

VINČA : PRVO MODERNO DOBA

1. KONCEPTI

- 1.1. TEMATSKI KONCEPT
- 1.2. PROGRAMSKI KONCEPT
- 1.3. PROSTORNI KONCEPT

2. PROGRAM

- 2.1. ARHEOLOSKO NALAZIŠTE
- 2.2. TRIJAŽNI CENTAR
- 2.3. CENTAR ZA POSETIOCE
- 2.4. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI CENTAR NEOLITA
- 2.5. ARHEO PARK
- 2.6. OBALOUTVRDA SA ŠETALIŠTEM
- 2.7. BOLECICA
- 2.8. ANKETNI DEO

3. KONSTRUKCIJA

- 3.1. KONCEPT KONSTRUKCIJE
- 3.2. ELEMENTI I SKLOPOVI
- 3.3. DIZAJN I MATERIJALI
- 3.4. EKONOMIČNOST, FLEKSIBILNOST, MOBILNOST

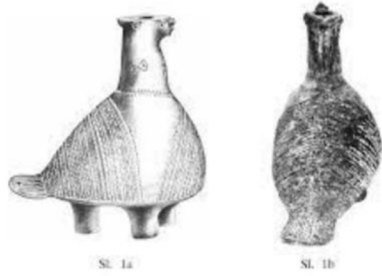
4. INFRASTRUKTURA

- 4.1. KONCEPT POKRIVENOSTI I SELEKTIVNOSTI
- 4.2. KONCEPT PRIRODNOSTI I BEZBEDNOSTI
- 4.3. SAOBRAĆAJ

5. UREĐENJE I OPREMA

- 5.1. PROSTORI ZA ZAPOSLENE
- 5.2. PROSTORI ZA POSETIOCE I KOMPLEMENTARNI SADRŽAJI
- 5.3. PEJZAŽ
- 5.4. TEHNIČKI BLOKOVI I PARKIRANJE

1. KONCEPTI

1.1. TEMATSKI KONCEPT

Imajući u vidu da se razvoj Arheološkog nalazišta Vinča može razvijati u pravcu neverovatnih otkrića, posebno u smislu zahvaćenog prostornog obuhvata, koji se trenutno prikazuje kao pejzaž, izabrana je tema koja u sebi sadrži evolutivni princip. To znači da postoje uporišta kojim se markiraju počeci projektantskog rada na lokalitetu ovakvog značaja i da se arhitektoničnost buduće slike ne sme proglasiti prioritetom. Ono što arhitekturi pomaže da operiše u sferi konačnosti da bi nastalo, ovde je ferment tematskog razvoja. Umesto čiste arhitektonske slike formirane čistim arhitektonskim sredstvima, polazi se od arhitektoničnosti sekvence. Ona obuhvata ideju da slike izmiču kako bi arheološki karakter pejzaža postao njen najvažniji sadržaj. U tom smislu, konceptom se nude prostorne strukture bio porekla, ogoljeni skeleti bez masa, mobilnost upućuje na kinetičnost, a kinetičnost na veremenske tokove u najširem smislu.

1.2. PROGRAMSKI KONCEPT

Najprecizniji funkcionalni sklopovi ujedno i najarhitektoničniji u prostornom karakteru, kadriraju područje koje je konkursom zadato. Funkcionalnost u klasičnom arhitektonskom smislu vezana je za objekte koji servisiraju programsko jezgro konkursa. Polazeći od toga da je nalazište „Belo brdo“ centar u svakom smislu, a da su prostorno-funkcionalne projekcije moguće samo kao trajektorije budućih događaja, izbegnuta je slika jasne buduće funkcije u korist funkcionisanja kao načelne odluke na području lokaliteta. To znači da su arhitektura i funkcija obrnuto proporcionalne i da se kroz prostornu hijerarhiju kompleksa gradi programski okvir celine. Programi koji se pojavljuju kao servisni, anketni i infrastrukturni, paradoksalno najjače učestvuju u arhitektoničnosti slike uz vrlo preciznu obodnu dispoziciju. Program arheološkog nalazišta se na taj način, primičući svom jezgru, „istanjuje“ do materijalizacije trajektorija, ostavljajući van kadra stilske karakteristike rešenja.

1.3. PROSTORNI KONCEPT

Osnovne karakteristike prostorne koncepcije ovog rešenja oslonjene su na tumačenje pejzaža. Ova odluka vezana je za materijalni odnos tla i njegovog sadržaja. Savremeni principi razumevanja uloge arheologije idu u korist efemernosti i autentičnosti, konceptijski pružajući mogućnost oslobađanja pejzaža od nasilne urbanizacije. Prirodnost lokacije jednaka je prirodnosti prostornog koncepta pa se u tom smislu prostor može gledati kao slika postojećeg stanja. U toj slici se elementi vrednuju u onoj hijerarhiji u kojoj su zatečeni, pa je estetizacija samo potrebna na mestima koja su dovoljno udaljena od lokaliteta Prvog stepena zaštite. Prostornom konceptu pripadaju vizure sa reke šireći realnu veličinu lokacije na ideju o teritorijalnom uticaju vinčanske kulture. Prostorni koncept rešenja dozvoljava brisanje granica u korist pejzaža u kojem su tlo i nebo jednakog intenziteta. U skladu sa zahtevima programa konkursa, rešenje se precizno drži granica preporučenih intervencija, dok se dodir sa tlom konceptijski pojavljuje tačkasto, povećanog intenziteta prema granicama kompleksa. Dosledno se ovakva prostorna ideja gradi elementima infrastrukture imajući u vidu dostupnost, kretanje, zadržavanje i kontrolu teritorije.

2. PROGRAM

2.1. ARHEOLOŠKO NALAZIŠTE

U programskom smislu radi se o najdelikatnijoj, najmanje poznatoj, najteže predvidljivoj prostornoj sekvenci kompleksa. Stepenn zaštite koji je potrebno obezbediti u svakom aspektu funkcionisanja ove celine svodi na intervencije koje su instalirane u prostoru denivelisanog pejzaža. Radi se o strukturama koje su montažno demontažne, lako dogradive, ograničeno mobilne i efemerne u karakteru. Elementi od kojih su strukture za pokrivanje, ograđivanje, izolacije, čuvanja od atmosferskih uticaja i dostupnost u skladu su sa generalnim opredeljenjem kada je u pitanju arhitektonska izražajnost, stim što su u zoni arheološkog nalazišta ove strukture svedenije i manje dinamične u korist najdirektnijeg funkcionisanja. Primat imaju dostupnost, kontrolisano zadržavanje, bezbednost posetioca, bezbednost nalazišta, bezbednost zaposlenih kao i simultano ali nesmetano umrazavanje delatnosti koje su vezane za ove kategorije korisnika. Segmenti za zadržavanje posetioca tangiraju zonu nalazišta i njihov režim je više vezan za šetalište i obaloutvrdu, dok se materijalizacija kretanja na samom nalazištu formira kao linija koju je moguće prilagodjavati u odnosu na tokove budućih istraživanja.

2.2. TRIJAŽNI CENTAR

Zatvara krug prostornih intervencija, a njegova pozicija koja je već u kontaktu sa izgrađenim okruženjem označava prostiranje predmetnog pejzaža. U tipološkom smislu trijažni centar je kombinacija naučno-istraživačkog centra i paviljonskog karaktera ostalih sadržaja čime se obezbeđuje zaokruženost projektovane likovnosti, posebno u smislu generalne programske šeme parkovskog karaktera. Sam trijažni centar markira predviđenu lokaciju, a na mikro planu on poseduje svoje interno dvorište i režim u kojem su aktivirani otvoreni i zatvoreni prostori centra. Trijažni centar je direktno povezan na saobraćajna napajanja kompleksa i ima svoj natkriveni mini parking.

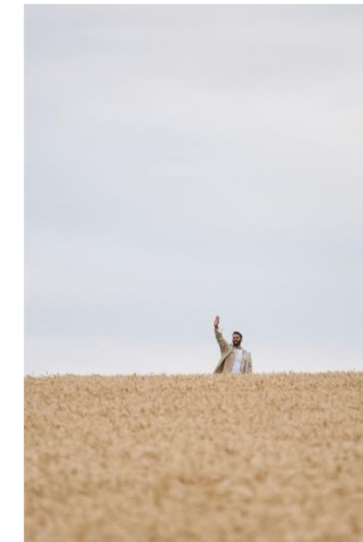
2.3. CENTAR ZA POSETIOCE

Programski karakter ovog prostora preveden je u galerijsku tipologiju, dok su prostori za zaposlene kustose i njima neophodne servise pozicionirani kondenzovano. Imajući u vidu da se program izlaganja mora rešavati simultano sa prostornim realizacijama različitog tipa, a generalno posmatrano, centar za posetioce gradi veći broj volumena, koji omogućavaju tematizacije u režimu izlaganja, dok je samo kretanje kroz centar sprovedeno kao jednosmerno sa mogućim odvajanjima, gde se i otvoreni deo objekta aktivira kao zona sa vizurama na arheološko nalazište i njemu pripadajući ambijent. Amfiteatralni karakter krova u kombinaciji sa elementima njegove materijalizacije, osim dinamičnosti u karakteru ili čak programskom tretmanu arhitekture centra generalno, imaju i ekološki karakter uklopljen u ideju o kulturnom pejzažu. Oblikovanje centra za posetioce na taj način biva tematizovan u kategoriji takozvanog formalnog dijagrama. To znači da bi se isključivanjem laganih montiranih elemenata i transparentnih predmeta ovakav prostor svodio na putanju, što i jeste osnovni programski koncept rešenja kao celine.

2.4. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI CENTAR NEOLITA

Predviđena pozicija za zgradu naučno-istraživačkog centra nalazi se u zoni koja omogućava građenje. Sam centar koncipiran je kao dvorište oko koga se nalaze programom konkursa zadati prostori tako da je polujavni karakter amfiteatralnog otvorenog prostora element koji ga integriše sa pejzažnim pristupom u ostatku kompleksa. U tipološkom smislu razdvojeni su traktovi koji pokrivaju prostore za istraživački rad i prostore za smeštaj istraživača. Komunikacija se nalazi u zglobnom delu objekta, dok se javni deo objekta u kojem se očekuje boravak posetioca integriše sa otvorenim prostorom u horizontalnom planu. Istraživački trakt sa laboratorijama ima direktno napajanje sa kontrolisanim pristupima. Čeoni deo zgrade tretiran je saobraćajno tojest infrastrukturno kako bi se izbegao momenat urbanizacije.

2.5. ARHEO PARK

Nalazi se u zoni koja prati liniju Bolečice i pokriva sadržaje koji su programom konkursa dati kao miks kulture, nauke, istorije, zabave, rekreacije i edukacije. Izabrane teme od kojih je većina programom konkursa data kao mogućnost interpretacije života iz doba Vinče, ali i diskurzivno u kategoriji popularne arheologije i edukacije, pozicionirane su u prostornom smislu kao sadržaji paviljona. Paviljonski karakter ovog poteza korespondira sa idejom o parku generalno, dok su elementi dizajna u korelaciji sa savremenim interpretacijama prirodnog sveta. U svojoj pojavnosti reč je o strukturama koje su instalirane u prostoru, kako bi se markirale sledeće programske sekvence: 1) stanovanje i aktivnosti stanovanja, 2) kuće (stambeni objekti), 3) delatnosti neolita, 4) flora neolita, 5) fauna neolita, 6) upotrebni, ukrasni, ritualni i umetnički predmeti, 7) oruđa, oružja, alatke, posude za domaćinstvo, 8) predmeti religijskog i umetničkog karaktera.

Središnja zona ostavljena je u korist širokog plana kojim se integriše celovitost predela. Pomenuti programi raspoređeni su linijski na potezu uz Bolečicu, a brza komunikacija, kroz polja žita i lavande upućuje na kretanje ka centru za posetioce, odnosno, arheološkom nalazištu. Gledano programski, arheopark, može da funkcioniše izdvojeno i u drugom

režimu u odnosu na specifične načine korišćenja u zoni viših stepena zaštite, gde se i očekuje širenje interesa u korist istraživanja.

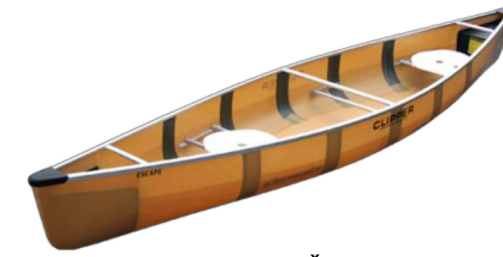
2.6. OBALOUTVRDA SA ŠETALIŠTEM

Programom konkursa određen je prostorni status obaloutvrde kao i način na koji se ovoj temi sme pristupiti. Saobraćajni karakter samog dunavskog toka, kao i mogućnost pristupanja lokaciji sa reke, izdvajaju obaloutvrdu kao odvojeni programski sadržaj. Njena pozicija u odnosu na samo nalazište je delikatna, pa je način njenog funkcionisanja u svojoj suštini sveden na komunikacije. Pošto se očekuju neočekivane sekvence arheološkog istraživanja tačkasti karakter oslanjanja ovim konceptom je podignut na nivo iznad tla. U kontaktu sa samim tlom nalaze se mesta zadržavanja posetilaca sa vizurama i mogućnost prezentacija na otvorenom, posebno kada su u pitanju relativno male grupe. Zbog toga je linijski karakter obaloutvrde zajedno sa pešačkim i biciklističkim tokovima sveden na materijalizaciju linije kretanja, u suštini osnovni pristupi i pozicije posmatranja nalazišta u kontaktu su sa ovim programom.

2.7. ANKETNI DEO

Između naučno-istraživačkog centra i Arheo parka, preciznije dela koji pokriva program parkiranja, nalazi se pojas koji je za potrebe konkursa tretiran anketno. Programski se može sagledati kao komplementarni sadržaj u odnosu na celinu kompleksa. To znači da je u pogramskom smislu predviđeno da sadržaj koji tangiraju arheološki predeo omogućuje drugi vid svakodnevice. U formalnom smilsu radi se o pokrenutom pejzažu koji u svom horizontalnom planu poseduje otvorenost za sadržaje hotela i spa centra sa idejom da se u njegovom kongresnom delu mogu organizovati skupovi optimalnog broja prosetioca. Dakle u pitanju su: restoran, spa centar sa dve staze za isplivavanje, dve banket sale, recepcija, bar i smeštaj za apromaksimativno 200 posetilaca u klasičnom režimu korišćenja ovakve vrste programa. U odnosu na pejzaž i ideji o zaštiti njegove slike, anketni deo je pokriven zelenilom i ima izraženi ekološki karakter u svakom svom aspektu, od likovnog preko energetskog do programsko-uslužnog aspekta.

2.8. BOLEČICA

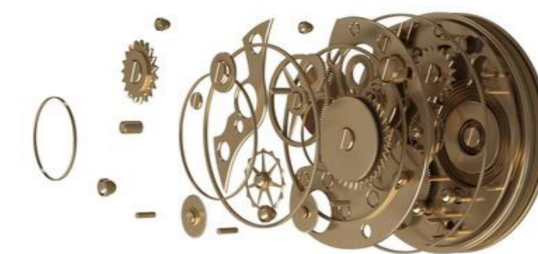
Obaloutvrda pripada i pristan kao i mesta za individualni pristup sa reke, u celini kontrolisano sa obalom Bolečice u njenom direktnom nastavku. Vodeni tok koji spaja Dunav i Bolečicu daje mogućnost dubljeg pristupa lokaciji do kontakta sa komplementarnim sadržajem hotelsko-kongresnog tipa. Afirmacija obale Bolečice u odnosu na prostorno-programski koncept Arheo parka doprinose prirodnosti kretanja posetioca posebno imajući u vidu kretanja koja su brža od pešačkog poput biciklističke staze ili upotrebe električnih kolica i sagway-a. Sa druge strane Bolečice, u nastavku programskog anketiranja projekat predlaže sport, rekreativne sadržaje, preciznije tenis na šljaci.

3. KONSTRUKCIJA

3.1. KONCEPT KONSTRUKCIJE

U projektu je konstrukciji data dvostruka uloga. Ona je rešenje raspona i oslanjanja jednako koliko i oblikovanje samo po sebi. Efemernost nameri konsekvntno se sprovodi do dizajna elemenata konstrukcije, a zoomorfni karakter skeleta u osnovi je njene pojavnosti. Radi se o repetitiji sklopova i njihovom koncepcijski beskrajnom variranju. Na ovaj način se kontroliše količina i gustina konstruktivnih elemenata. Primarni elementi konstrukcije rešeni su kao prostorna rešetka, dok su sekundarni i tercijarni projektovani zajedno sa elementima svog ukrućenja. Kod platana to su sajle i spaneri, a kod transparentnih površina (karbonati i staklo) potkonstrukcija i spajderi.

3.2. ELEMENTI I SKLOPOVI

Elementi prostorne rešetke projektovani su kao reminiscencija na skelet riba i ptica, u kojem se prirodnost unutar ponavljanja pravi trougaonim rešenjima različitih raspona. U suštini ovakvog pristupa, nalazi se geneza koja se kontrolise u okvirima klasične primene čelične konstrukcije. Moguće je predvideti tehnološki inovativne materijale sa idejom veće nosivosti profila manjih dimenzija. Sklopovima pripadaju i partije preko kojih se konstrukcija oslanja na tlo gde se u samo tlo ne zadire osim kada su u pitanju tačkasti elementi preko kojih se ankeruju zatege. Efemernost sklopova dodatno je potencirana mobilnim karakterom, što je

posebno važno u delu primene konstrukcije na samom arheološkom lokalitetu. Gledajući generalno, konstruktivno rešenje je u kategoriji prostorne rešetke koja poseduje kinetičnost u izvesnoj meri. Negde je kinetičnost deo vizuelnog izraza, a u zoni primarne zaštite, ona je prevedena u adaptibilnost sklopa.

3.3. DIZAJN I MATERIJALI

Projekat u celini oslanja se na koncept prirodnosti, pa se tako i dizajn struktura pozicionira u zoni prostornih instalacija. Kada se pogleda rešenje kao celina, radi se o sekvencama u kojima je sproveden jednoobrazni stilski koncept. On je prilagođen svim kategorijama koje su tražene programom konkursa kada su u pitanju intervencije na tlu koje ne ugrožavaju istraživanje lokaliteta. Čak i na mestima gde su arhitektonske intervencije dozvoljene, zadržan je isti stil sa izmenjenom kombinacijom materijala. Parkovskom karakteru rešenja odgovara pristup koji je oslonjen na geometriju koja je sa druge strane direktno izvučena iz statike konstrukcija. To znači da se u suštini izbor materijala vrši na način kojim se rešenje prilagođava novonastalim situacijama. U tom smislu se u kategoriji primene materijala treba uvek govoriti o osobinama primenjenih materijala, nego što se imenuju jedino mogući ishodi. Projekcija je svakako urađena u pravcu najsavremenijih tehnoloških dostignuća, ali to ne znači da se i u relativno klasičnoj primeni sredstava materijalizacije ne mogu postići zadovoljavajući rezultati. Dijagramsko projektovanje je u pozadini ovakvog pristupa, a on uključuje i otvorenost ka novim arheološkim tendencijama, koje su posebno značajne za lokalitete širokog spektra, kako u razmeri, tako i u očekivanom sadržaju. Osnovni materijali su čelik, drvo, tekstili, limovi, pvc, staklo, polikarbonati i boksitni škriljci, svi u kategorijama najfinije tehnološke primene koja prati istraživačke programe uključujući i tehnologije visokih zahteva za istraživanja u specifičnim uslovima. Ekološkom karakteru doprinosi implementacija autonomnih sistema za proizvodnju solarne energije i upotrebu energije tla i podzemnih voda. Inženjerski karakter ovih sistema stilski se uklapa sa inženjerskim aspektom arhitekture.

3.4. EKONOMIČNOST I FLEKSIBILNOST

Prostorni koncept u projektu je istovremeno i tehnološki koncept pa je tehnologija izjednačena i sa funkcijom i sa estetikom. Odluka da se prostorni geometrijski sistem zasniva na trougaonim strukturama, osim što nudi adekvatno prevodjenje prirodnosti

parkovskih struktura, omogućuju mogućnost realizacije domaćim uslovima tehnologije, ali i mogućnosti varijacija bez narušavanja koncepta, u odnosu na varijacije budžeta za realizaciju. U tom smislu, sve planirane strukture moguće je realizovati od bazičnih materijala poput čeličnih profila, pocinkovanih limova, sajli, španera, tekstilnih materijala, stakla, polikarbonata i sl. dok je u zonama najfragilnijih poteza u momentima iskopavanja moguće realizovati i od ekskluzivnijih materijala poput titanijumskog lima u cilju istanjivanja konstrukcije. U svakom slučaju, projektovano rešenje omogućava jednostavnu, ekonomičnu i funkcionalnu realizaciju, bez neophodnosti za specifičnim tehnologijama. Osim toga, izbor svih elemenata, od primarnih do sklopova, mobilan je varijabilan pa je isti elementi koriste različitim varijacijama. Ekonomičnost projekta nalazi se i u projektovanim varijacijama koje omogućavaju specifičnost slučaja koja će pratiti temporalnost arheološkog iskopavanja.

4. INFRASTRUKTURA

4.1. KONCEPT POKRIVENOSTI I SELEKTIVNOSTI

Imajući u vidu prostorni obuhvat zadatog lokaliteta, infrastrukturni koncept na različitim nivoima dobija svoje prostorne manifestacije. Jedan u osnovi pejzažni koncept se lako mećuje sa infrastrukturnim rešenjem. Dodatno je za infrastrukturu direktno vezano kretanje svih korisničkih grupa. Mreža putanja koje pokrivaju funkcionisanje koncepta ujedno su i linije infrastrukturnog napajanja: opremljenost jednako koliko dostupnost jednako koliko bezbednost. Sa druge strane definisanost kretanja jasnoćom infrastrukture koja oprema prostor kontrolišu pristupe oslobađajući i ograničavajući funkcionalne zone u skladu sa programom kompleksa. Različiti stepen zaštite, kao i različitost u arhitektonskom prikazu omogućava slojevitost ovog koncepta.

4.2. KONCEPT PRIRODNOSTI I BEZBEDNOSTI

Kako je cilj da se što manje naruši slika pejzaža, čini se značajnim precizno sprovođenje svih neophodnih trasa, vodova i komunikacija. S obzirom na to da su linije kretanja relativno dugačke, potrebno je obezbediti i mogućnost selekcije nivoa opremljenosti lokacije. Različiti programski segmenti razlikuju se i u sadržaju opreme ali i njihovom dizajnu i vidljivosti. Kao

što je već navedeno, ekološka tendencija i njoj pripadajući koncepti autonomnosti lako dobijaju svoju primenu u ovakvom prostornom okruženju, bez obzira na to da li je reč o pešačkom kolskom, mirujućem ili nekom drugom vidu kretanja ili o primenjenoj tehnologiji kojom se determinise nivo funkcionisanja. Pitanja dostupnosti i bezbednosti uvek se pojavljuju zajedno, to jest dvostrano. Koncept selektivnosti se rešava razdvajanjem linija po horizontali i po vertikali tako da pitanje simultanosti koje je programom predloženo dobija svoje prostorne implikacije u kategorijama uključenosti i isključenosti. Poseban aspekt vezan je za obodne zone lokacije koje se razlikuju medjusobno po stepenu prirodnosti i saobraćajnoj pokrivenosti. To znači da postoji zoniranje oboda sa namerom da se kontroliše stepen zatvorenosti. Kompleks je pokriven svim savremenim sistemima nadzora i kontrole, za optimalan broj zaposlenih na ovim poslovima. Razuđenost programa i realna velicina kompleksa podrazumeva koncept bezbednosti u kojem svoje mesto ima ljudski faktor i tehnologija u jednakom odnosu.

4.3. SAOBRAĆAJ

Kolskim saobraćajem se vrši napajanje lokacije sa juga, dok se sa severa omogućava prilaz preko obaloutvrde. Dodatno se ovo pitanje vezuje za potencijal Bolečice, ali više u kategoriji turizma i komplementarnosti sadržaja. Na kolski saobraćaj vezani su naučno-istraživački centar, hotelski kompleks, parking uz Arheo park i trijazni centar. Vodenim saobraćajem pokriven je pristup sa Dunava, a u dubinu lokacije moguće je ući individualnim plovilima do anketnog komplementarnog sadržaja. Biciklističke staze i staze za kretanje električnim trotinetima delom su odvojene, a delom spojene sa stazama namenjenim pešacima. Dužine ovih komunikacija realno odgovaraju većoj brzini kretanja od pešačke, što znači da postoji i neki alternativni vid prevoza, kao na primer električni vrabac. Za delove kretanja po terenu pre svega u slučaju zaposlenih, moguće je koristiti kvadrove. Postojeći pristan konceptijski je sadržan a proširenjem obaloutvrde obezbeđenje su pozicije za veći broj individualnih plovila. Po pitanju mirujućeg saobraćaja, svaki sadržaj poseduje izvestan procenat parking mesta za različite kategorije korisnika i posetioca.

5. UREĐENJE I OPREMA

5.1. PROSTORI ZA ZAPOSLENE

Dva su osnovna prostorna kriterijuma koji određuju opremu za zaposlene. Jedan se odnosi na zatvorene prostore naučno-istraživačkog rada, dok je drugi značajnije vezan za boravak u spoljašnjem prostoru. S obzirom na to da su ove dve kategorije vremenski izjednačene, potrebno je voditi računa o komplementarnosti njihove opreme. U smislu uređenja, komfor boravka na otvorenom je delikatnije arhitektonsko pitanje, dok se zatvoreni prostori za rad mogu okarakterisati kao standardni u svakom pogledu. Uređenje i oprema si podeljeni u dve grupe, dok se između njih nalazi sve ono što je neophodno za posetioce kompleksa. Kada su u pitanju spoljashnji prostori, uređenje je efemernog karaktera i odgovara strogim zahtevima zaštite, mobilnosti i promenljivosti, u tom smislu pojavljuju se različiti modularni elementi i sklopovi kojima se pokrivaju sve pretpostavljene prostorne situacije i njima pripadajući kriterijumi zaštite. Po pitanju opreme osnovni koncept podrazumeva primenu postojećih standardizovanih industrijskih elemenata, uz kombinaciju sa autentičnim elementima total dizajna, kojima se kontroliše jasnoća arhitektonske slike. Svi elementni opreme moraju obezbediti njenu trajnost dok se bude razvijao prostorni koncept funkcionisanja matičnog lokaliteta. Finoća elemenata opreme više je u kategoriji povišenog standarda kvaliteta samog materijala iz kojeg proizilaze i veće dizajnerske mogućnosti.

5.2. PROSTORI ZA POSETIOCE I KOMPLEMENTARNI SADRŽAJ

Iako brojniji od prostora za zaposlene, prostori za posetioce su u svojoj suštini vezani za matične prostore istraživačkog rada tako sto ih tangiraju u programski odvojenim delovima sa posebnim akcentom na Arheo park. Prostori za posetioce su u kategoriji uređenja lokaliteta i imaju pejzažni kod. U okviru naučno-istraživačkog centra otvoreni i zatvoreni prostori za posetioce uređeni su i opremljeni u istom standardu kao i prostori za zaposlene i oni su najdirektnije povezani čineći jedan sklop. Anketni deo konkusa koji obuhvata hotelsko-kongresni deo u svemu je prema standardima za objekte ove namene, a kvalitet uređenja i opreme ne odstupa od celovitosti dizajna, čineći ga integralnim ambijentom. Pejzažni tretman u dizajnu i ekološki principi projektovanja dominiraju ovim delom. Veliki parking za posetioce projektovan je kao stabilizovano tlo, visokog stepena poroznosti i minimalnog uticaja na prirodnu sredinu. U njegovom sledu nalaze se paviljoni koji su svojom pozicijom i dizajnom usklađeni sa idejom o očuvanju pejzaža. U tom smislu, oprema ovih ambijenata parkovskog je karaktera i u geometriji i u primenjenim materijalima. Generalno gledano opremljenost Arheo parka kreće se ka obradi pejzaža u skladu sa konkursnim zakonima. Prateće staze rađene su od celicnog grifa i imaju za cilj samo da obezbede neophodan komfor i bezbednost kretanja po predelu. Centar za posetioce paviljonskog tipa u arhitektonskom izrazu i galerijskog tipa u arhitektonskom programu predstavlja volumen ciji su materijali deo celovite koncepcije. Značajnu ulogu u materijalizaciji ovih prostora imaju materijali sa refleksijom kao što su prohrom i staklo, upotrebljeni sa namerom dematerijalizacije u skladu sa materijalizacijom i/ili kroz transparentnosti kadra. Prostori za posetioce neposredno uz i na samom lokalitetu doslovno podcrtavaju linije kretanja minimalnih dimenzija za projektovani broj posetioca i njihove male grupe upućujući na zone zadržavanja, pripojene liniji obaloutvrde. Uz samu reku primenjeni su elementi obrade datim konkursnim programom dok su staze za bicikliste i električne trotinete u kombinaciji tucanika drveta i grifovanog aluminijuma.

5.3. PEJZAŽ

Kao što je navedeno, pitanje pejzaža ovim projektom je visoko pozicionirano. Dva su osnovna razloga za to: radi se o arheološkom lokalitetu čija je arhitektonska slika ujedno i estetizovani pejzažni predeo i njoj pripadajući ekološki standardi konsekventno sprovedeni u ravnima prostorne koncepcije dizajna, kao slike o autentičnosti predela i najdirektnije elemenata koji tu sliku, odnosno kadar, pune projektovanom prirodnošću. Dakle, arhitektura se ovde nalazi u sledu kojim se afirmiše ono što postoji, a pruža mogućnost za otvaranje pogleda na novo i neočekivano. Generalno uzev pejzažnom kodu, ovde je direktno pripojena tehnologija, kojom se projektuje i primenjuje informisanost digitalnog i analognog sveta. Iskustvo in-situ ovde ima za cilj da povede informaciju i njeno poreklo, nema nameru da daje definicije koja će budća istraživanja doneti ili pokazati. Arhitektura se ovim projektom povlači u odnosu na potencijal svoje ekspresivnosti ostavljajući dijalog sa kulturnim pejzažem u prvom planu.

5.4. TEHNIČKI BLOKOVI I PARKIRANJE

Parkiranje je u potpunosti rešeno prema programskim zahtevima, pri čemu geometrija parkiranja podržava sveukupno prostornu geometriju. Svi tehnički prostori su projektovani u duhu koncepta mobilnosti cele strukture, te su identično u izrazu tretirani kao lake konstrukcije i kao deo pejzaža.

Tehnički blokovi, info punkt „pojačan“ je programski sa ugostiteljskim sadržajem kafea imajući u vidu frekventnost i kapacitete mogućih grupnih poseta.

Generalni koncept koji se dijagramski sprovodi na svim nivoima dosledno je sproveden pa je parking zona kao ulazna tačka u kompleks projektovana najracionalnije a svi „paviljoni“ tehničkog bloka i infopunkta deo opšteg sistema. Predviđeno je ogradjivanje celog kompleksa laganom ogradom koja se stapa sa pejzažom. Sve prostorne strukture, objekti, oprema i mobilijar projektovane su iz istog „prirodnog“ sistema, da bi se sve nove strukture i objekti utapile u pejzaž u kome će se pojaviti sa iskopavanje uvek novi trag Vinčanske kulture.

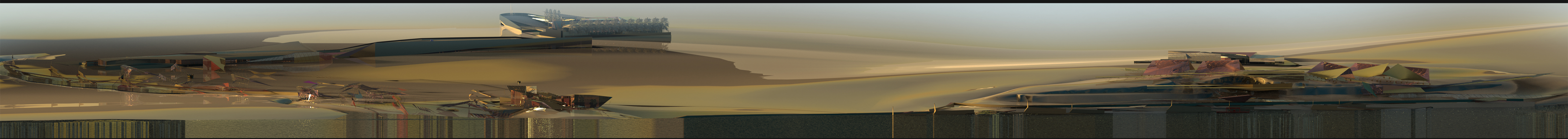

TABELA 1.1	
Bilans ostvarenih kapaciteta po funkcionalnim celinama i ukupno - poscelina CENTAR ZA POSETIOCE (OBJEKAT)	
PREGLED POVRŠINA PO FUNKCIONALNIM CELINAMA I UKUPNO	
Naziv prostorije	kapaciteti ostavreni konkursnim rešenjem (m ²)
PROSTORI ZA POSETIOCE	
Ulazni hol sa info centrom i pratećim sadržajima	71 m ²
Višenamenski izložbeni prostor	210 m ²
Impersive experience room	168 m ²
Prostor za skupove/predavanja kapaciteta 100 sedećih mesta	140 m ²
Community prostor za rad i odmor	97 m ²
Knjižara i suvenirnica (gift shop)	95 m ²
Kafeterija	96 m ²
Prateći sadržaj (sanitarni prostori, komunikacije...)	227 m ²
PROSTORI ZA POSETIOCE NETO UKUPNO	1104 m²
PROSTORI ZA RAD	
Kancelarijski prostor za 4 kustosa	68 m ²
Kancelarije za upravu i administraciju	60 m ²
Prostor za službu nadzora i obezbeđenja Komplexa Arheološkog parka	55 m ²
Prateći sadržaji (čajna kuhinja, sanitarni prostor, komunikacije...)	197 m ²
PROSTORI ZA RAD NETO UKUPNO	380 m²

TABELA 1.3	
Bilans ostvarenih kapaciteta po funkcionalnim celinama i ukupno - ARHEO PARK I GLAVNI PARKING KOMPLEKSA	
PREGLED POVRŠINA PO FUNKCIONALNIM CELINAMA I UKUPNO	
Naziv prostorije	kapaciteti ostavreni konkursnim rešenjem (m ²)
GLAVNI PARKING KOMPLEKSA	
SPOLJNI PROSTORI U FUNKCIJI PARKINGA	
252 parking mesta + 10 mesta za autobuse + zelene površine	8600 m ²
UKUPNO SPOLJNI PROSTORI U FUNKCIJI PARKINGA	8600 m²
OBJEKAT INFOPUNKTA	
	156 m ²
OBJEKAT INFOPUNKTA UKUPNO	156 m²
TEHNIČKI BLOK ZA POTREBE ODRŽAVANJA KOMPLEKSA	
GARAŽNO RADIONIČKI PROSTOR	280 m ²
GARAŽNO RADIONIČKI PROSTOR NETO UKUPNO	280 m²
PROSTOR ZA BORAVAK ZAPOSLENIH	80 m ²
PROSTOR ZA BORAVAK ZAPOSLENIH NETO UKUPNO	80 m²
TEHNIČKI BLOK ZA POTREBE ODRŽAVANJA KOMPLEKSA NETO UKUPNO	360 m²

NAPOMENA: TEMATSKI PARK ČINI 8 TEMATSKIH PAVILJONA POVRŠINE 50-100 m²
(OTVORENI I ZATVORENI PROSTORI) I JEDNA SOLARNA STANICA.

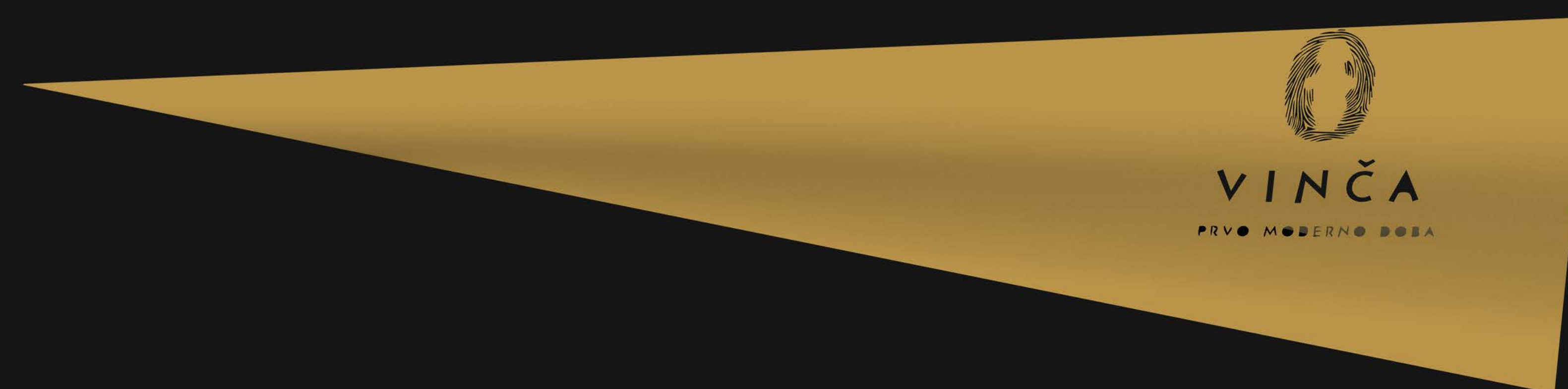
U ODNOSU NA PROGRAMOM DEFINISANE SADRŽAJE, DODAT JE PAVILJON 2 SA UGOSTITELJSKIM SADRŽAJIMA, KAO PODRŠKA PROGRAMSKOM KONCEPTU (MONTAŽNO-DEMONTAŽNI).

TABELA 1.2

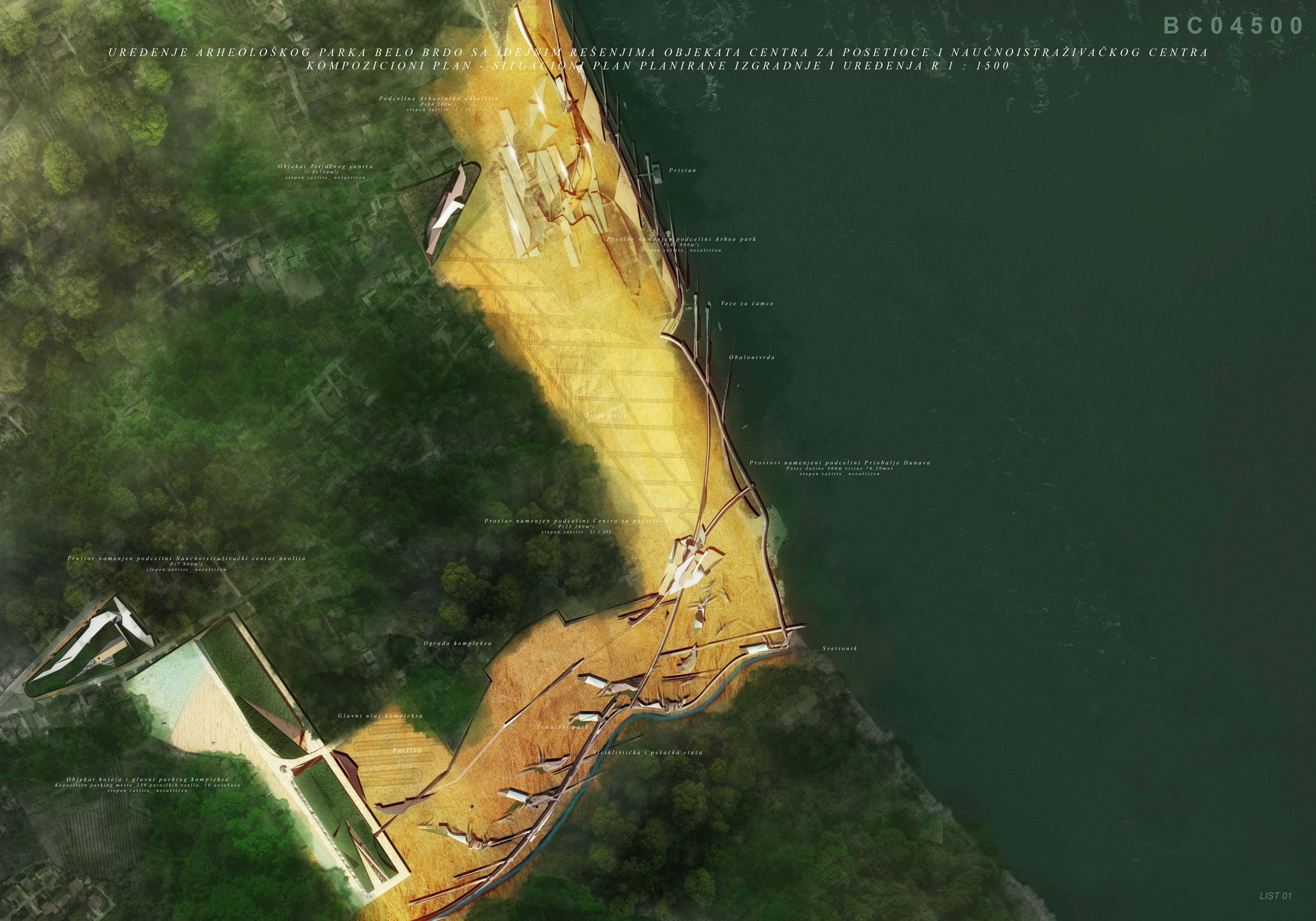
Bilans ostvarenih kapaciteta po funkcionalnim celinama i ukupno - NAUČNOISTRAŽIVAČKI CENTAR NEOLITA

PREGLED POVRŠINA PO FUNKCIONALNIM CELINAMA I UKUPNO

Naziv prostorije	kapaciteti ostavreni konkursnim rešenjem (m ²)
(A) ISTRAŽIVAČKI DEO CENTRA	
(A1) RADNI PROSTORI	
LABORATORIJE	
Geofizički centar	105 m ²
Laboratorija za pripremu organskih uzoraka	102 m ²
Geoarheološka laboratorija	53 m ²
Biološka (bioarheološka) laboratorija	100 m ²
Laboratorija za analizu polena	101 m ²
Kompjuterska laboratorija + server soba	176 m ²
LABORATORIJE NETO UKUPNO	637 m ²
OSTALI RADNI PROSTORI	
Dokumentacija + arhiv	32 m ²
Ostava/skladište	21 m ²
Kancelarijski prostor za upravu i administraciju	218 m ²
OSTALI RADNI PROSTORI NETO UKUPNO	271 m ²
PRATEĆI I POMOĆNI PROSTORI	
Sanitarni prostori, čajna kuhinja	
PRATEĆI I POMOĆNI PROSTORI UKUPNO	56 m ²
KOMUNIKACIJE, BRAKE OUT PROSTORI	
KOMUNIKACIJE, BRAKE OUT PROSTORI UKUPNO	140 m ²
RADNI PROSTORI NETO UKUPNO	1104 m²
(A2) PROSTORI ZA PREZENTACIJE I SKUPOVE	
MULTIFUNKCIONALNI IZLOŽBENO-KONFERENCIJSKI PROSTOR	
Konferencijska sala	190 m ²
Holski prostor	295 m ²
MULTIFUNKCIONALNI IZLOŽBENO-KONFERENCIJSKI PROSTOR NETO UKUPNO	485 m ²
KONFERENCIJSKE KANCELARIJE	
Kancelarija 1	60 m ²
Kancelarija 2	60 m ²
KONFERENCIJSKE KANCELARIJE NETO UKUPNO	120 m ²
PRATEĆI I POMOĆNI PROSTORI	
Kontrolna soba - prostor za službu nadzora Naučnog centra i obezbeđenje	60 m ²
Skladišni prostor	35 m ²
Sanitarni prostor	48 m ²
PRATEĆI I POMOĆNI PROSTORI UKUPNO	143 m ²
KOMUNIKACIJE, BRAKE OUT PROSTORI	
KOMUNIKACIJE, BRAKE OUT PROSTORI UKUPNO	161 m ²
PROSTORI ZA PREZENTACIJE I SKUPOVE NETO UKUPNO	909 m²
ISTRAŽIVAČKI DEO CENTRA NETO UKUPNO	2013 m²
(B) SMEŠTAJNI DEO CENTRA	
Smeštajne jedinice	410
Prijemna kuhinja	65
Trpezarija	70
Dnevni boravak	110
Prateći sadržaji i komunikacije	130
SMEŠTAJNI DEO CENTRA NETO UKUPNO	785 m²
NETO POVRŠINA OBJEKTA UKUPNO (m²)	2798 m²
BRUTO POVRŠINA OBJEKTA UKUPNO (m²)	3342 m²

UREDENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA KDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
KOMPOZICIONI PLAN - SITUACIONI PLAN PLANIRANE IZGRADNJE I UREĐENJA R 1 : 1500

Podcelina Arheološko nalazište
P184, 200m²
stepen zaštite II i III

Objekat Trijažnog centra
P750m²
stepen zaštite nezaštićen

Pristan

Prostori namenjeni podcelini Arheo park
P168, 880m²
stepen zaštite nezaštićen

Veze za čamce

Obaloutvrda

Zelena polja

Prostori namenjeni podcelini Priobalje Dunava
Potez dužine 460m visine 76,50m
stepen zaštite nezaštićen

Prostori namenjeni podcelini Centra za posetioce
P23, 260m²
stepen zaštite II i III

Prostori namenjeni podcelini Naučnoistraživački centar neolita
P7, 900m²
stepen zaštite nezaštićen

Ograda kompleksa

Svetionik

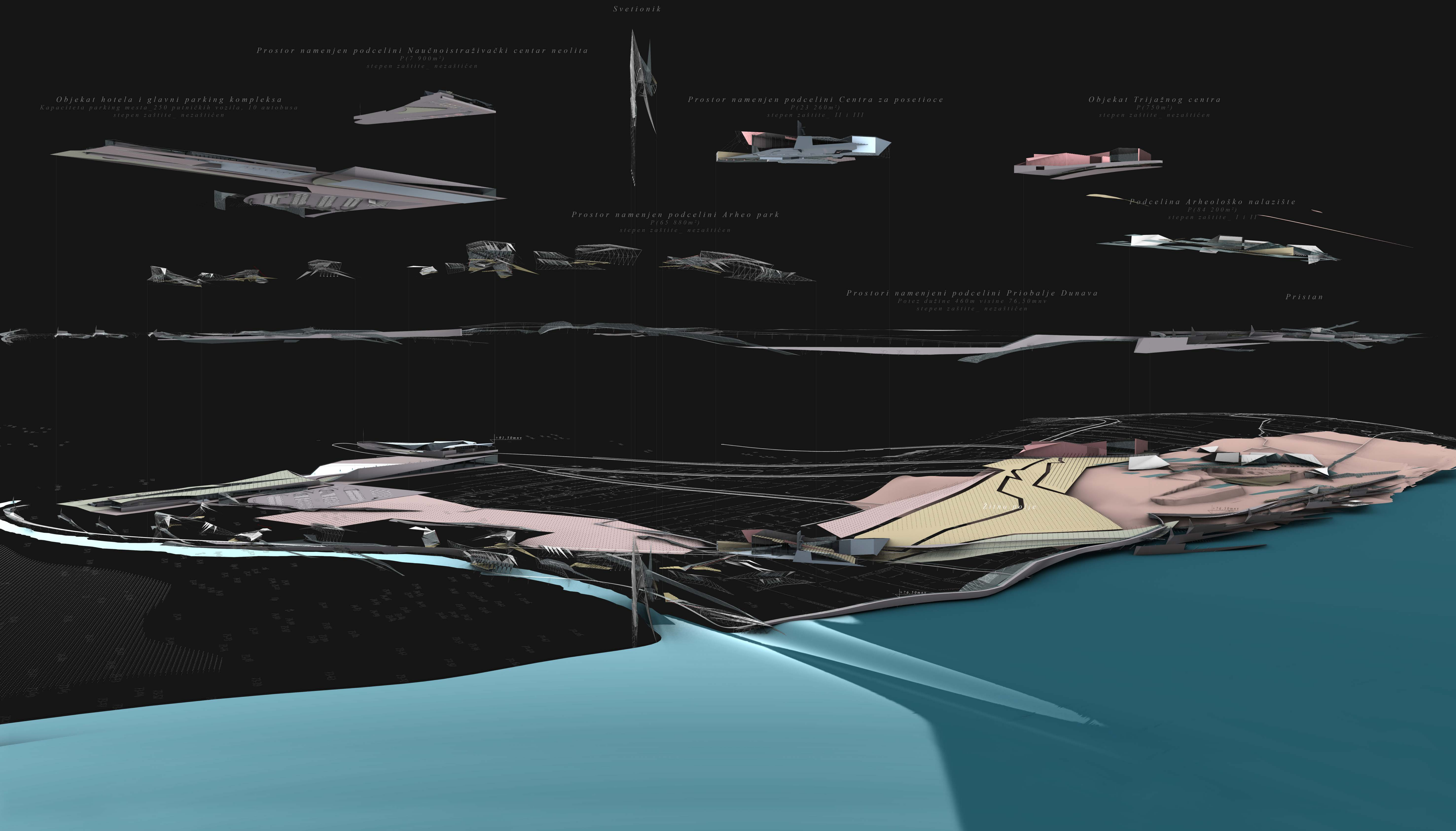
Glavni ulaz kompleksa

Tematski park

Biciklistička i pešačka staza

Objekat hotela i glavni parking kompleksa
Kapaciteta parking mesta 250 putničkih vozila, 10 autobusa
stepen zaštite nezaštićen

UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
KOMPLEKS ARHEOLOŠKOG PARKA "BELO BRDO" - PROSTORNO - PROGRAMSKO REŠENJE R 1 : 1500

UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
PODCELINA - ARHEOLOŠKO NALAZIŠTE

modularni mobilni šator
služi kao zaštita nad iskopinama ili može da sadrži prostore za ekipu
na terenu, čajnu kuhinju garderobu, toalet, alate...

staklene ploče, konzervacija i proučavanje iskopina
modularne staklene ploče sa lakom konstrukcijom koje služe
kao zaštita samih iskopina ali i kao prostor za proučavanje

tribine, amfiteatri
prostor za predah i kratka predavanja vodiča,
kao i za specijalne događaje

stazu za obilaska nalazišta
rampe, staze i stepenice formiraju putanju kojom se kreću
posetioci prilikom obilaska nalazišta, sa njih se pristupa
staklenim pločama

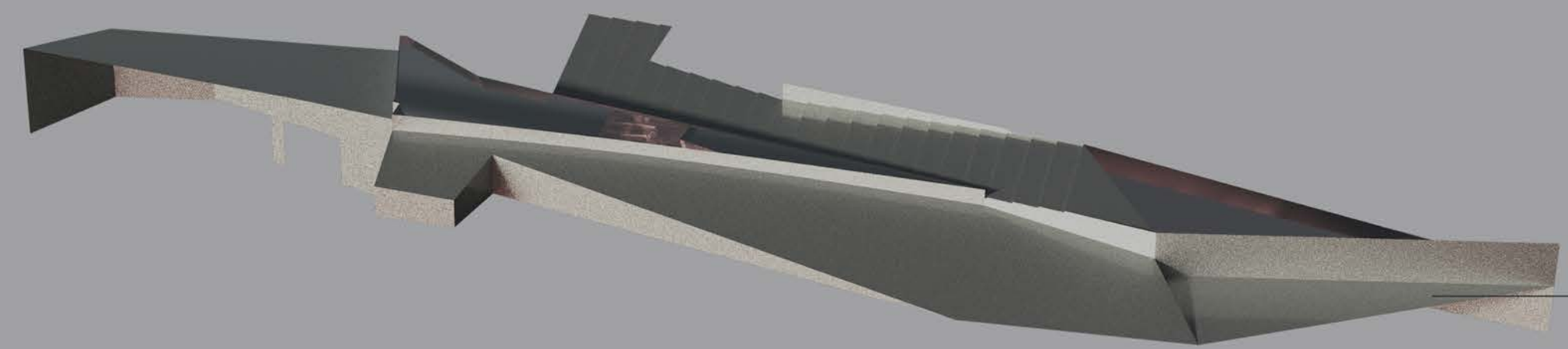
Početna tačka kretanja
posetioca

biciklističke i pešačke staze

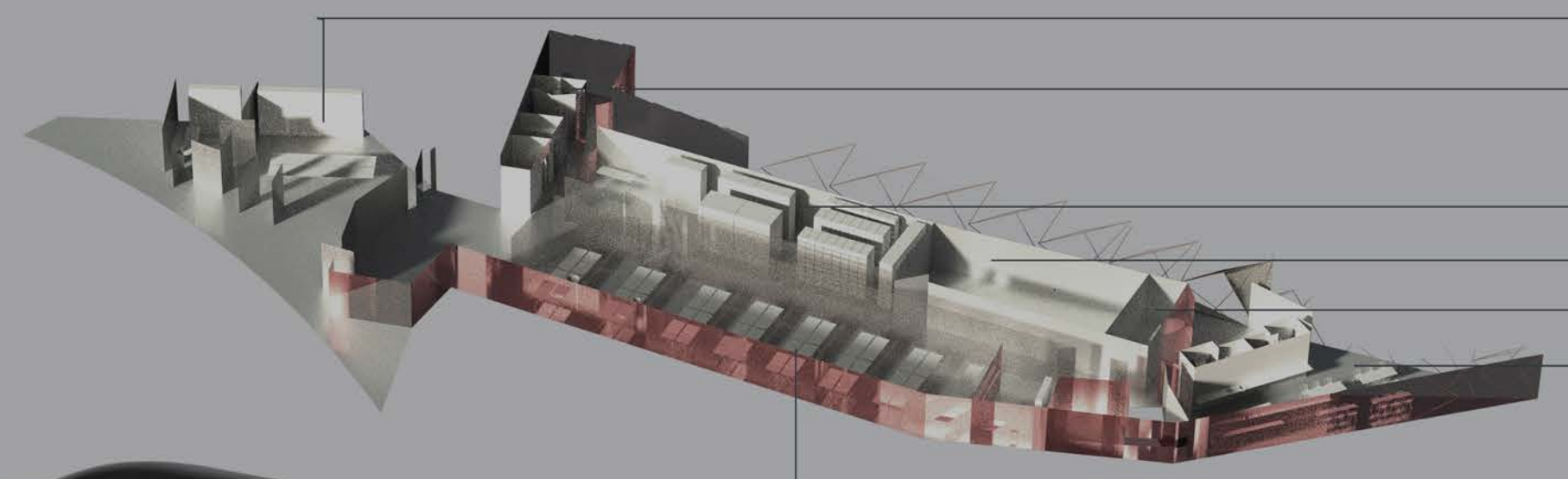
obaloutvrda, pristaništa, promenada

Situacioni plan varijanta organizacije
arheološkog nalazišta
R 1 : 750

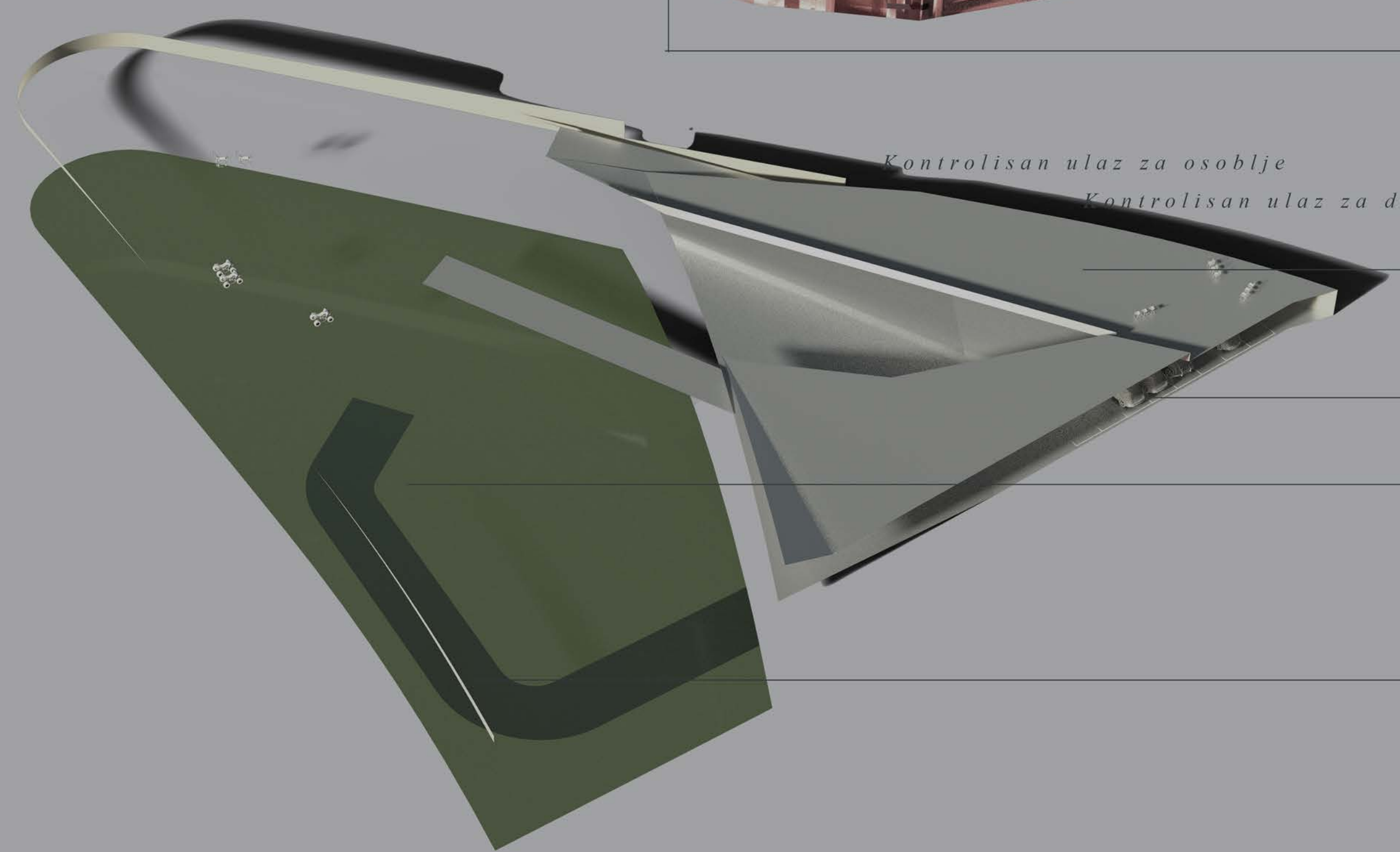
UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA TRIJAŽNI CENTAR (ZAŠTIĆENA OKOLINA ARHEOLOŠKOG NALAZIŠTA II STEPEN ZAŠTITE)

Limeni montazni krov

Nadkriveni prostor radionice
Prostor za obradu materijala - 84 m²
Sanitarni blok

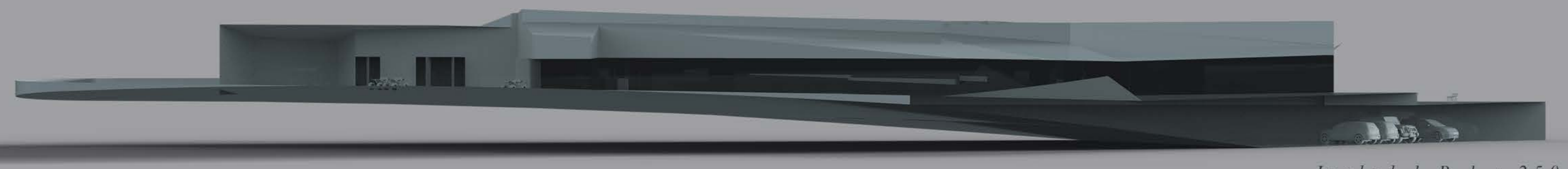
Kontrolisan ulaz za osoblje
Kontrolisan ulaz za dostavna vozila

Nadstrešnica
Terasa

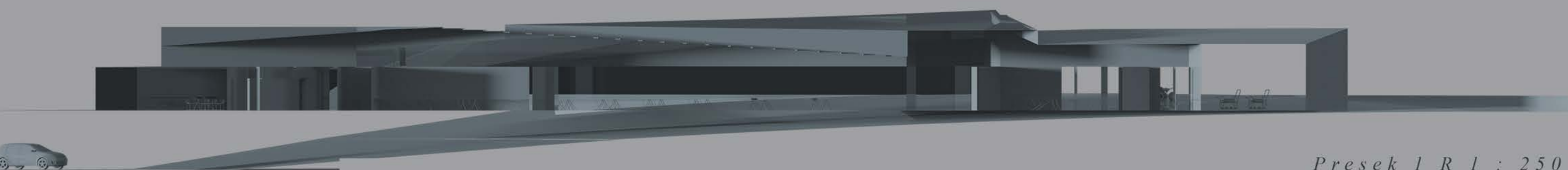
Garažni prostor - 6 vozila

Unutrašnje dvorište

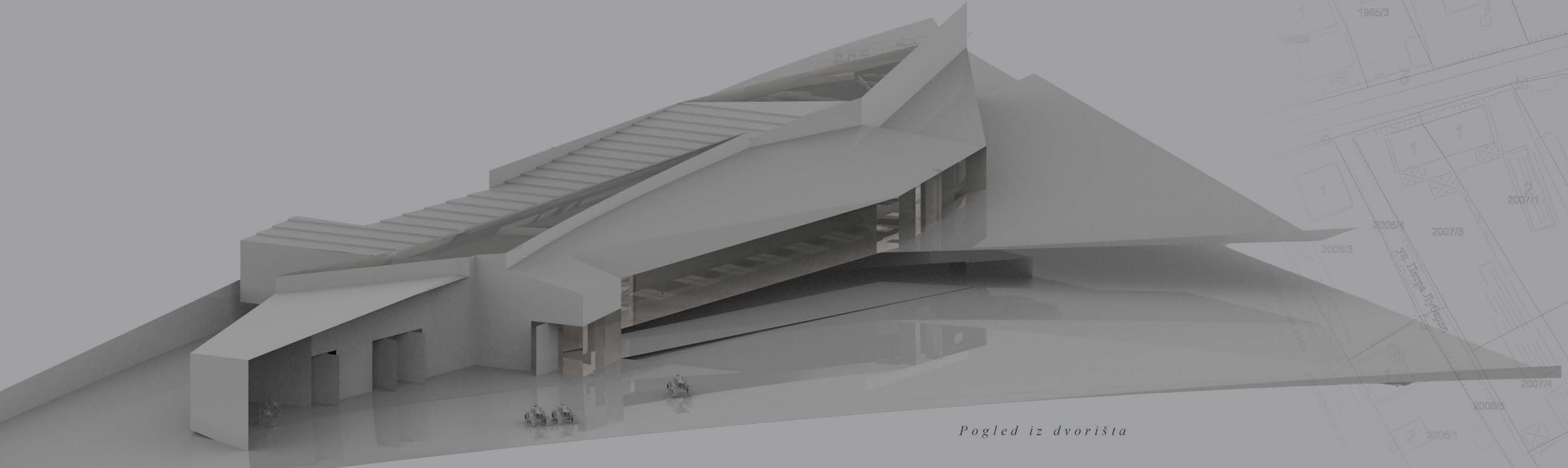
Pristup za dostavna vozila

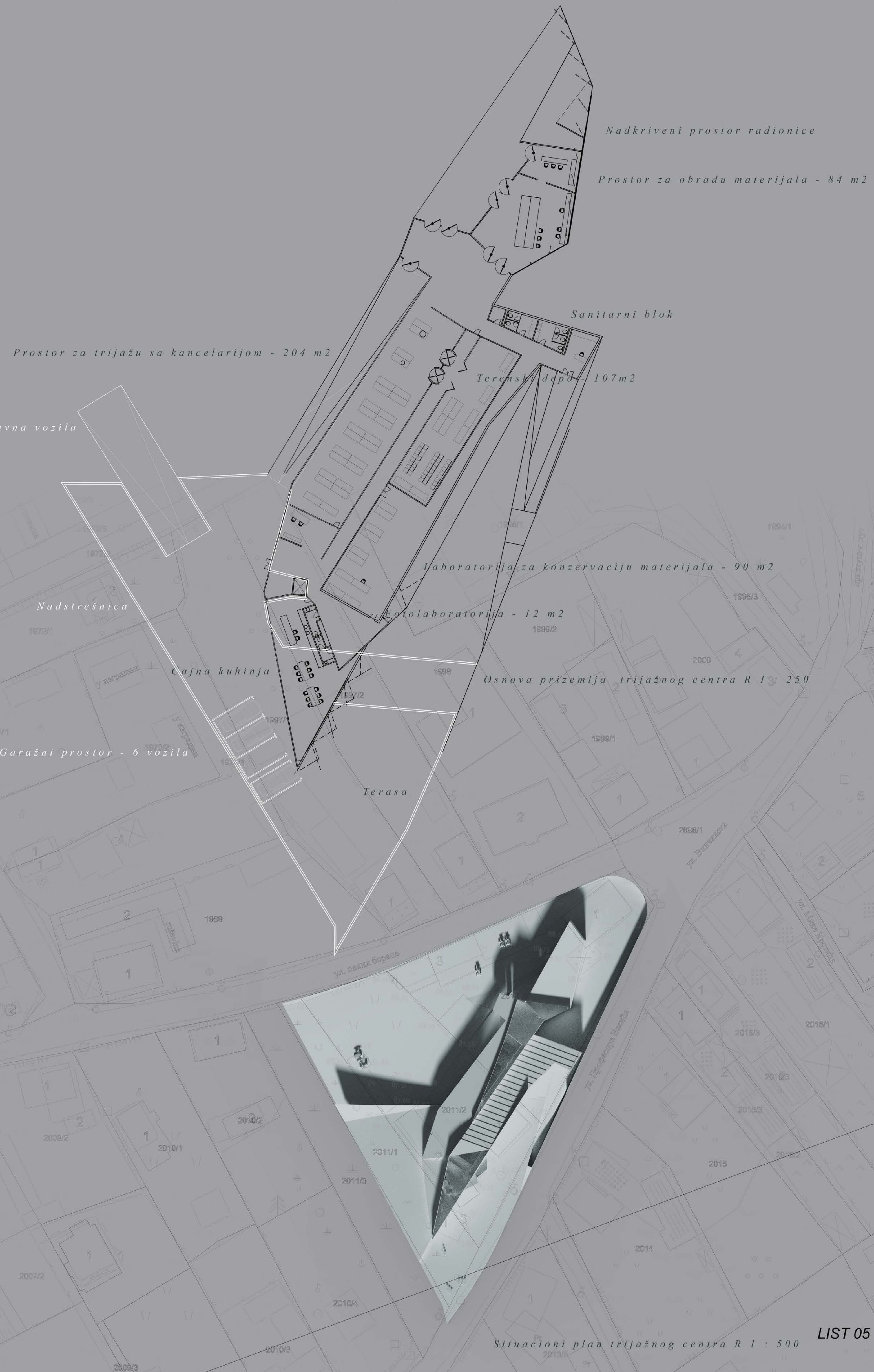
Izgled 1 R 1 : 250

Presek 1 R 1 : 250

Pogled iz dvorišta

Nadkriveni prostor radionice
Prostor za obradu materijala - 84 m²

Sanitarni blok

Prostor za trijažu sa kancelarijom - 204 m²

Terenski depo - 107 m²

Laboratorija za konzervaciju materijala - 90 m²

Fotolaboratorija - 12 m²

Cajna kuhinja

Osnova prizemlja trijažnog centra R 1 : 250

Garažni prostor - 6 vozila

Terasa

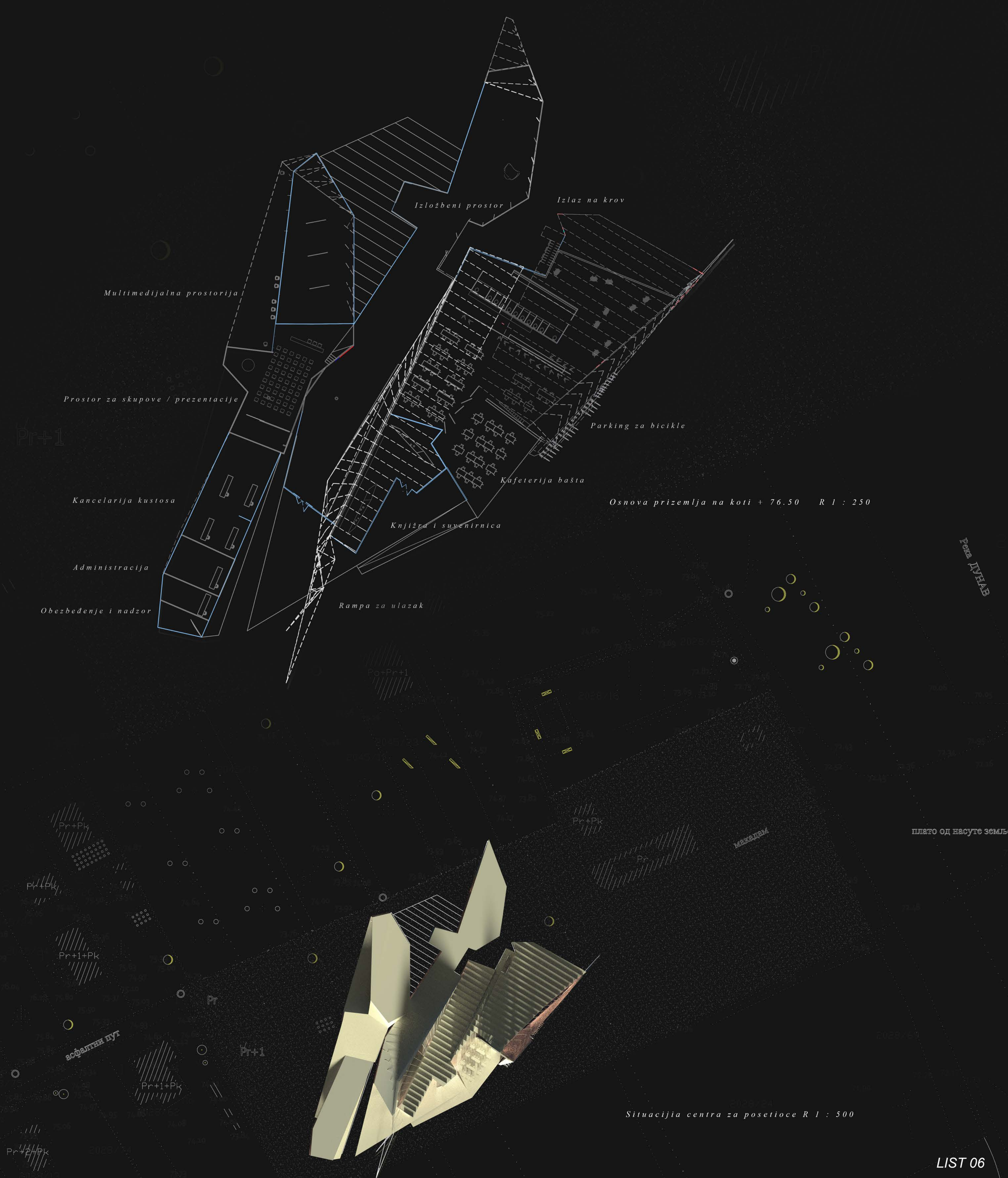
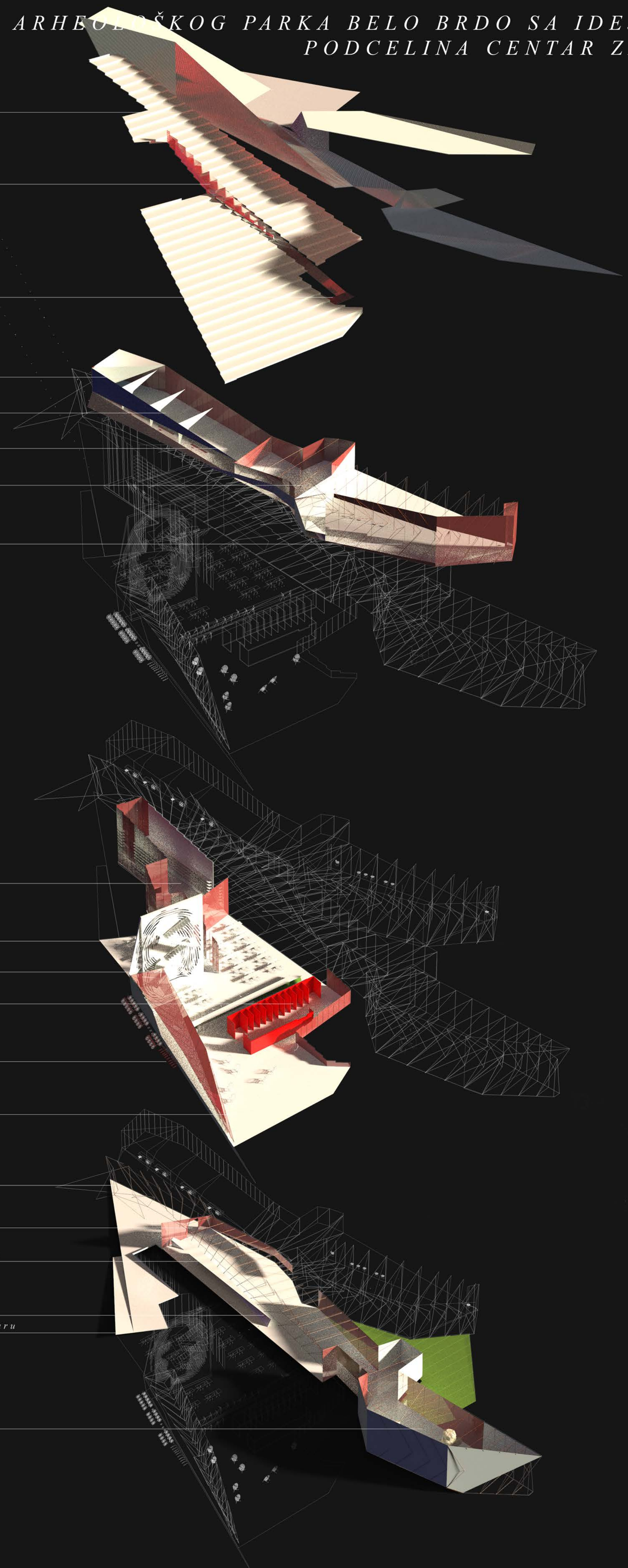
Ulica Brijuni

Ulica Dječji vrtić

Situacioni plan trijažnog centra R 1 : 500

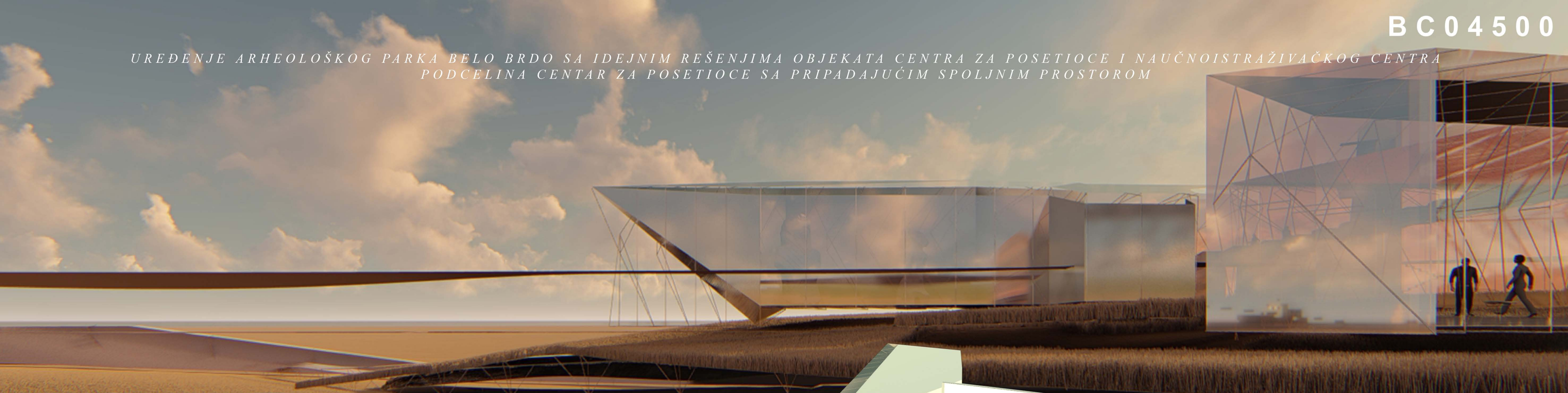
UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
PODCELINA CENTAR ZA POSETIOCE SA PRIPADAJUĆIM SPOLJNIM PROSTOROM

- Krov u vidu tribina
- Krovna bašta
- Izlaz na krov
- Obezbeđenje i nadzor
- Administracija
- Kancelarija kustosa
- Prostor za skupove / prezentacije
- Multimedijalna prostorija
- Knjižara i suvenirnica
- Kafeterija bašta
- Kafeterija unutra
- Sanitarni blok
- Parking za bicikle
- Prostor za rad i odmor
- Rampa za ulazak
- Ulazni hol
- Info pult (centar) sa biletarnicom
- Lokeri
- Spoljni ulaz za kafeteriju / knjižaru
- Izložbeni prostor

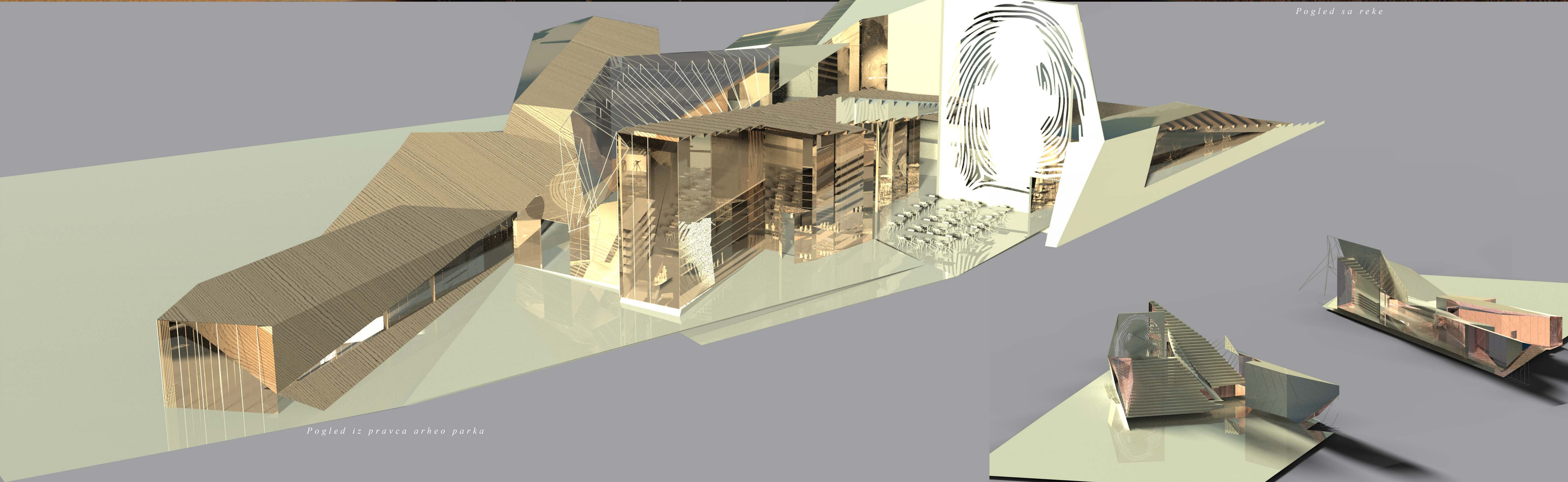

Situacija centra za posetioce R 1 : 500

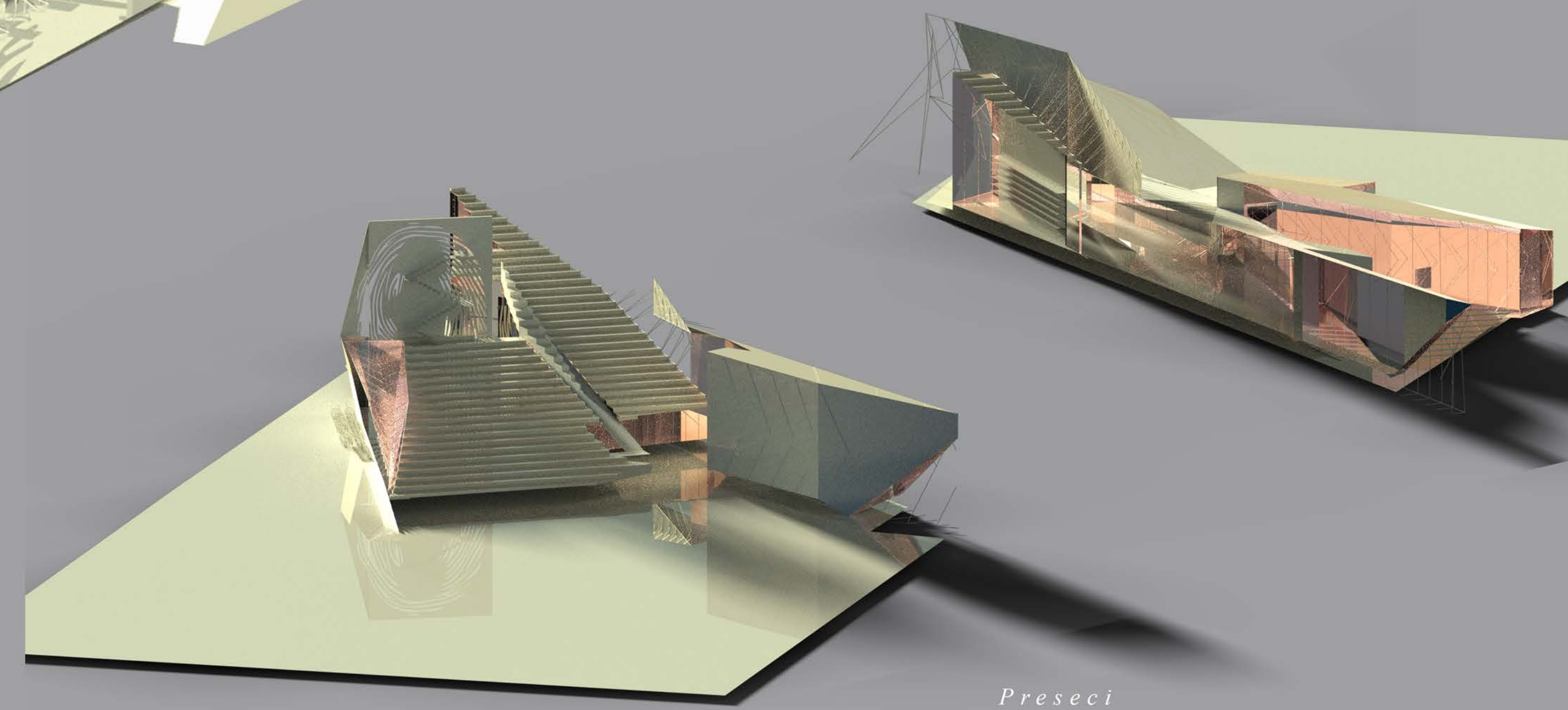
UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
PODCELINA CENTAR ZA POSETIOCE SA PRIPADAJUĆIM SPOLJNIM PROSTOROM

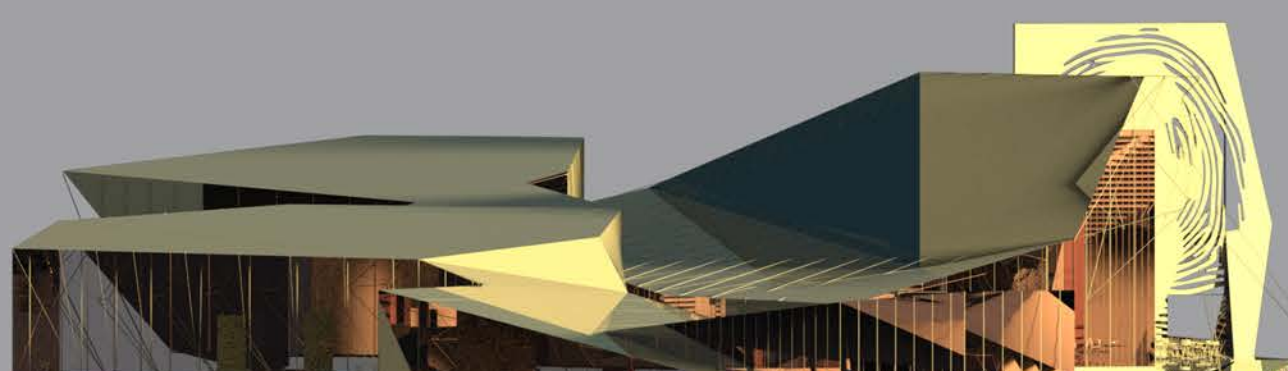
Pogled sa reke

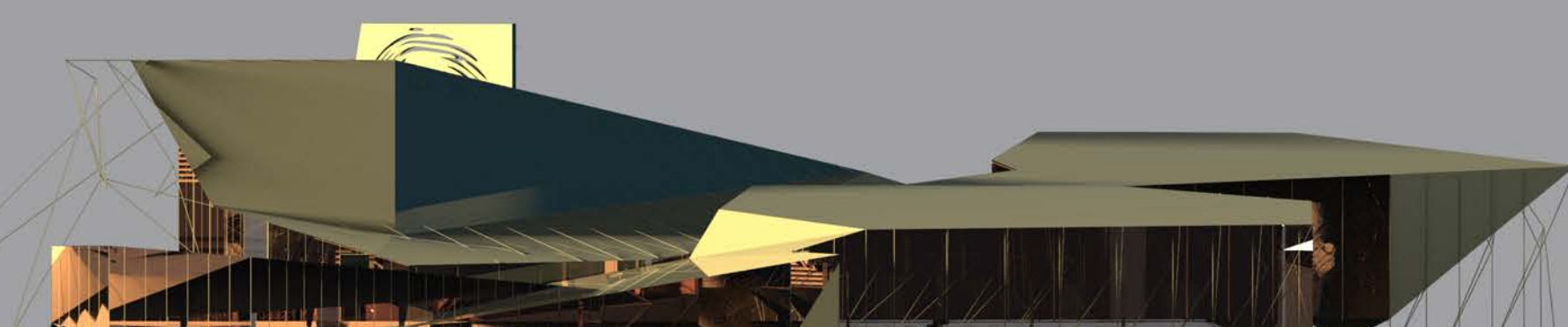
Pogled iz pravca arheo parka

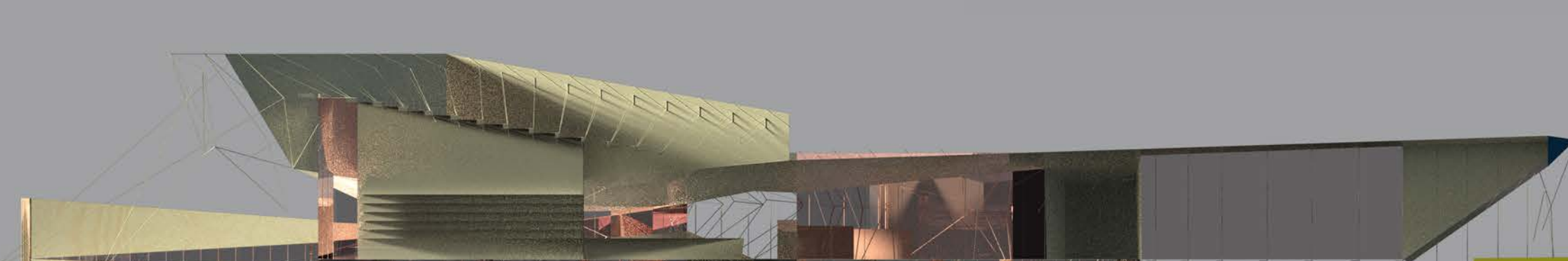
Preseci

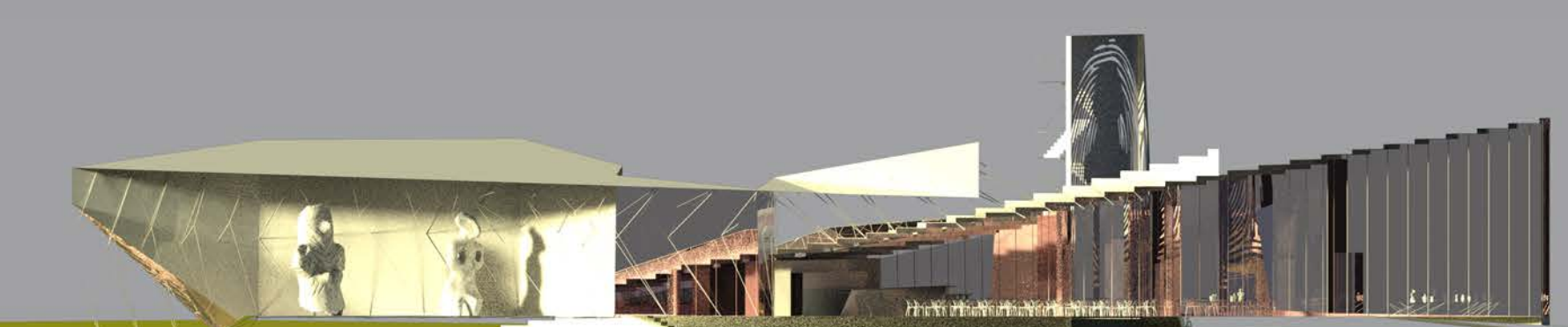
Izgled 1

Izgled 2

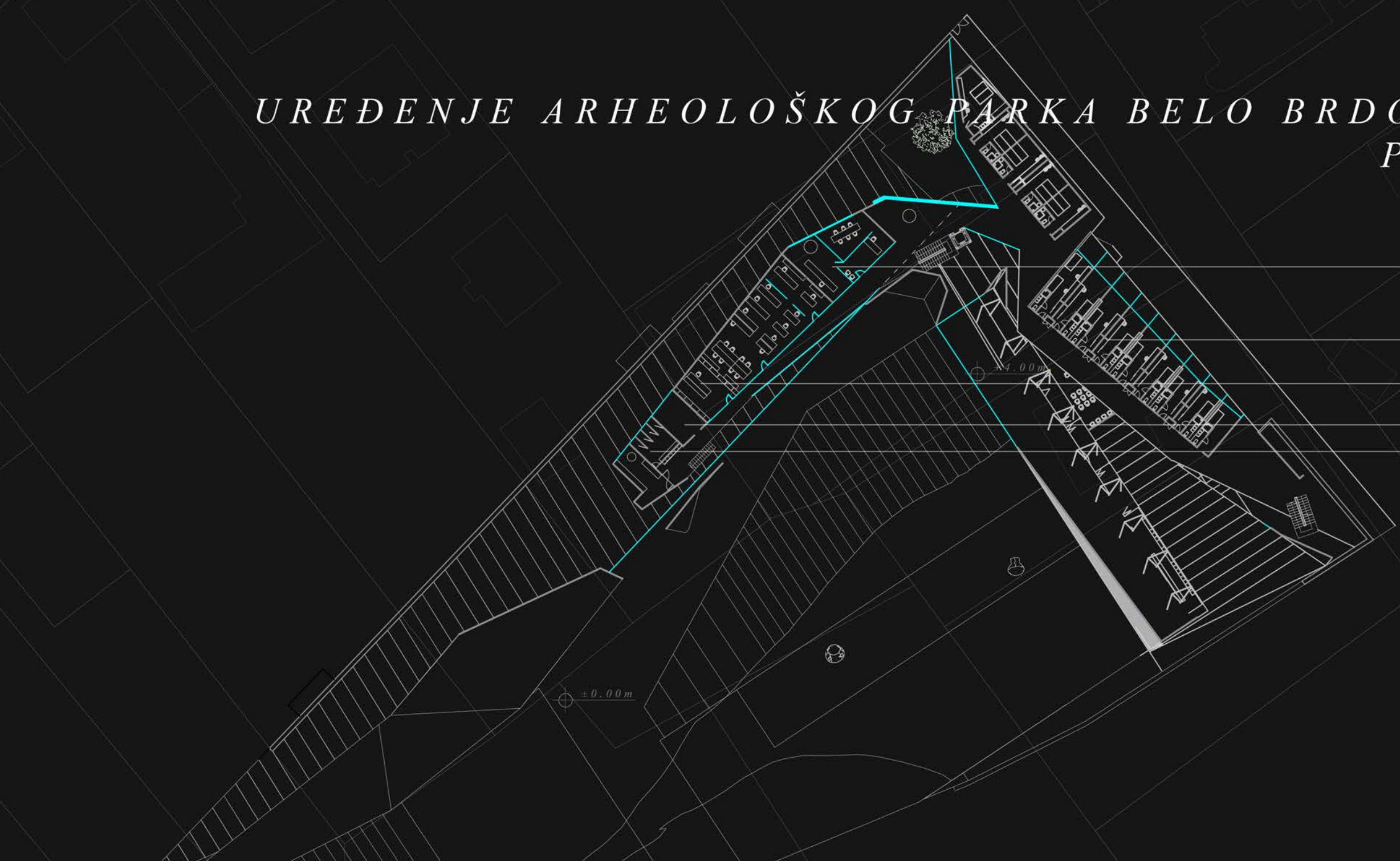

Presek 1

Presek 2

UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
PODCELINA NAUČNOISTRAŽIVAČKI CENTAR NEOLITA

Osnova I sprata R 1 : 500

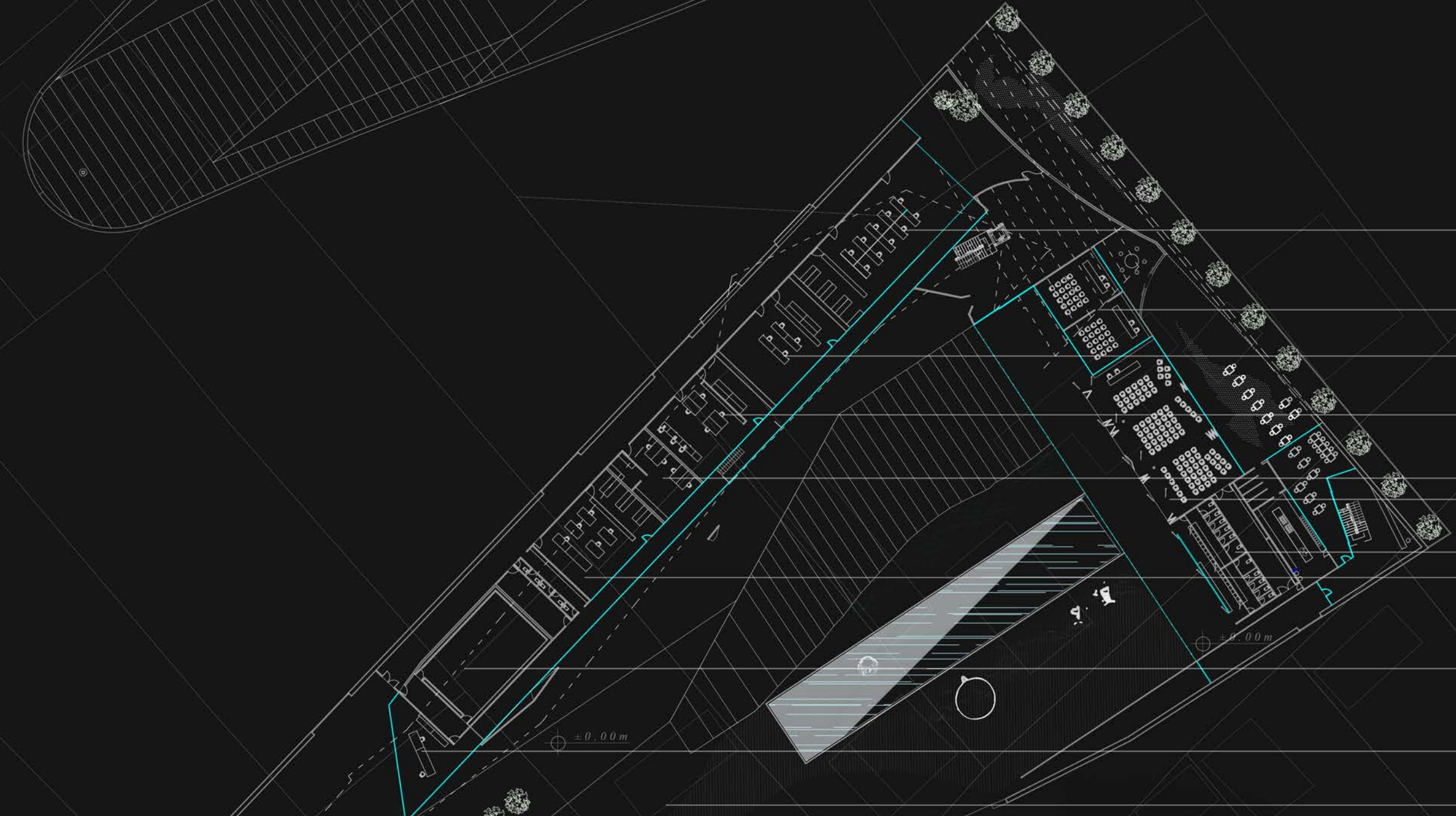
Kancelarijski prostor za upravu i administraciju

Blok smeštajnih jedinica

Dokumentacija + arhiv

Ostava/skladište

Sanitarni prostori, čajna kuhinja

Osnova prizemlja R 1 : 500

Kompiuterska soba + server soba

Dve konferencijske kancelarije

Laboratorija za analizu polena

Biološka (bioarheološka) laboratorija

Geoarheološka laboratorija

Multifunkcionalni izložbeno-konferencijski prostor

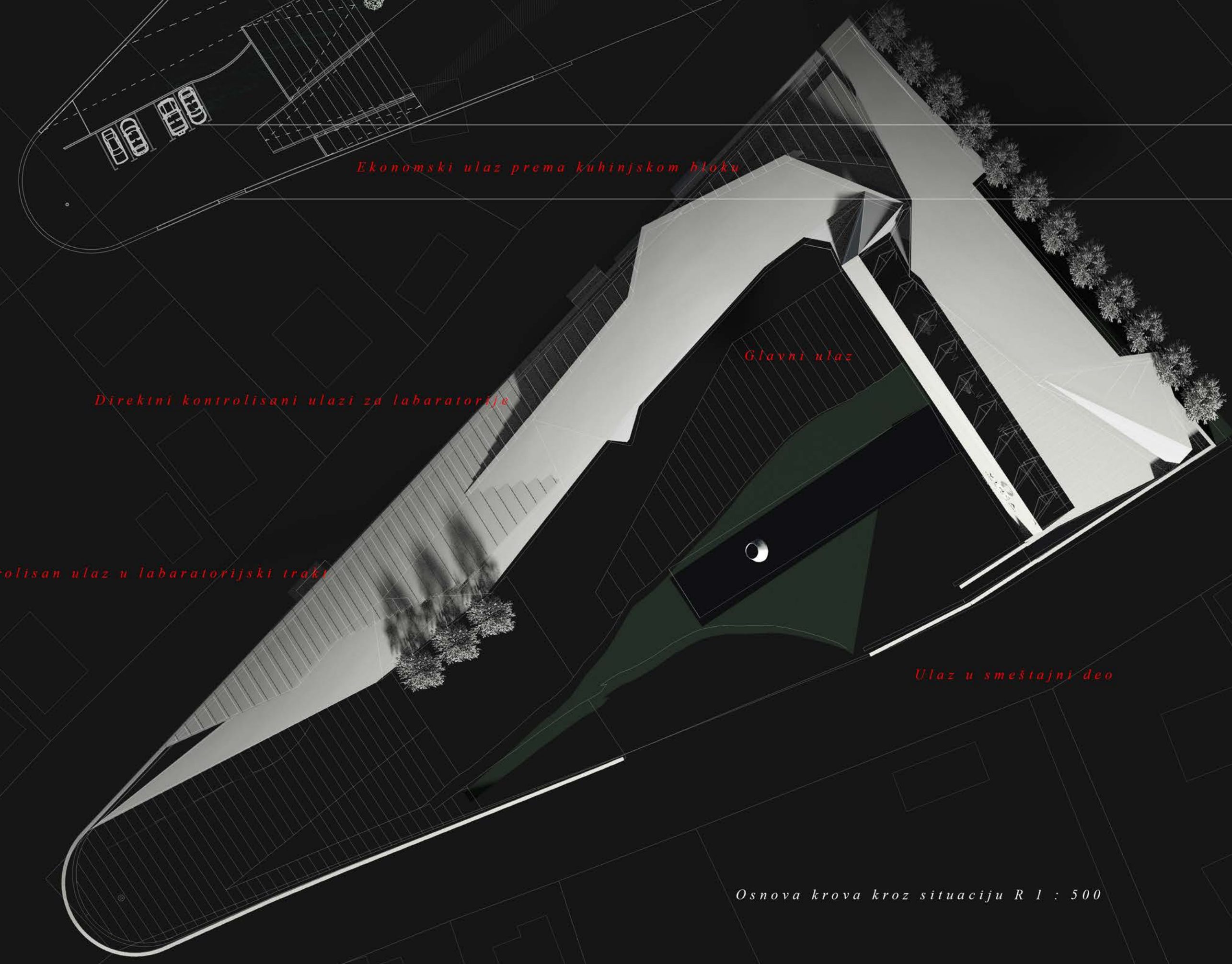
Sanitarni prostori

Geofizički centar

Laboratorija za pripremu organskih uzoraka

Kontrolna soba - prostor za službu nadzora Naučnog centra i obezbeđenje

Dvorišni park

Ekonomski ulaz prema kuhinjskom bloku

Glavni ulaz

Direktni kontrolisani ulazi za laboratorije

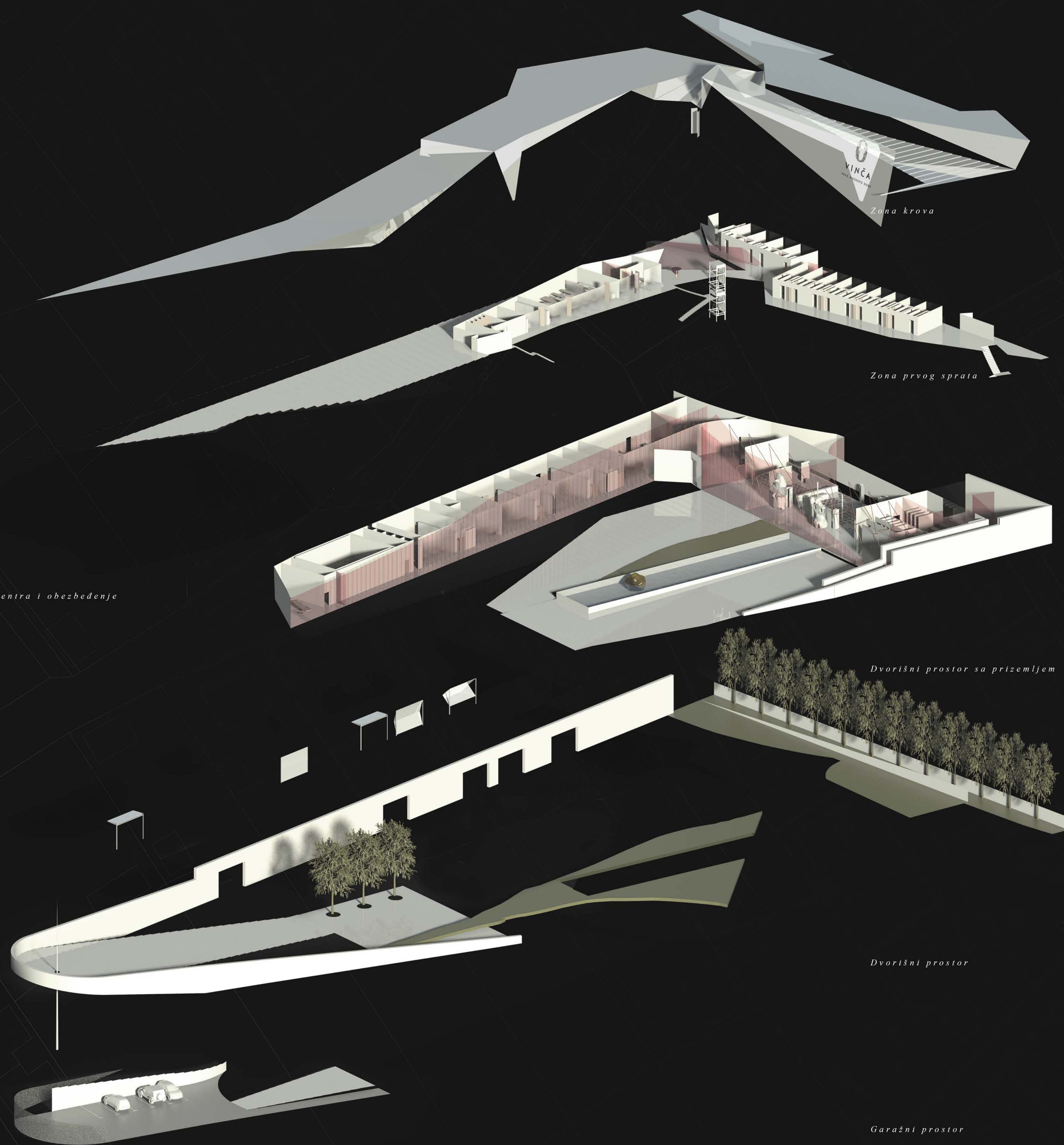
Kontrolisan ulaz u laboratorijski trakt

Ulaz u smeštajni deo

Osnova krova kroz situaciju R 1 : 500

Parking

Garažna vrata

Zona krova

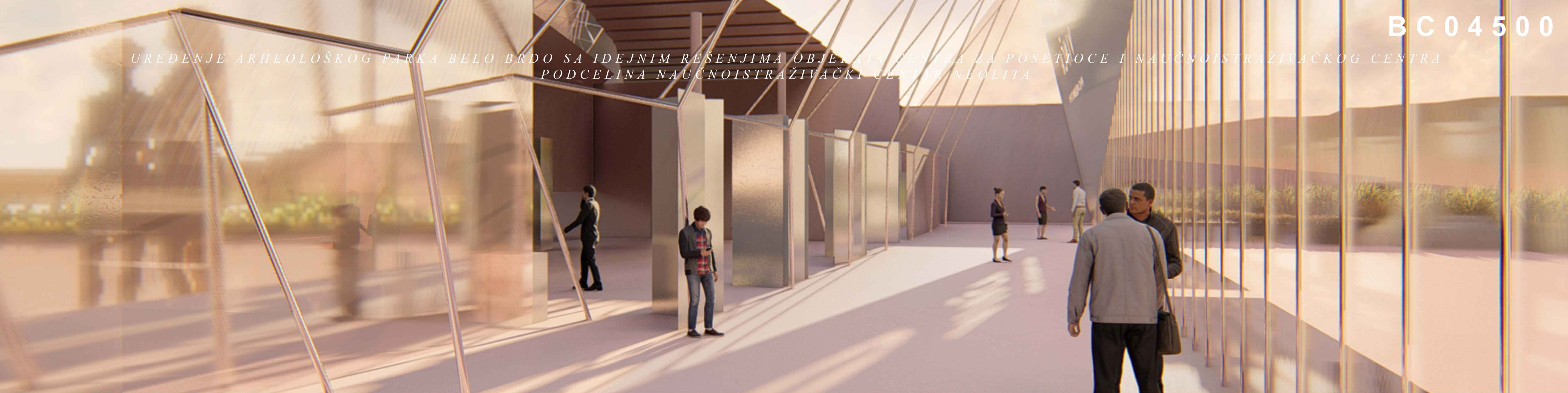
Zona prvog sprata

Dvorišni prostor sa prizemljem

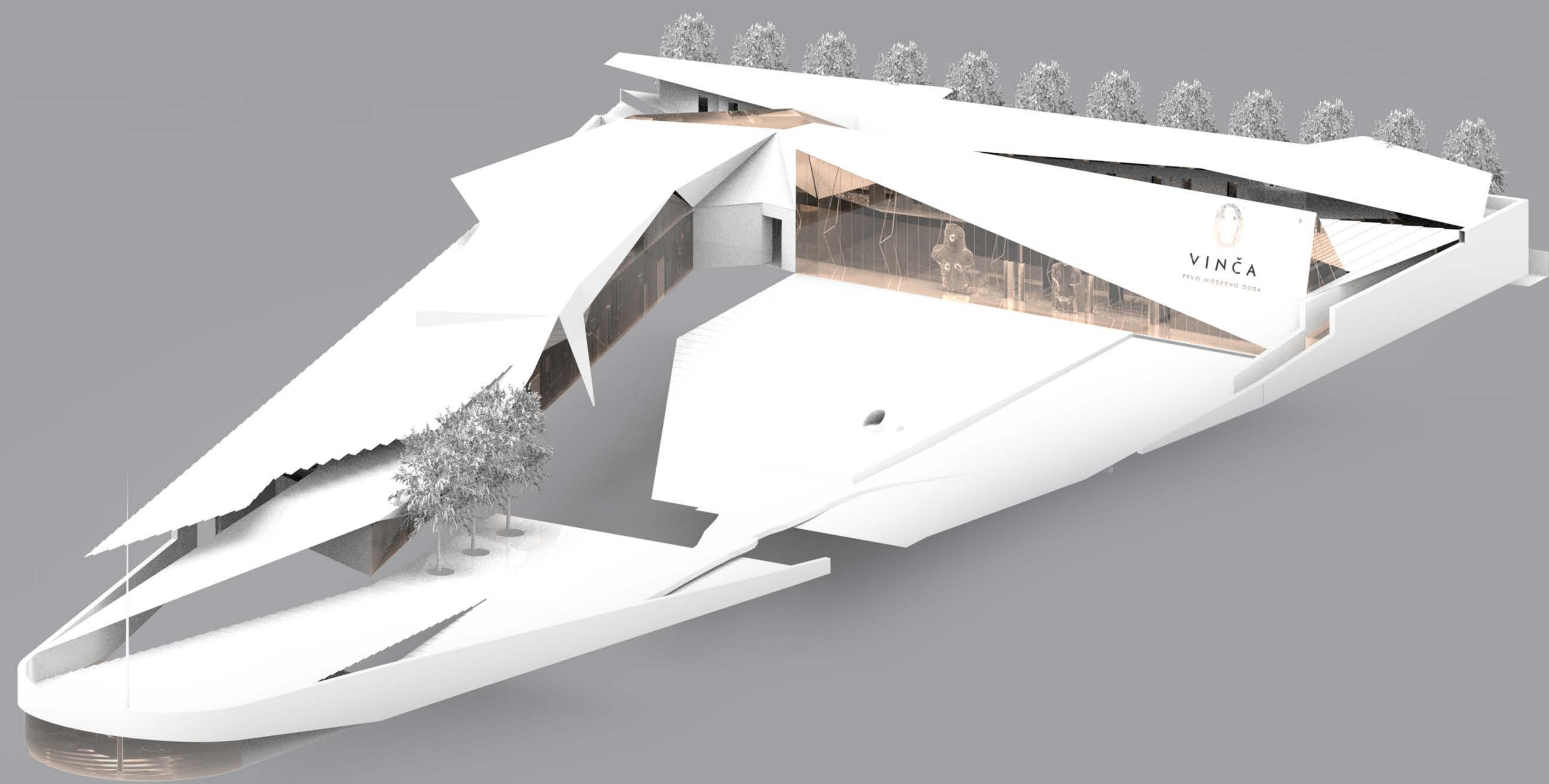
Dvorišni prostor

Garažni prostor

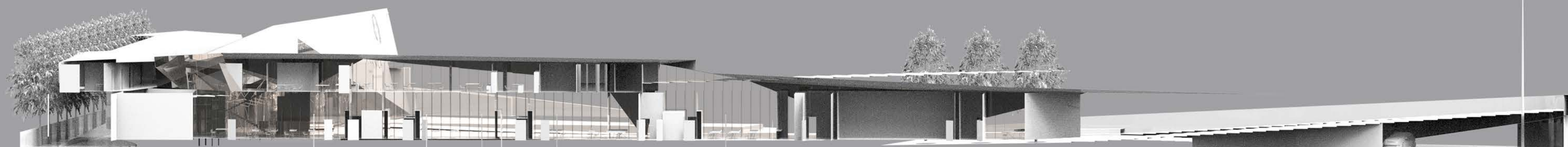
UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKTA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
PODCELINA NAUČNOISTRAŽIVAČKI CENTAR NEOLITA

Multifunkcionalni / konferencionalni / izložbeni prostor

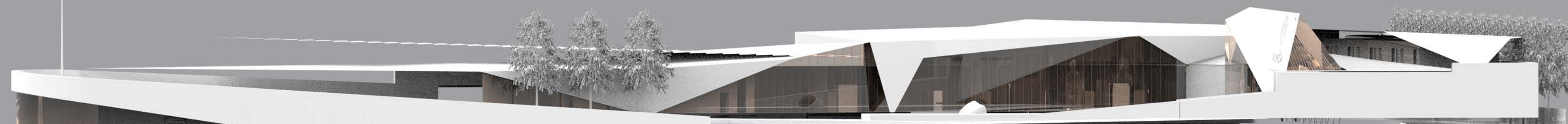
Prostorni sklo

Presek 1

Presek 2

Izgled 1

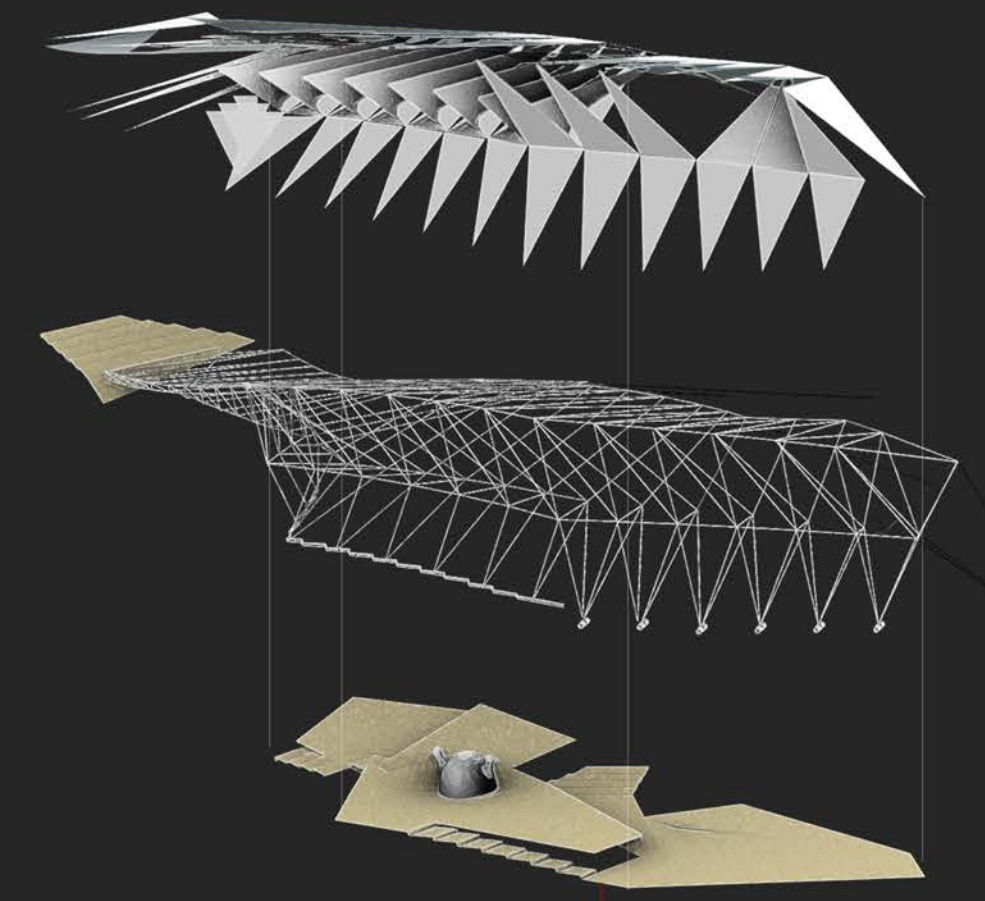
Izgled 2

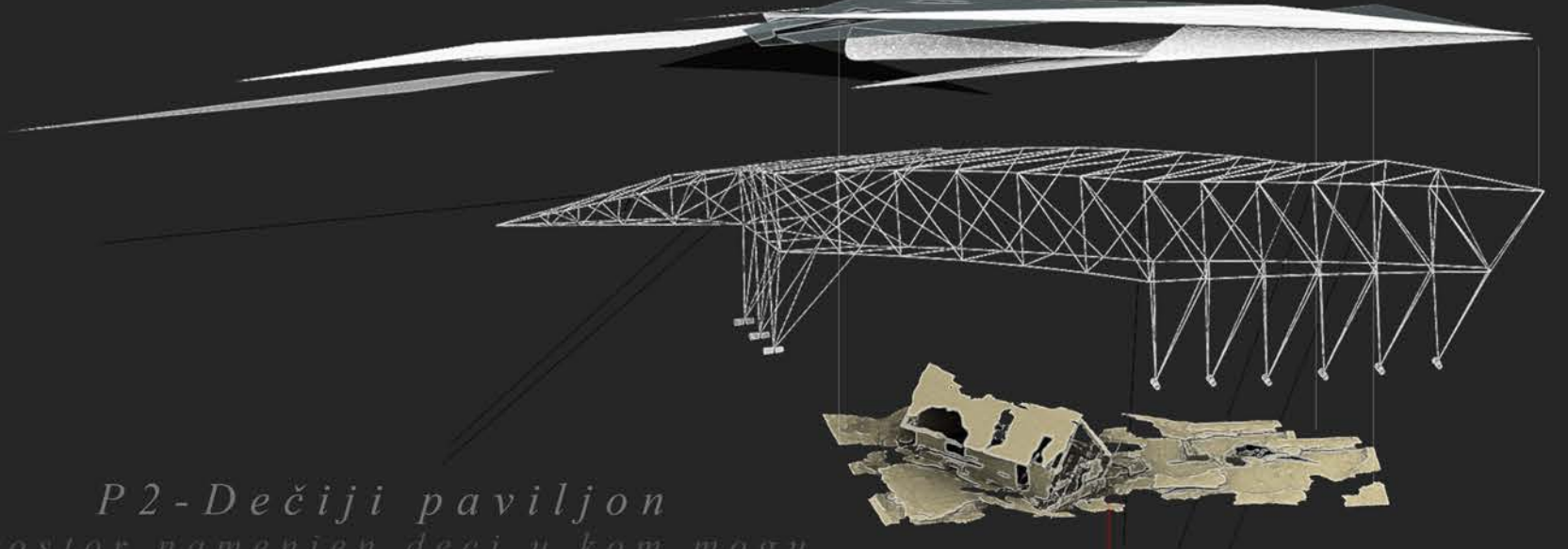
Izgled 3

UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
PODCELINA ARHEO PARK

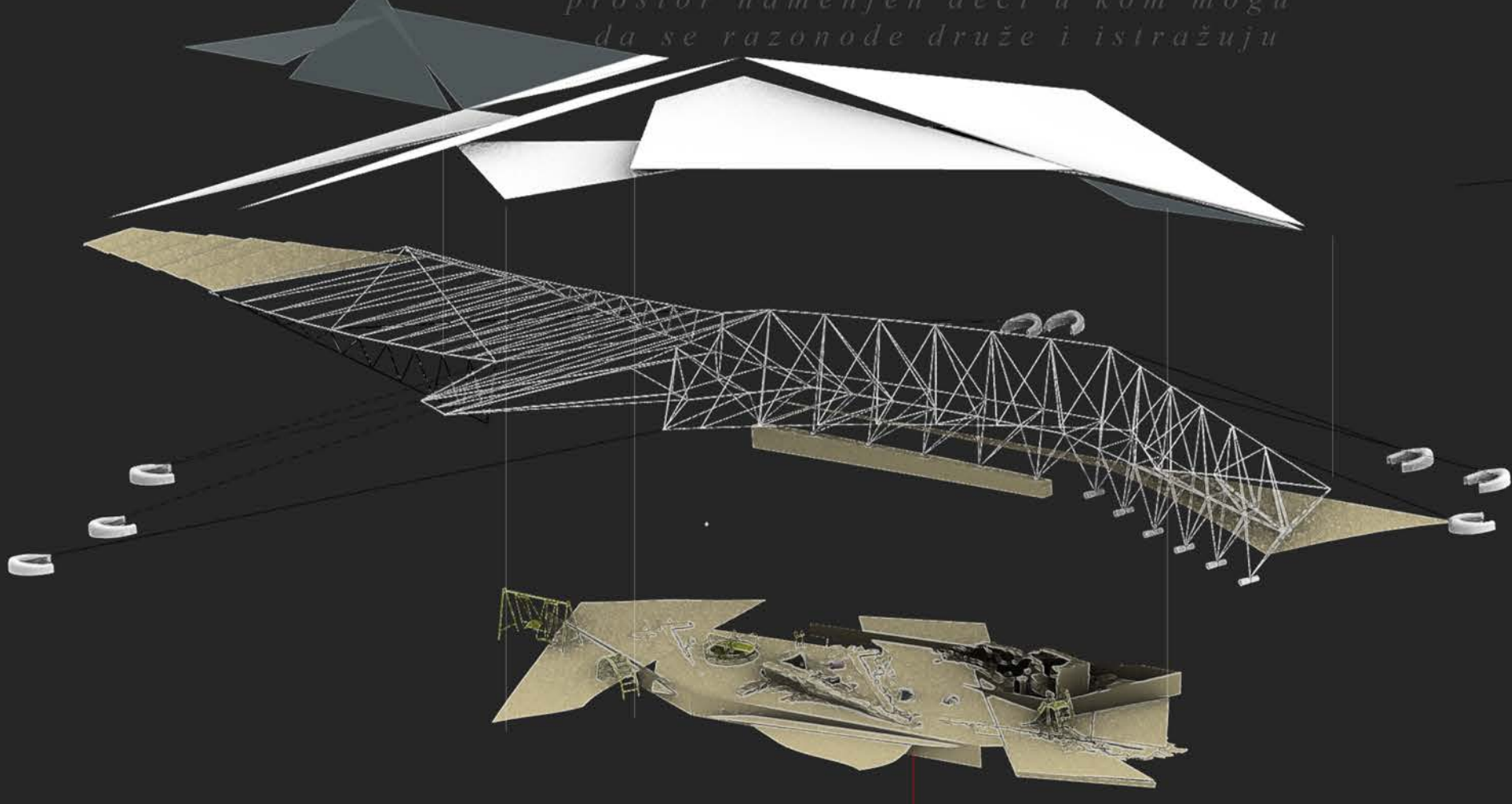
P1-Multimedijalni paviljon
uvod u postavku i prvo upoznavanje sa
vinčanskom kulturom kroz multimedijalnu izložbu

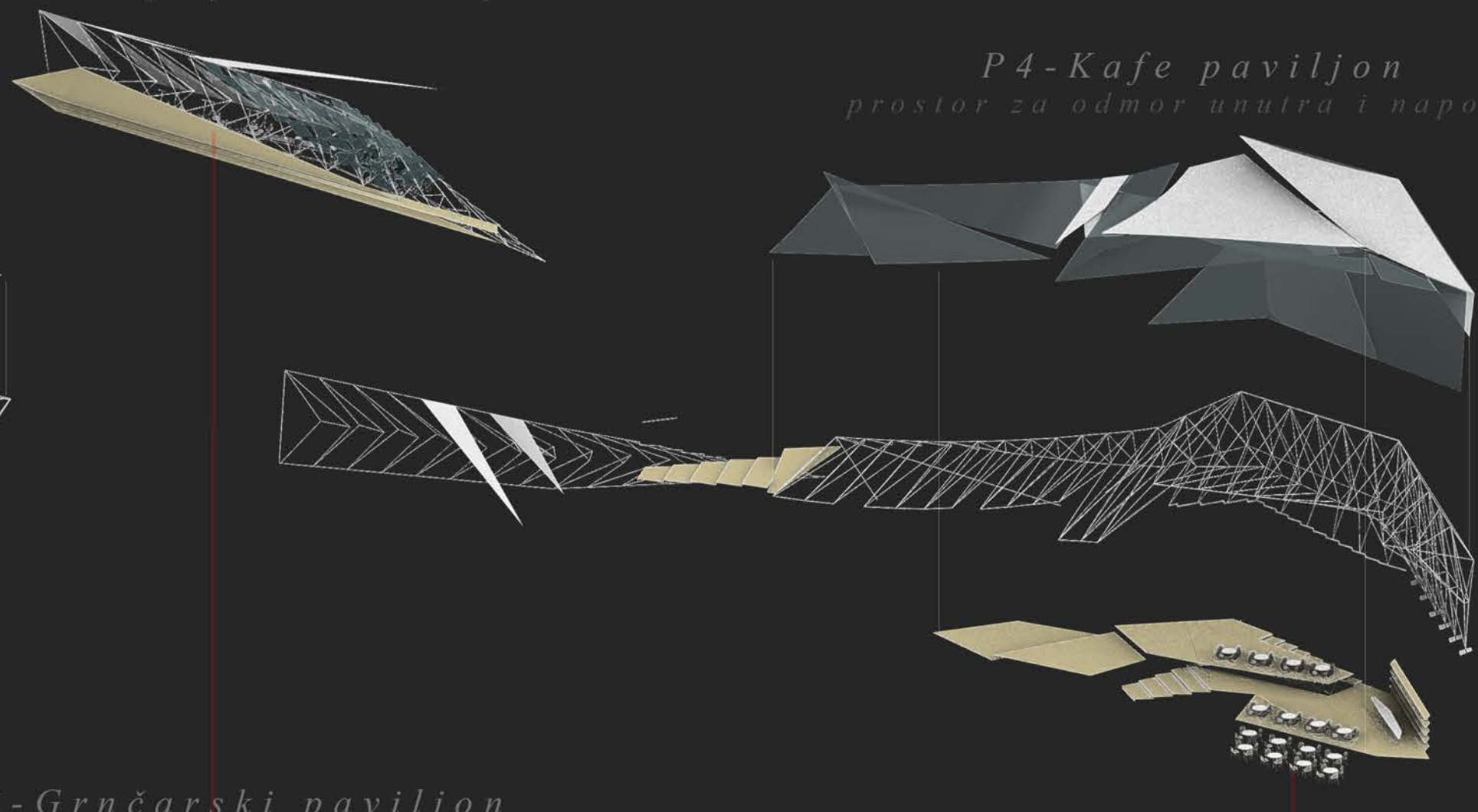
P3-Paviljon vinčanskog života
postavka koja je posvećena životu vinčanaca
i njihovim aktivnostima

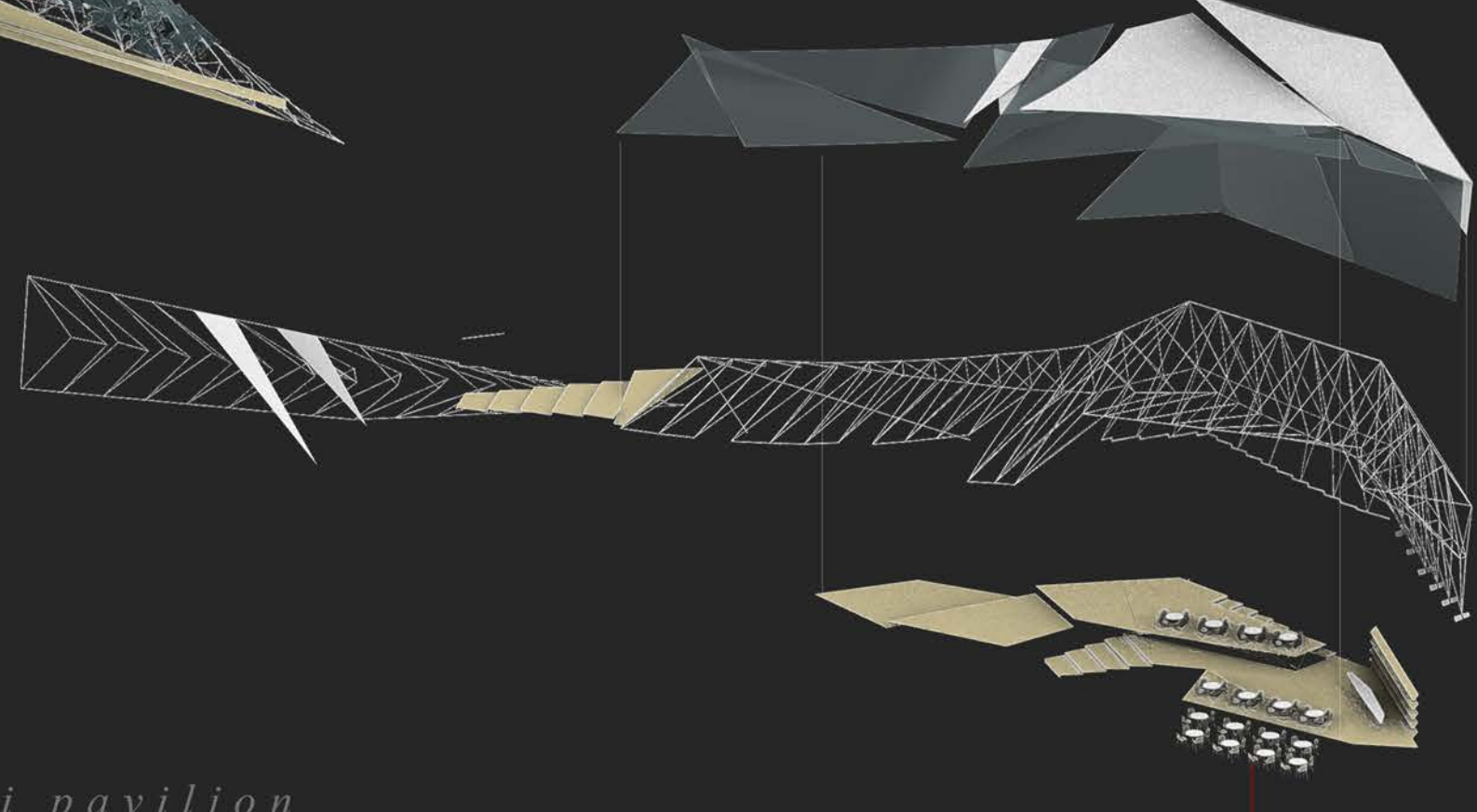
P2-Dečiji paviljon
prostor namenjen deci u kom mogu
da se razgledaju, druže i istražuju

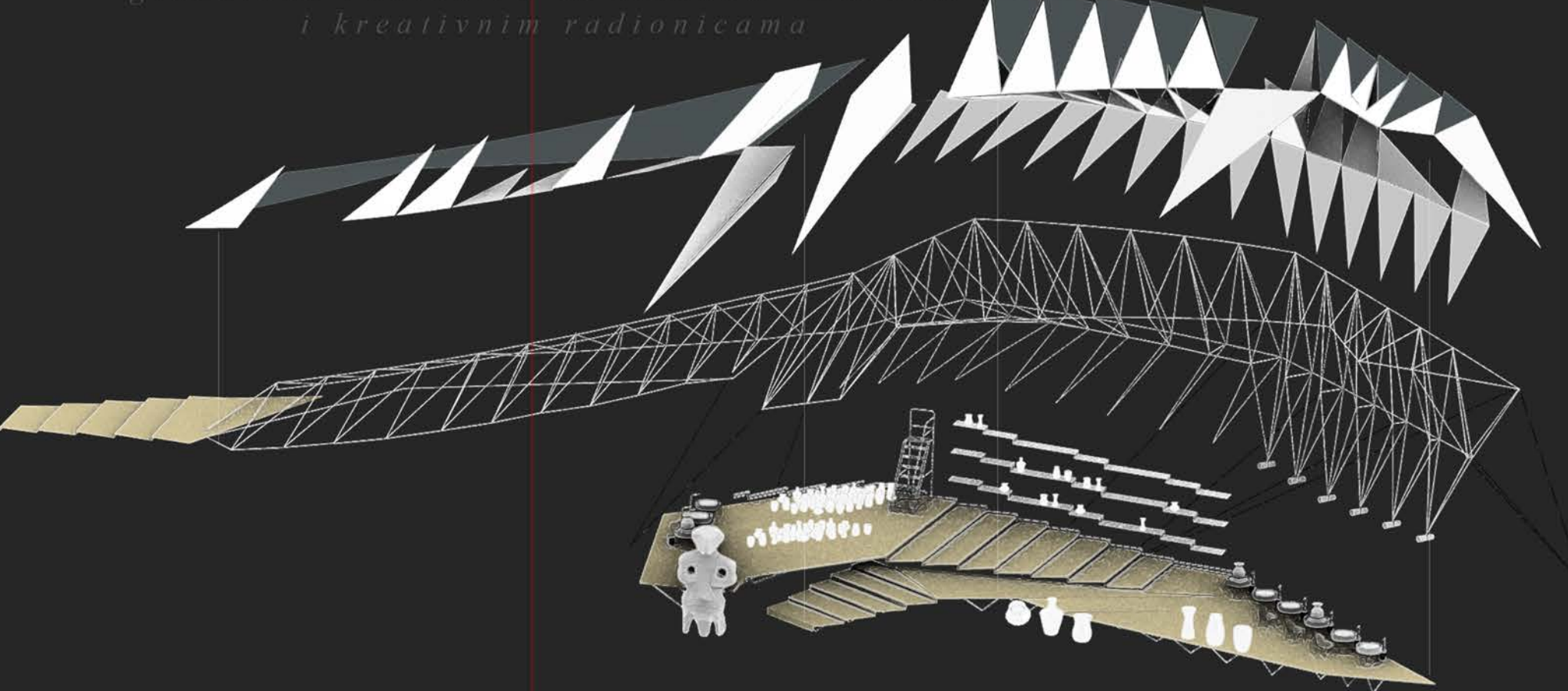
Solarna stanica
prostor za punjenje električnih uređaja i trotineta
kao i za odlaganje bicikala i predah

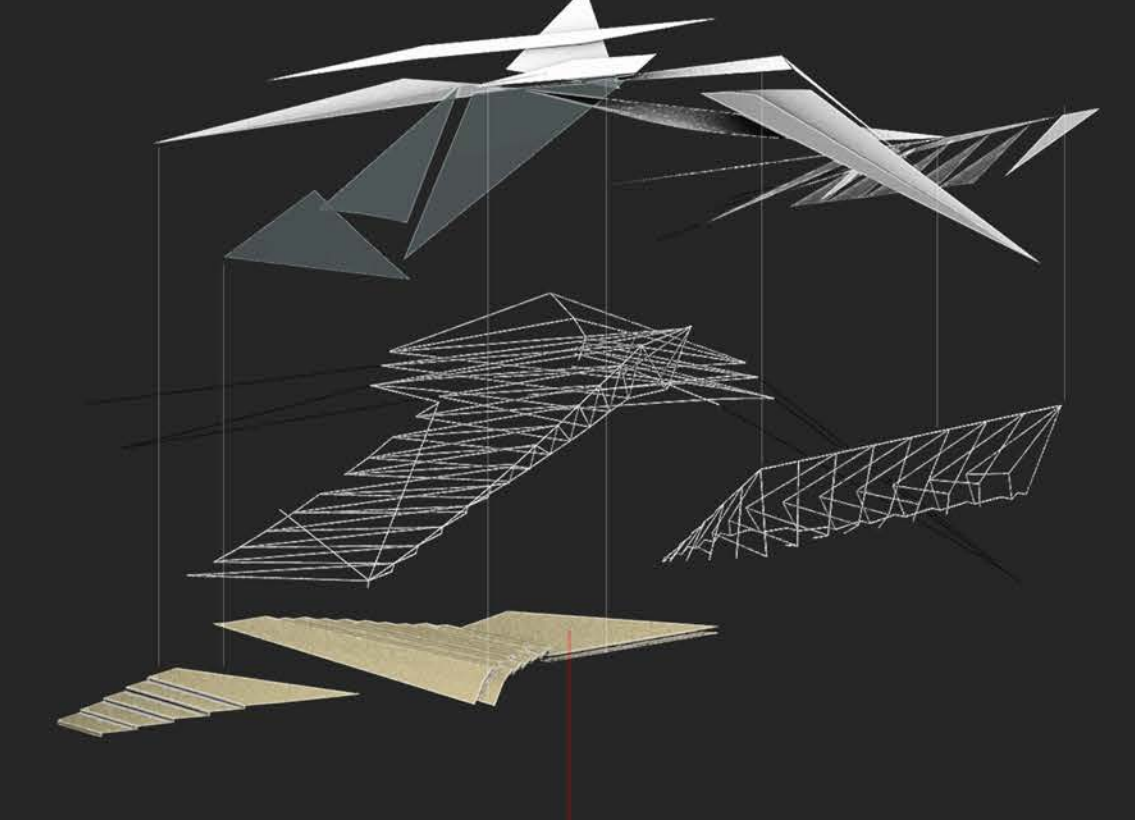
P4-Kafe paviljon
prostor za odmor unutra i napolju

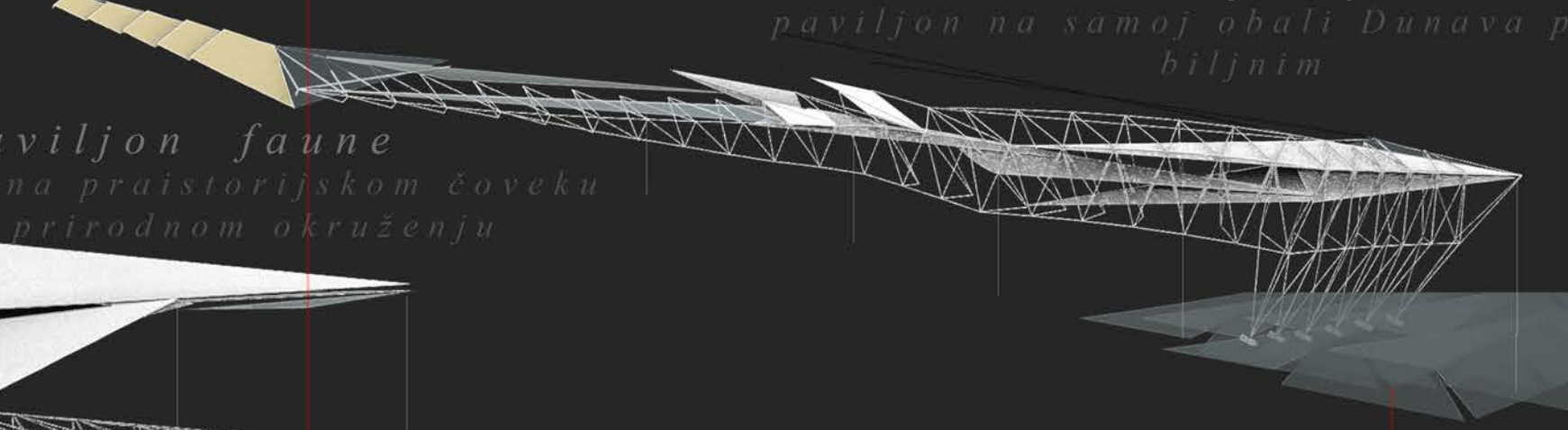
P5-Grnčarski paviljon
grnčarska radionica sa stalnom izložbom
i kreativnim radionicama

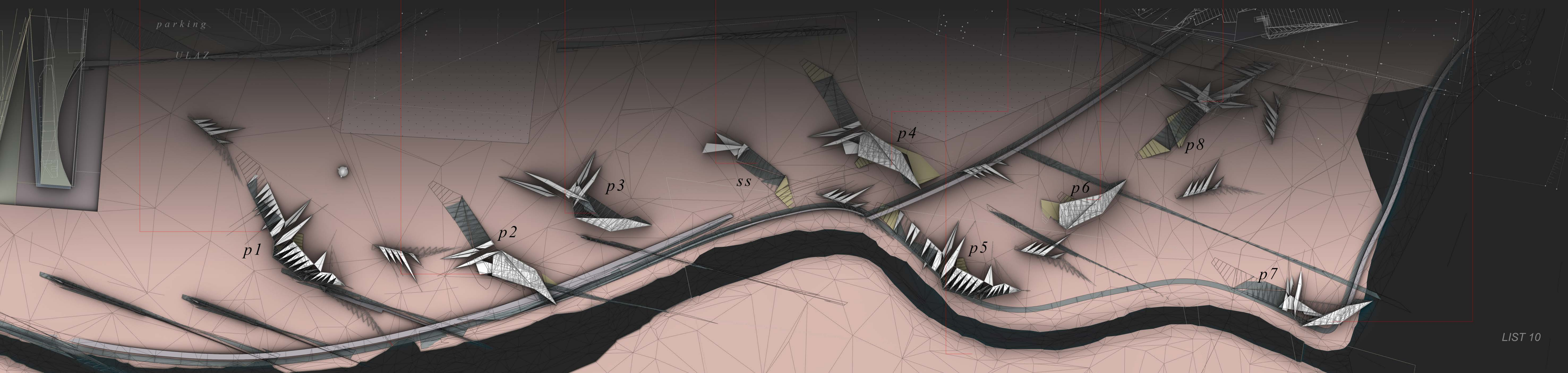
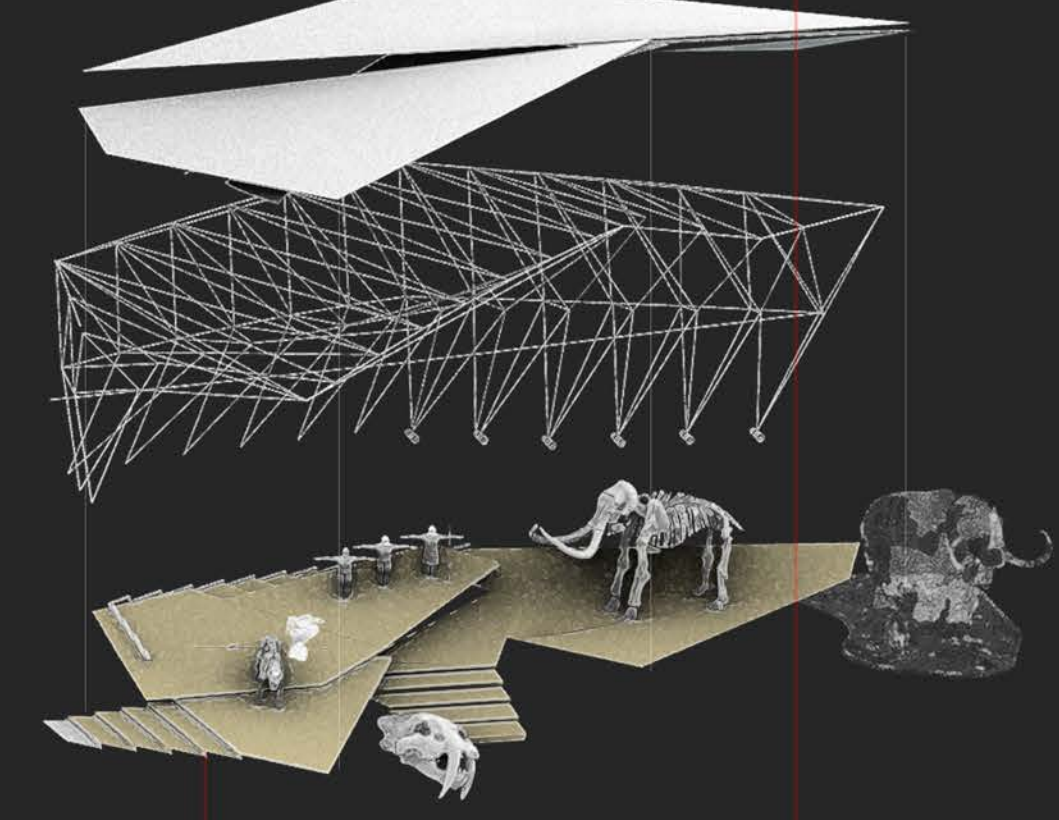
P8-Paviljon amfiteatar
paviljon na samom kraju parka za odmor
i kratka predavanja vodiča, kao i za specijalna događanja

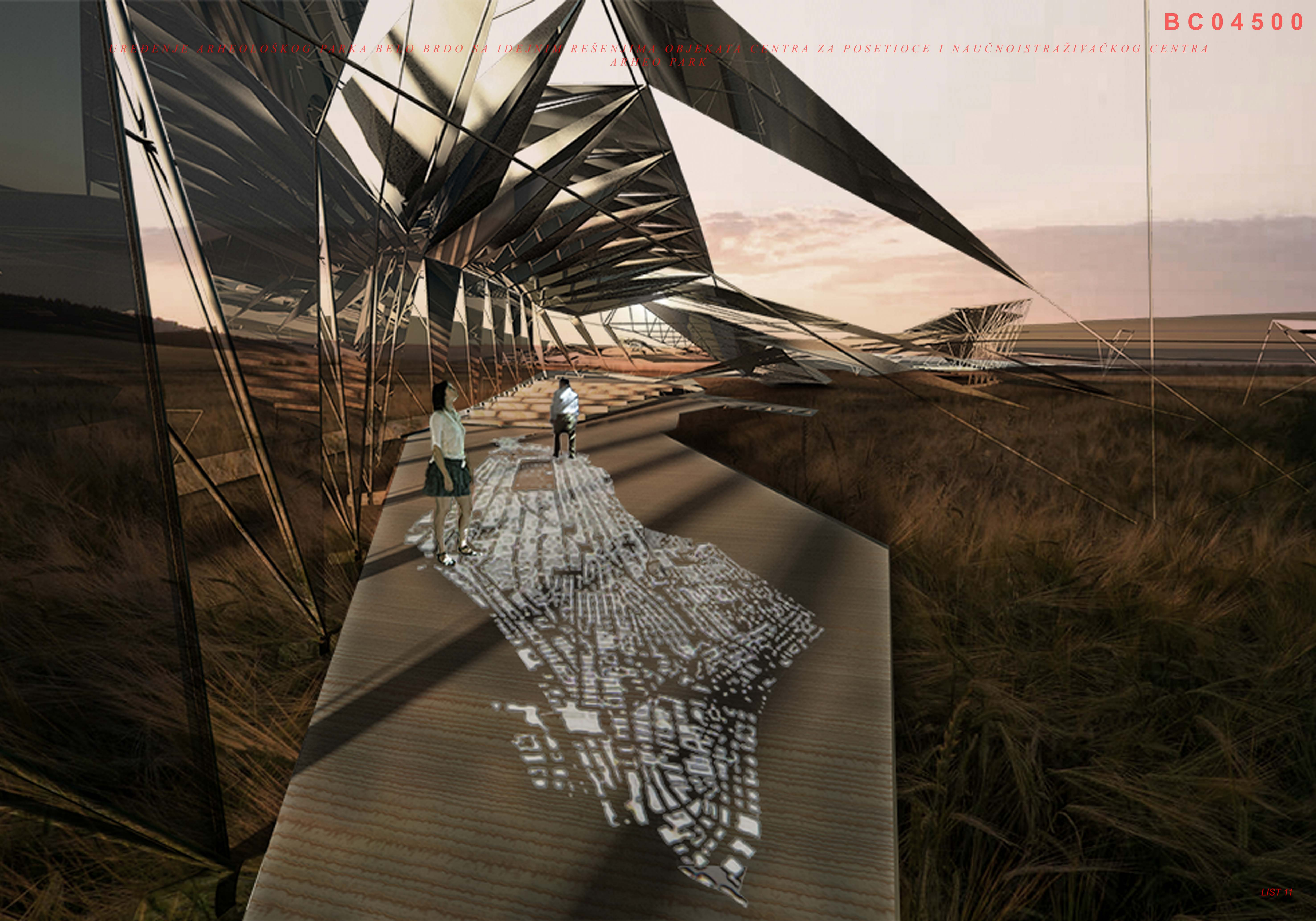

P7-Paviljon flore
paviljon na samoj obali Dunava prošet
biljnim

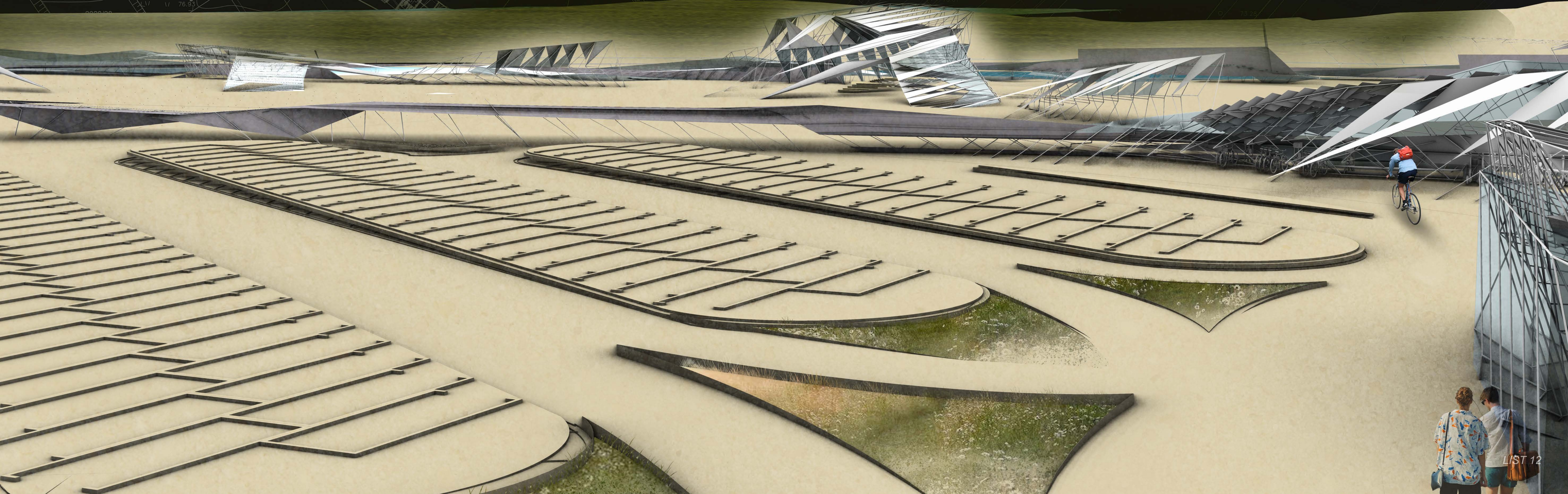

P6-Paviljon faune
izložba posvećena praištorskom čoveku
i njegovom prirodnom okruženju

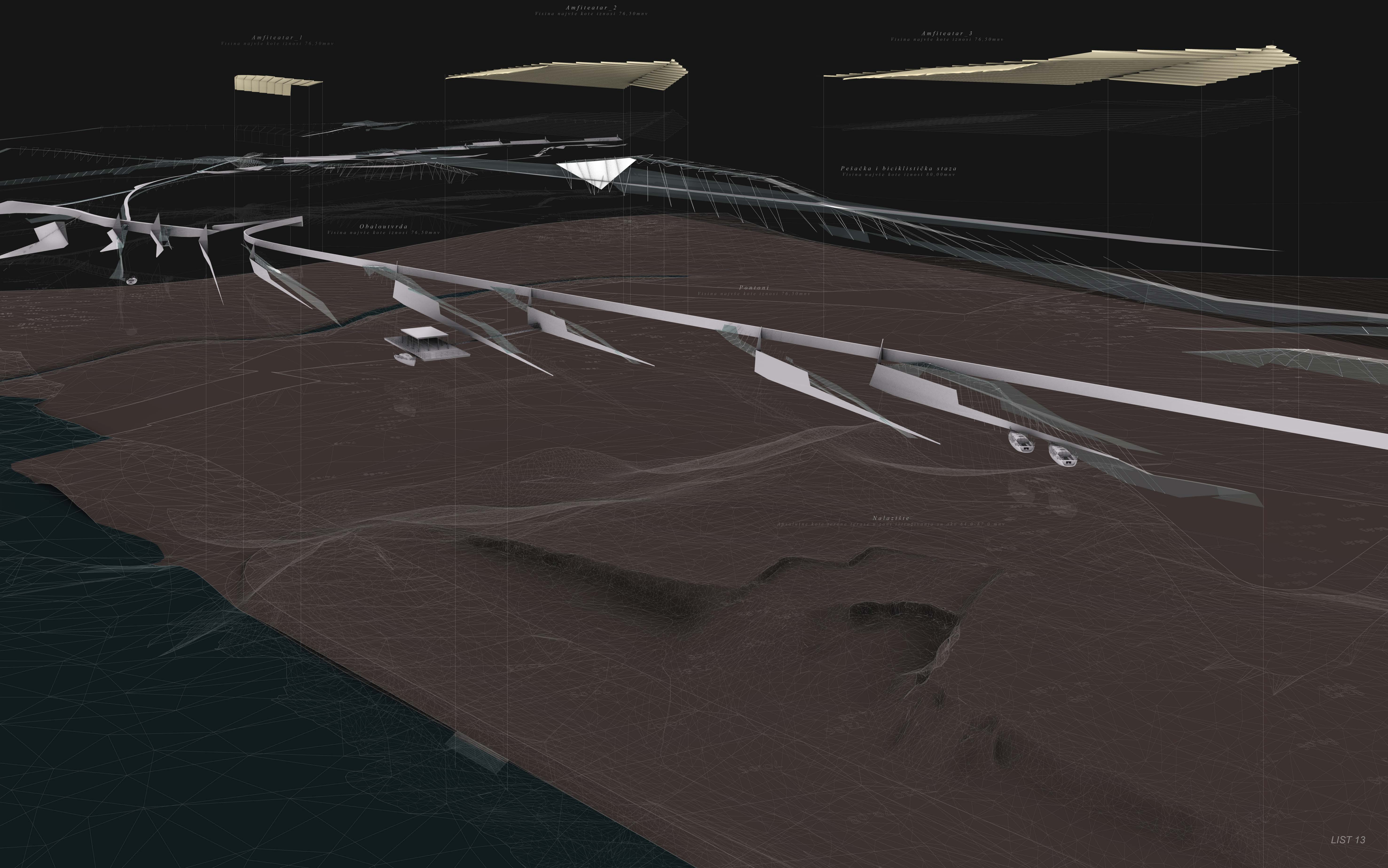

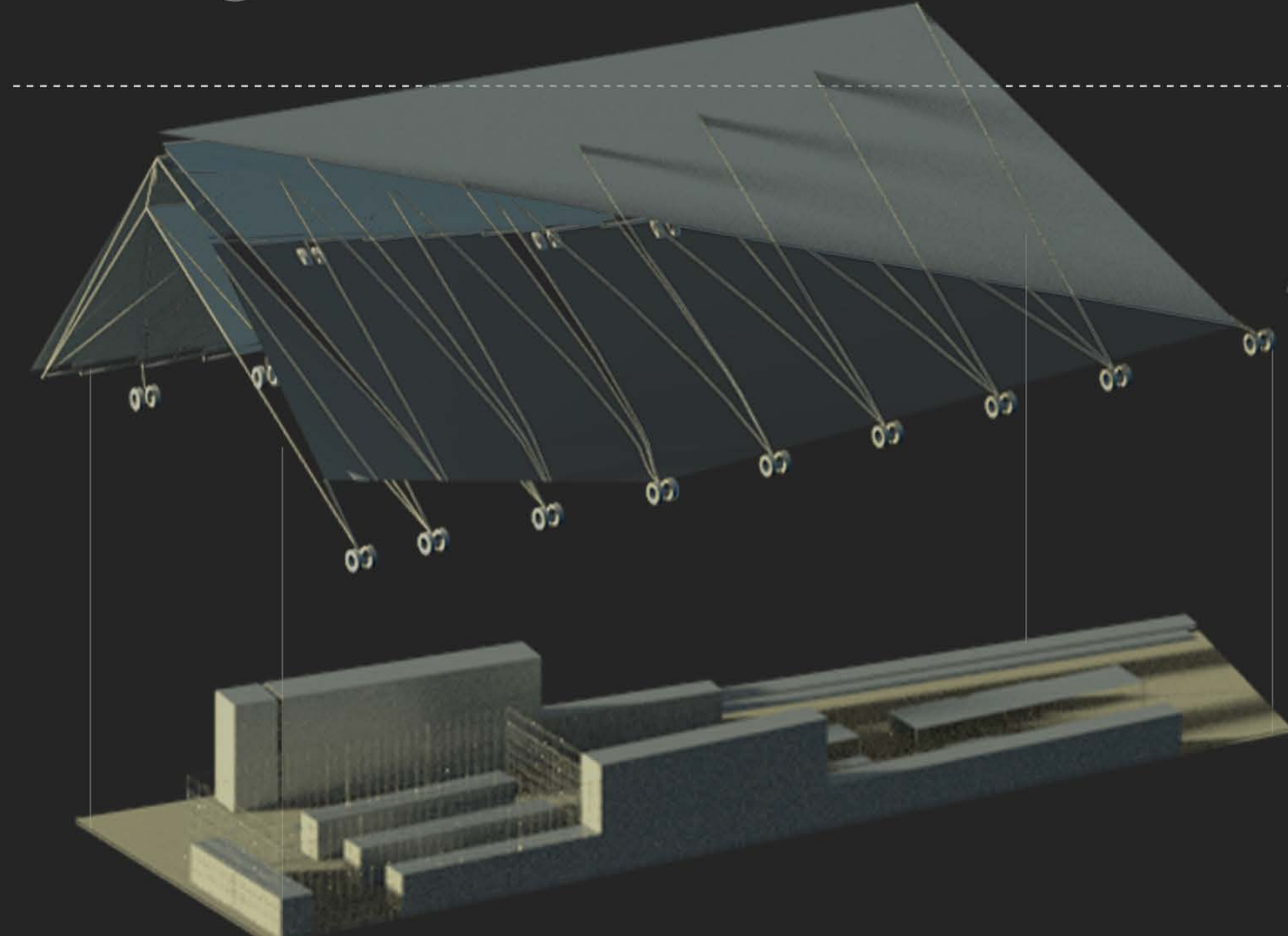
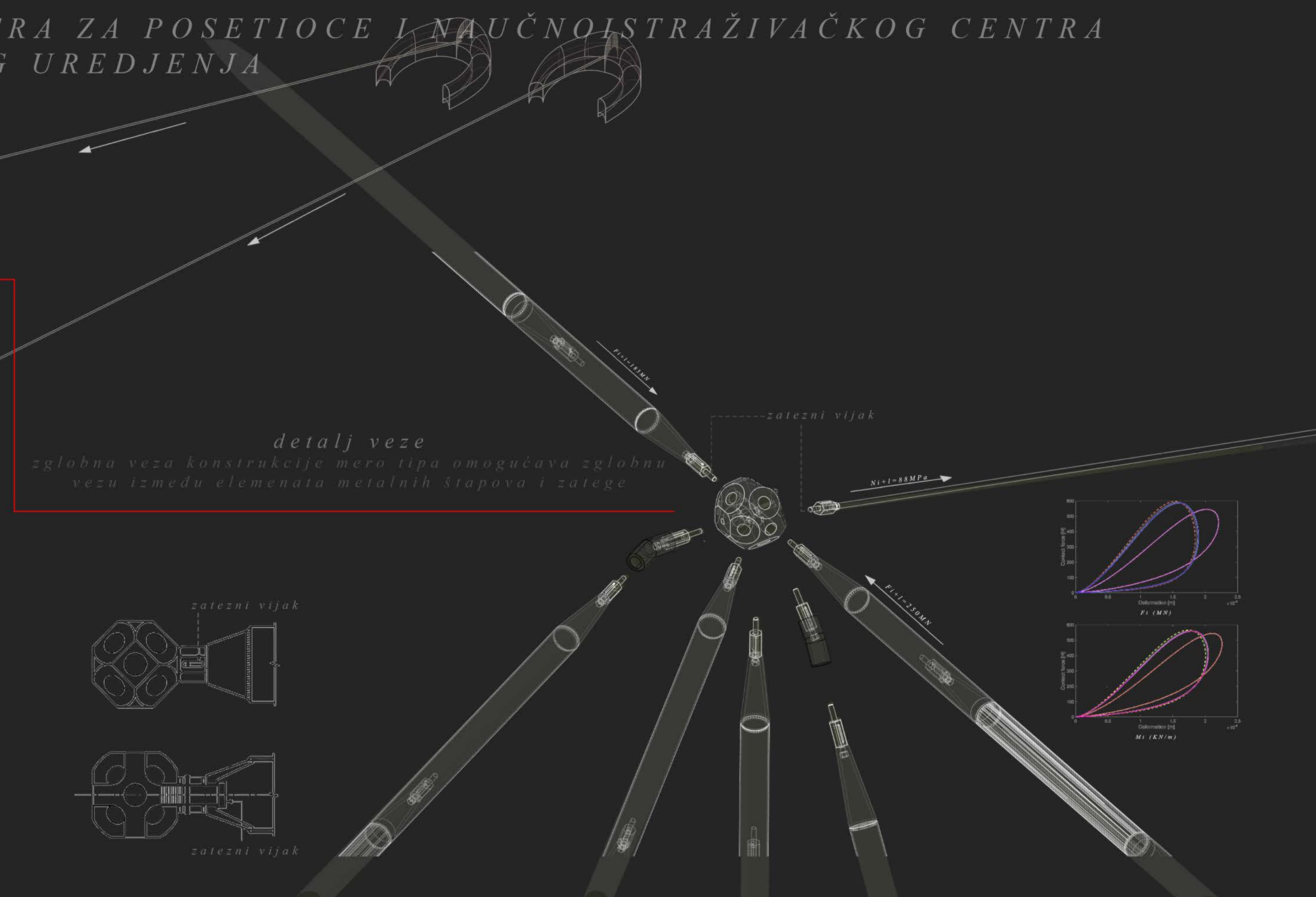
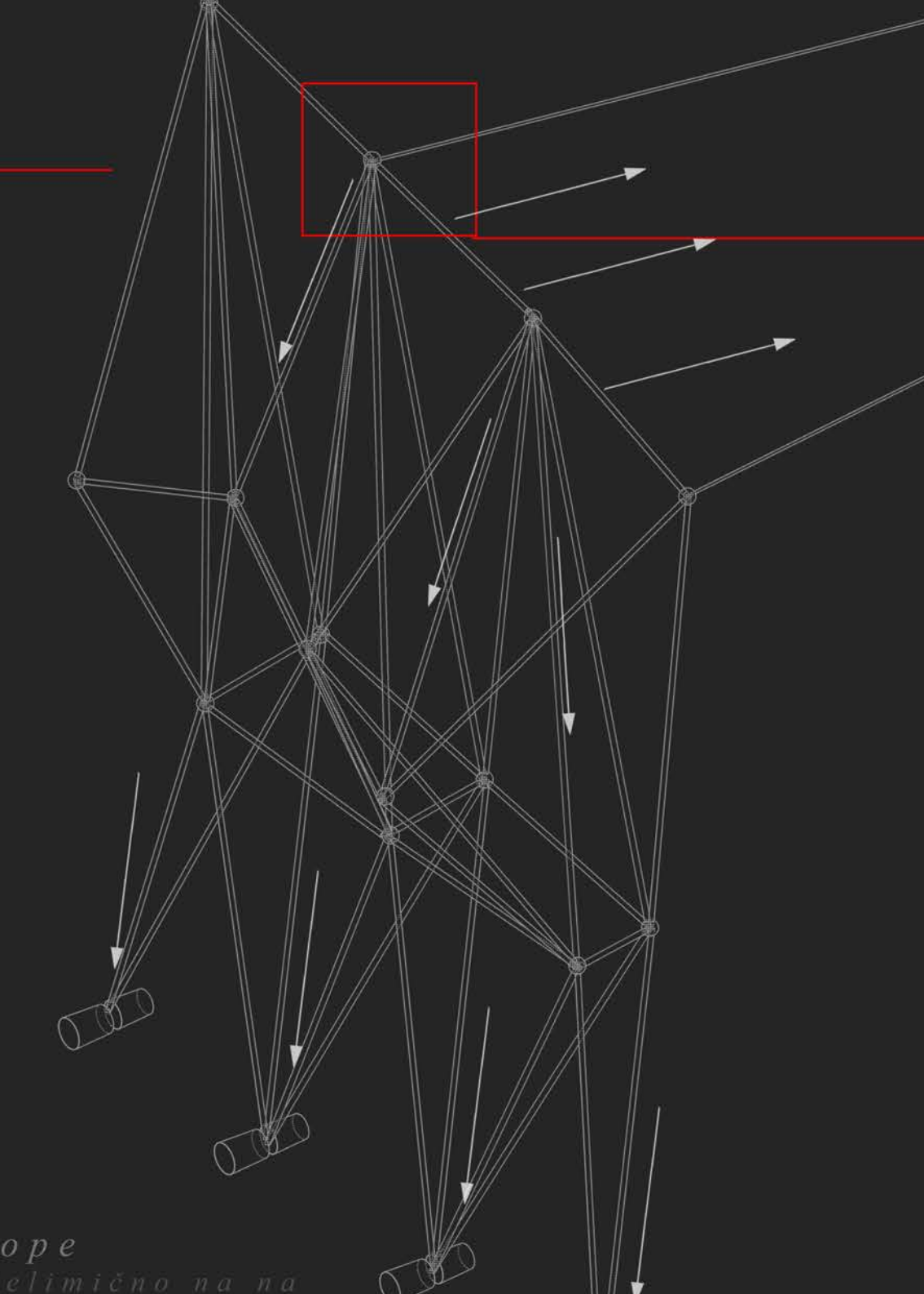
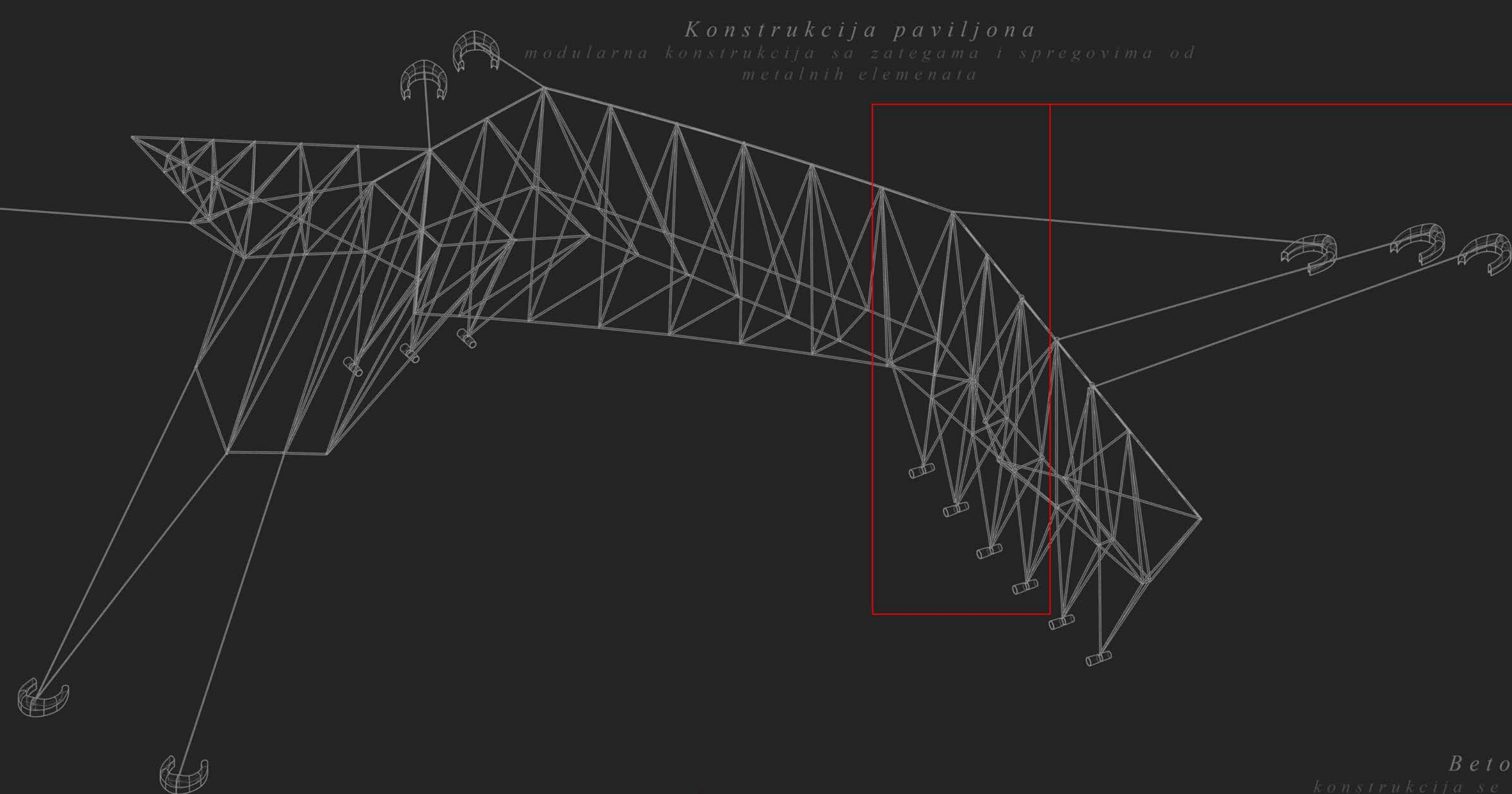
UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
GLAVNI PARKIG KOMPLEKSA SA PRATEĆIM SADRŽAJIMA

UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
PODCELINA PRIOBALJE DUNAVA U ZONI ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO

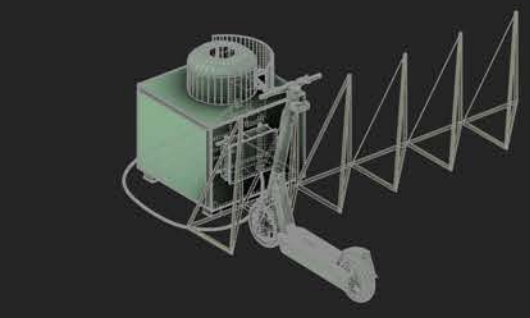
UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
ELEMENTI MOBILIJARA I OPREME PARTERNOG UREDJENJA

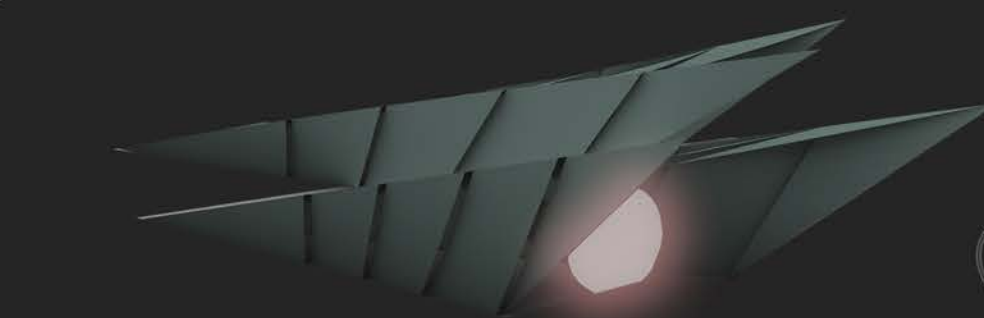
klupe, odmarališta
mogućnost modularne primene i međusobnog povezivanja različitih elemenata, klupi, konstrukcije saške za bicikle

stanice za punjenje
modularno postavljanje zavisnosti od potrebe

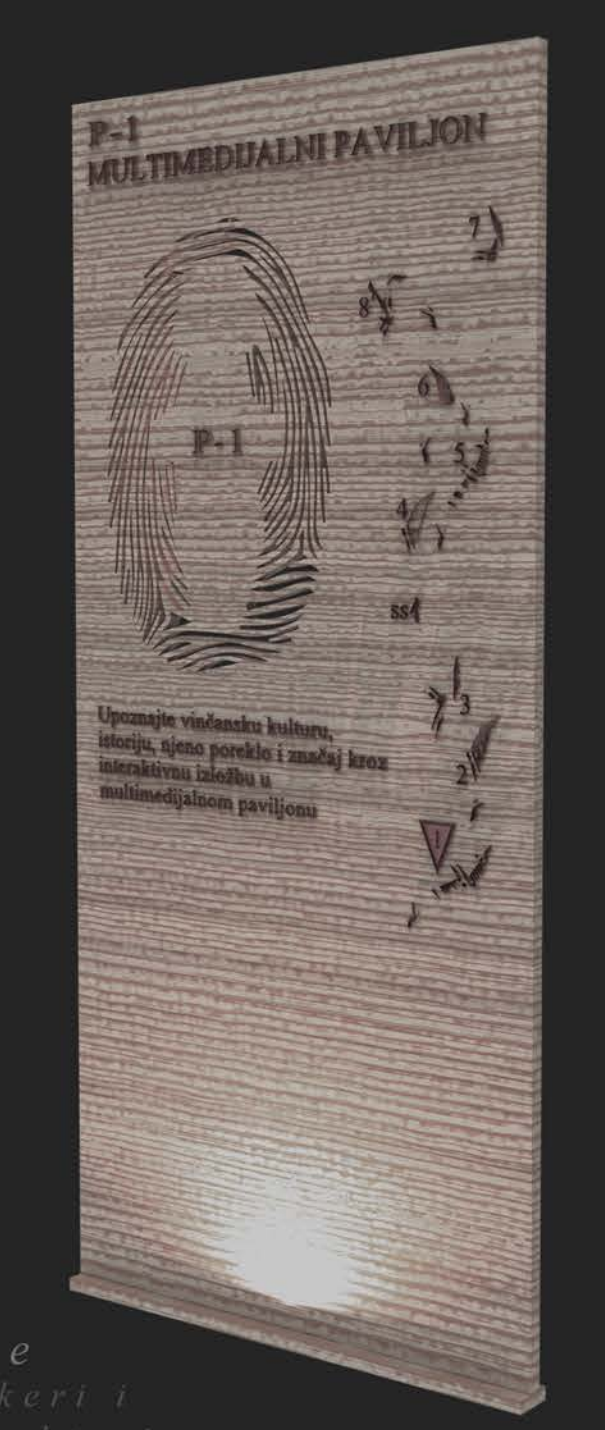

osvetljenje nalazišta
reflektori sa pomerljivim fokusom

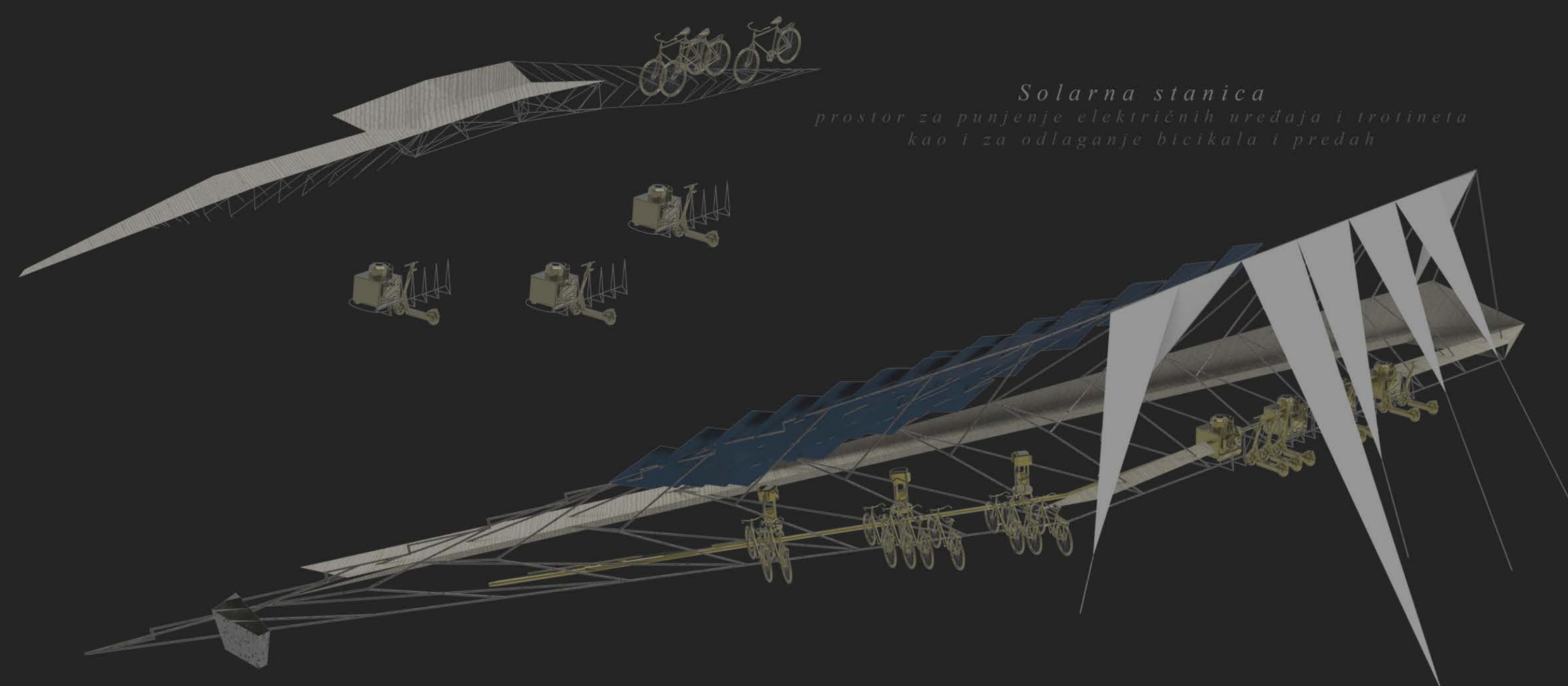

Osvetljenje
osnovni elementi za osvetljenje, nisko svetlo sa pomerljivom strukturom

info table
lokacijski markeri i informacioni punktovi

Solarna stanica
prostor za punjenje električnih uređaja i trotineta kao i za odlaganje bicikala i predah

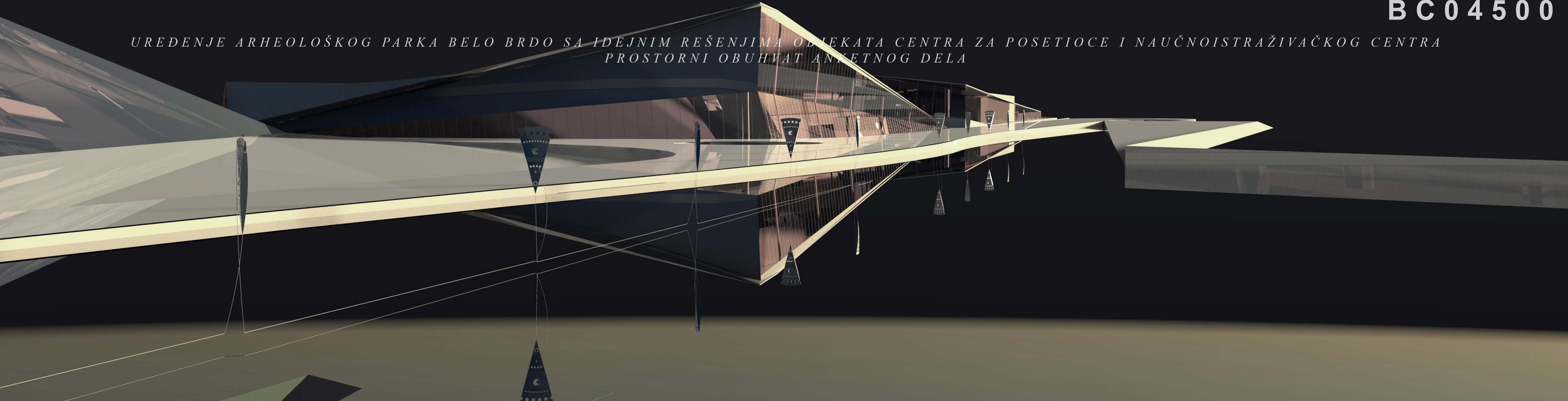

dok - obaloutvrda
prostor za pristajanje čamaca, predah

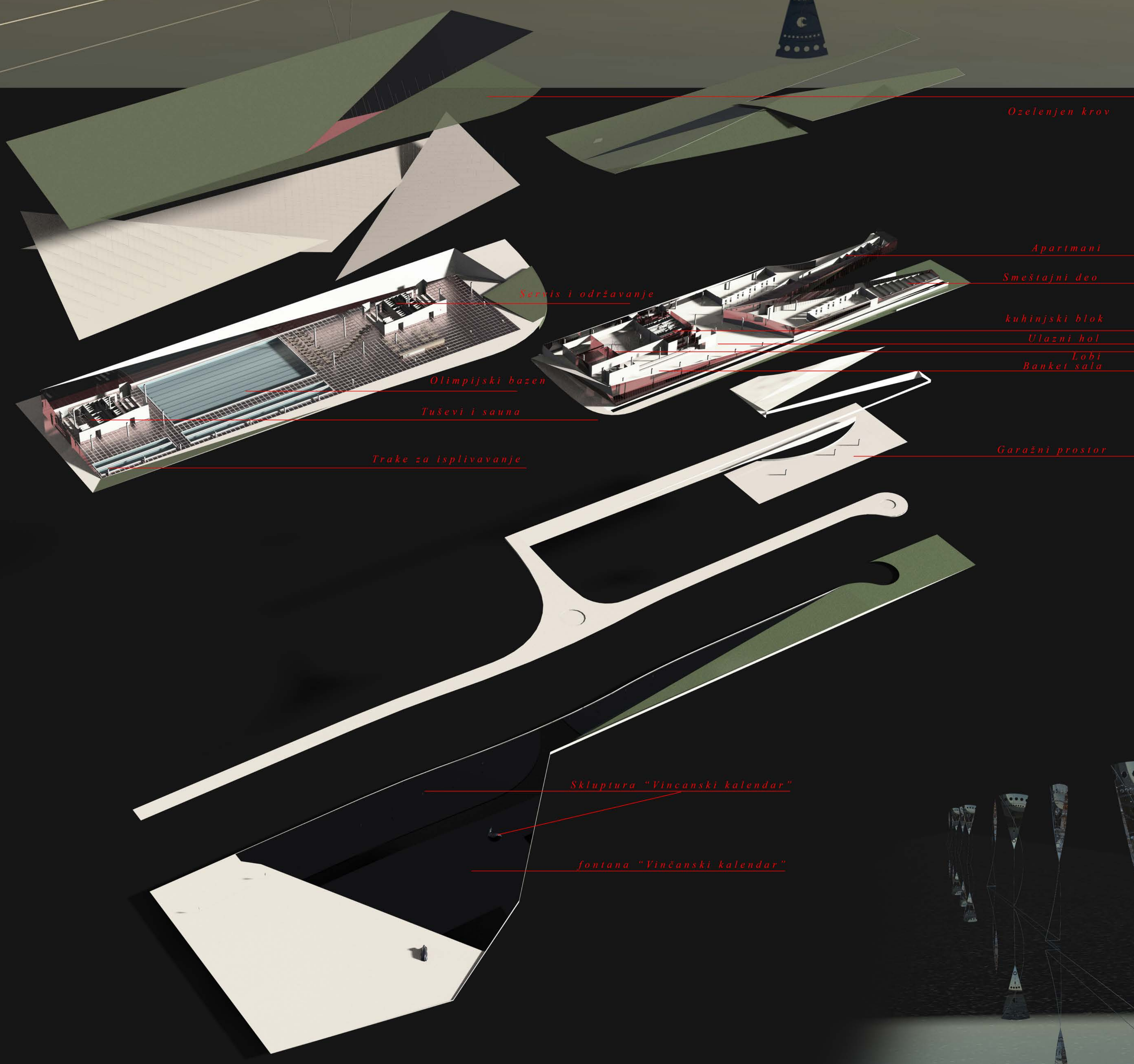

Solarna stanica
prostor za punjenje električnih uređaja i trotineta kao i za odlaganje bicikala i predah

UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
PROSTORNI OBUHVAT ANKETNOG DELA

Pogled ka ulazu hotela preko fontane

Ozelenjen krov

Apartmani

Smeštajni deo

kuhinjski blok

Ulazni hal

Trak

Banket sala

Garajni prostor

Stazis i održavanje

Olimpijski bazen

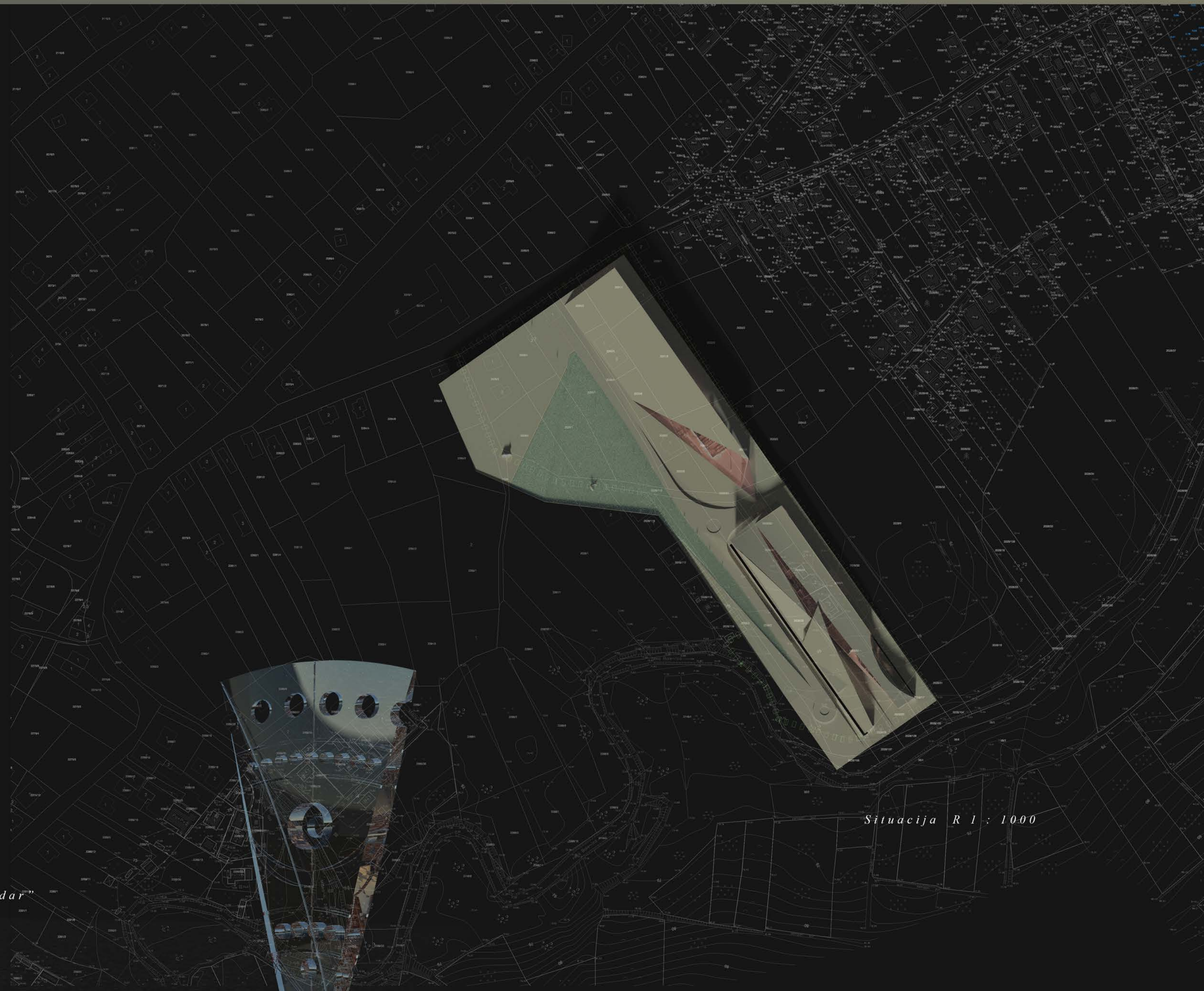
Tuševi i sauna

Trake za isplivavanje

Skulptura "Vincanski kalendar"

fontana "Vincanski kalendar"

Skulptura "Vincanski kalendar"

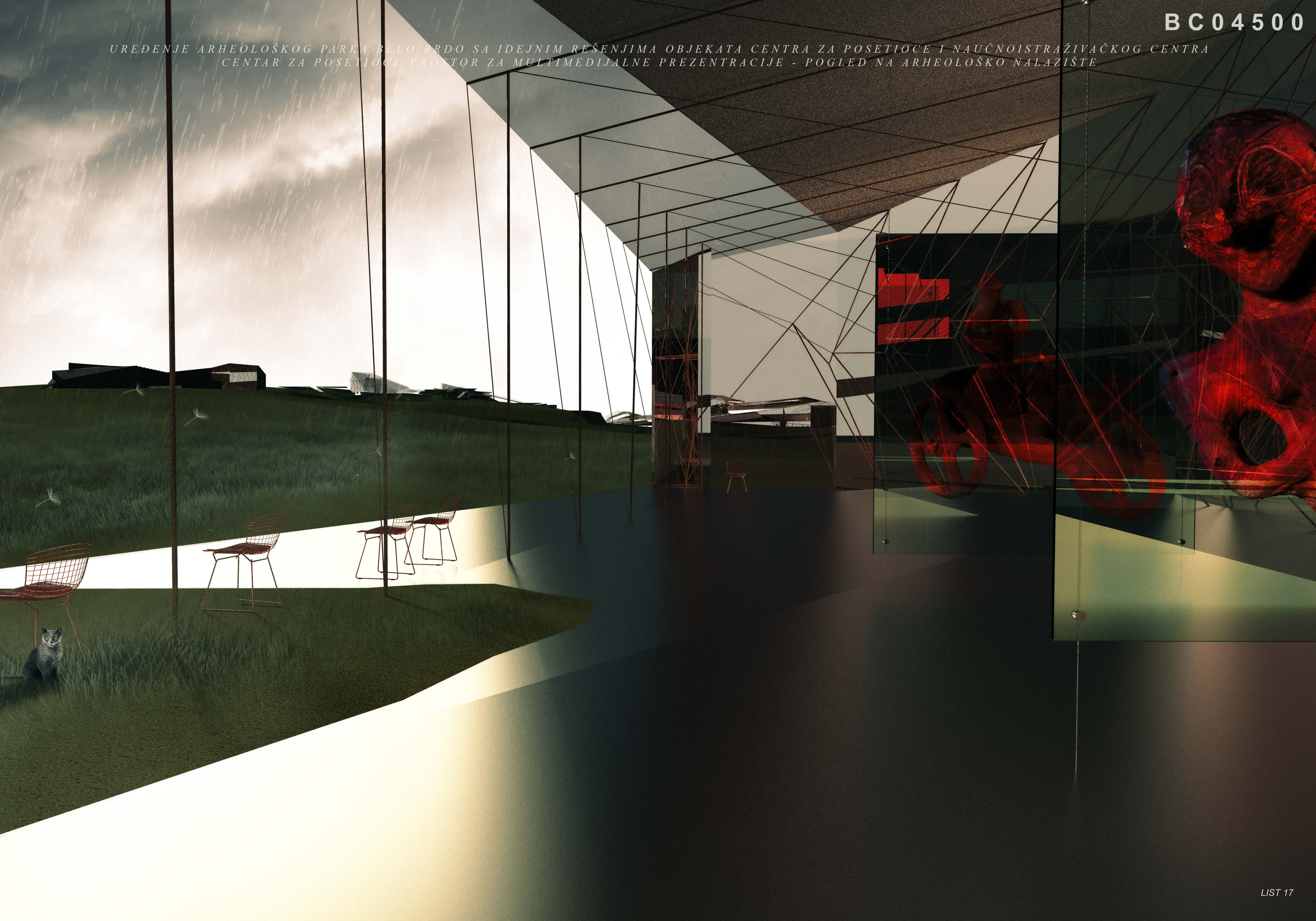

Situacija R 1 : 1000

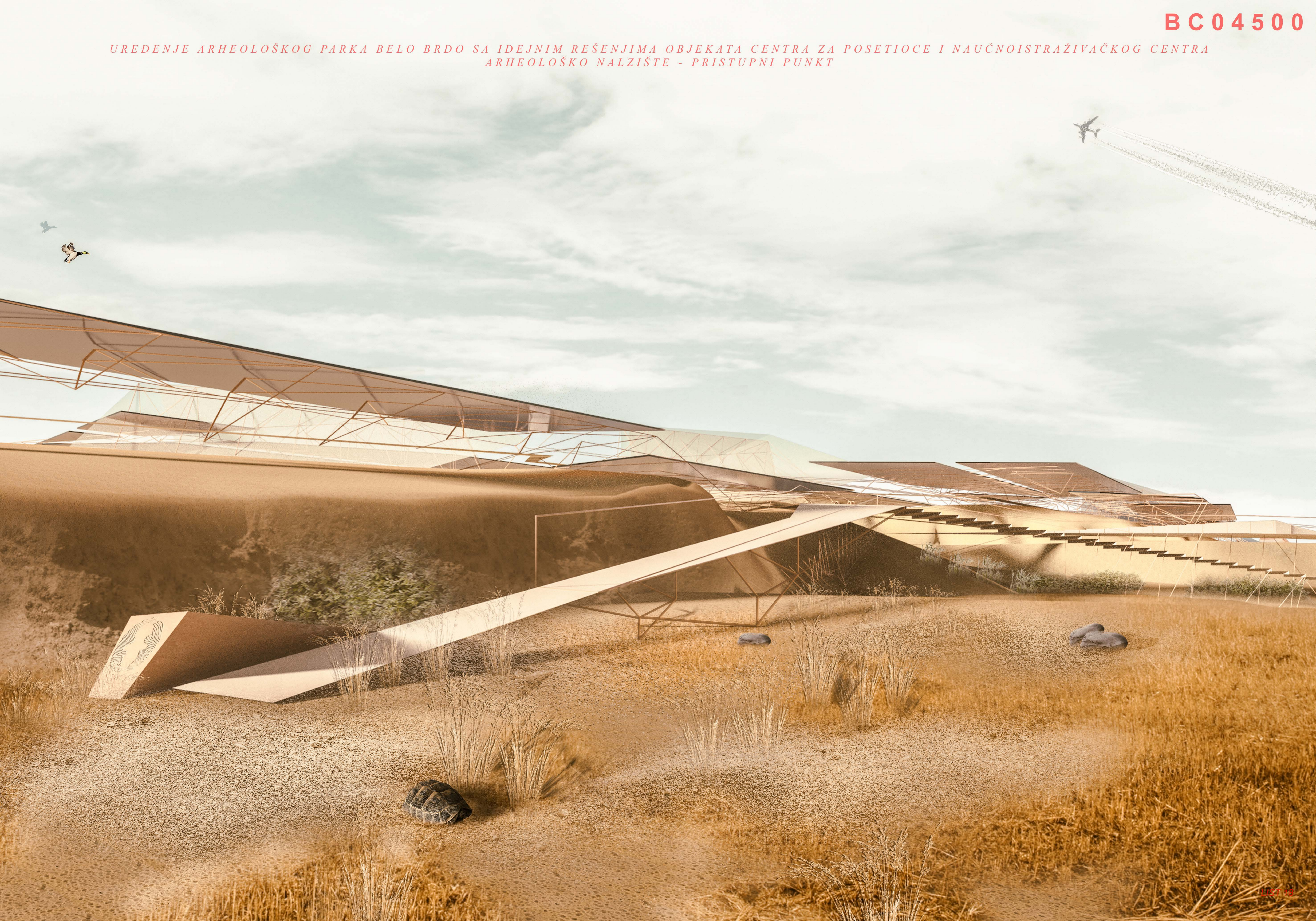
UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
DEČIJI PAVILJON U SKLOPU ARHEO PARKA

UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
CENTAR ZA POSETIOCE, PROSTOR ZA MULTIMEDIJALNE PREZENTACIJE - POGLED NA ARHEOLOŠKO NALAZIŠTE

UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
ARHEOLOŠKO NALZIŠTE - PRISTUPNI PUNKT

UREĐENJE ARHEOLOŠKOG PARKA BELO BRDO SA IDEJNIM REŠENJIMA OBJEKATA CENTRA ZA POSETIOCE I NAUČNOISTRAŽIVAČKOG CENTRA
POGLED SA DUNAVA

Извештај о раду Жирија конкурса
за јавни међународни урбанистичко-архитектонски конкурс за уређење
АРХЕОЛОШКОГ ПАРКА БЕЛО БРДО СА ИДЕЈНИМ РЕШЕЊЕМ ОБЈЕКТА
ЦЕНТРА ЗА ПОСЕТИОЦЕ И НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ЦЕНТРА У ВИНЧИ

Расписивач / Наручилац конкурса

Републички завод за заштиту споменика културе Републике Србије, www.heritage.gov.rs

Спроводиоца конкурса: Удружење архитеката Србије, www.u-a-s.rs

Повод за расписивање конкурса је била потреба да се преиспитају потенцијали и афирмишу могућности формирања и развоја Археолошког парка на специфичном простору, као једног од стратешких националних пројеката очувања археолошког наслеђа и као подршка активацији културног, археолошког и конгресног туризма везано за предметни простор. Чувањем аутентичних остатака археолошког налазишта, њиховим програмским оживљавањем, као и пратећим туристичким садржајима и инфраструктурним опремањем, потребно је задовољити како актуелне тако и будуће потребе налазишта у функцији истраживања и привлачења посетилаца.

Археолошко налазиште „Бело брдо“ у Винчи представља непокретно културно добро од изузетног значаја за Републику Србију ("Службени Гласник СРС", број 14/79).

Циљ конкурса је био да се, у складу са конкурсним задатком, програмским захтевима, потенцијалима локације и посебно, значајем и вредностима локалитета археолошког наслеђа (културног добра), изабере најадекватније урбанистичко-архитектонско решење комплекса *Археолошког парка Бело брдо у Винчи*. Очекује се да конкурсно решење све затечене специфичности културног добра интегрише у савремен, аутентичан и препознатљив мултифункционалан комплекс, који кореспондира са окружењем, унапређује вредности амбијента.

Посебан циљ конкурса је био очување културног наслеђа кроз просторно-програмску организацију која обезбеђује услове за приближавање теме и периода развоја цивилизације посетиоцима кроз различите модалитете – *Археолошко налазиште* на самом локалитету, *Археолошко парк* као позиција интерпретације начина живота винчанске културе, *Центар за посетиоце* као позиција презентације налаза и *Научноистраживачки центар неолита* као позиција за унапређење истраживања неолитских култура кроз мултидисциплинарни приступ, едукацију и популаризацију укључених научних области.

Циљ је и да конкурсно решење кроз актуелне потенцијале простора, у складу са културно-историјским контекстом, савременим тенденцијама у области презентације културног наслеђа, значајем и развојем предметног простора, афирмише симболичну идеју нових веза, савремених комуникација и прогреса.

Изабрана решења представљаће основ за израду урбанистичко-техничке и пројектне документације за потребе реализације уређења и изградње Археолошког парка Бело брдо.

Спроводиоца конкурса, Удружење архитеката Србије огласило је дана 29.03.2022. године конкурсну документацију за јавни међународни урбанистичко-архитектонски конкурс за уређење Археолошког парка Бело брдо, са идејним решењем објекта за посетиоце и научноистраживачког центра у Винчи на интернет страницама <https://vinca.konkurs.rs/> и <http://www.u-a-s.rs/>; на српском и енглеском језику.

Жири је радио у саставу:

Председница жирија:

проф. Весна Цагић Милошевић, архитекта

Чланови жирија:

Бојана Вишекруна, мастер филозоф, саветница председнице Владе за креативне индустрије и науку, Влада Републике Србије
проф. др Дубравка Ђукановић, архитекта, директорка Републичког завода за заштиту споменика културе
проф. Горан Рако, архитекта
Иља Микитишин, архитекта

Известиоци су радили у саставу:

Тамара Петровић, архитекта
Бојана Михаљевић, архитекта

Секретаријат жирија:

Удружење Архитеката Србије

Конкурсна документација преузимала се бесплатно са интернет страница <https://vinca.konkurs.rs/> и <http://www.u-a-s.rs/>. О стручним и техничким аспектима расписаног конкурса стигло је укупно 21 питање учесника конкурса, на које је жири конкурса одговорио у датим роковима.

На захтев неких од учесника на конкурс у рок за предају конкурсних радова се померио са 08.08.2022. на 04.09.2022. до 23:59 часова (GMT +1). Објављивање резултата конкурса до 15.09.2022. године до 23:59 часова (GMT +1). Питања и одговори су се објавили на веб-порталу конкурса у предвиђеном року, на српском и на енглеском језику.

Учесници на конкурс су предавали/отпремали свој конкурсни рад у електронском облику на следећем линку: <https://vinca.konkurs.rs/>.

Крајњи рок за подношење конкурсних радова је био до 04.09.2022. до 23:59 часова (GMT +1).

Ауторске коверте и подаци за контакт су се слале на адресу: Удружење архитеката Србије, Кнеза Милоша 7а/III, 11 000 Београд, Република Србија.

Примљено је укупно 12 конкурсних радова преко интернет портала.

Дана 05.09.2022. године на веб-порталу конкурса <https://vinca.konkurs.rs/> је такође постављен и списак са ауторским шифрама како би учесници на конкурс били обавештени да им је рад прихваћен.

Ауторске шифре – конкурсни радови који су се у предвиђеном року пријавили:

SP05123, MP10101, SA95209, GR80808, MP23111, LK23552, DM20100, BC04500, MV20221, QY21217, BO00000 и MŽ26988.

Спроводилац конкурса је доделио ауторским шифрама и радне шифре како би се брже и лакше разговарало о радовима - како следи у наставку:

01- SP05123; 02- MP10101; 03- SA95209; 04- GR80808; 05- MP23111; 06- LK23552; 07- DM20100; 08- BC04500; 09- MV20221; 10- QY21217; 11- BO00000 и 12- MŽ26988.

Члановима жирија и известиоцима су електронским путем послати сви радови за даље детаљно разматрање и започели своје индивидуалне прегледе.

Известиоци су сачинили извештај за сваки рад понаособ, као и упоредни преглед свих параметара по наменама и функционалним целинама и укупне билансе капацитета остварених конкурсним решењима, које су чланови жирија користили за даље разматрање.

Извештај известиоца садржи детаљан преглед о испуњености програмских захтева конкурса сваког конкурсног решења понаособ: садржај конкурсног рада - евиденција обавезних прилога, опис конкурсног рада, остварени урбанистички параметри, биланси остварених капацитета по функционалним целинама и укупно, рекапитуалција површина и остале напомене у вези конкурсног рада: Урбанистичко-архитектонско и амбијенталне карактеристике решења целине и подцелина делова; Материјализација; Приступачност; Саобраћај (колски, пешачки, бициклички и стационарни). Принципи одрживости (еколошки и енергетски одржива решења, очување и унапређење квалитета животне средине); Пејзажно уређење са решењем нивелације уређеног терена у односу на постојећи; Однос према контексту, градитељском и културном наслеђу - Заштита археолошког налазишта; Решење приобаља у зони комплекса: Дунава (обалоутврда, контактна зона са археолошким налазиштем под заштитом, шеталиште, пристан) и решење приобаља реке Болечице; Адаптабилност решења према различитим сценаријима коришћења простора; Анкетни део конкурса.

Чланови жирија су се на он-лајн састанку сагласили са предложеним прегледом радова од стране известиоца и разменили договоре око жирирања. На основу извештаја известилаца - закључак је био да радови испуњавају формалне услове дате према Пропозицијама и Програму конкурса. Констатовано је да ће се разматрати сви радови са радним шифрама од 01 до 12.

Договорено је да се други састанак жирија одржи уживо у сали Дома инжењера и техничара у просторијама Спроводиоца конкурса, дана 10.09.2022.године у 11,00 часова. Жири је заседао у пуном саставу, чланови жирија који су били присутни преко zoom платформе – проф.Горан Рако и Бојана Вишекруна. Радови су се приказивали преко видео-бима, а приказ се паралелно репродуковао и на мониторе чланова жирија који су били у немогућности из оправданих разлога да уживо присуствују.

Конкурсни радови су се оцењивали према следећим критеријумима Расписа и програма конкурса:

Поред поштовања и задовољења услова из програма и конкурсног задатка, те усклађености конкурсног решења са датим урбанистичким условима и препорукама, жири ће вредновати конкурсне радове на основу следећих општих критеријума:

- Квалитет решења у односу на карактеристике и значај намене;
- Карактер и квалитет унапређења урбаног идентитета подручја у контексту непосредног и ширег окружења;
- Јасан просторни концепт, препознатљив у основној идеји;
- Дистрибуција намена и садржаја у простору, функционалност и целовитост предложеног решења;
- Урбанистичко-архитектонско и пејзажно обликовање и амбијенталне карактеристике решења целине и подцелина делова;
- Однос према контексту, градитељском и културном наслеђу;
- Програмска и економска оправданост предложеног решења;
- Економичност решења у извођењу и експлоатацији;
- Приступ у складу са принципима одрживости (еколошки и енергетски одржива решења, очување и унапређење квалитета животне средине);
- Спроводљивост решења у складу са конкурсним условима;
- Уверљивост аргументације – јасноћа саопштавања кроз графичке прилоге.

Након образложења свих конкурсних радова понаособ, чланови жирија, на основу дискусије о радовима су се одлучили за прву елиминацију са радним шифрама 01 и 04 – остало је 10 конкурсних радова, с тим што је жири констатовао да се сваки елиминисани рад може вратити на поновно разматрање уколико су сви чланови жирија сагласни. У наставку рада, у другој елиминацији, жири је елиминисао радове са радним шифрама 06, 07, 10 и 11.

Конкурсни радови за даље разматрање: 02, 03, 05, 08, 09 и 12.

Договорено је да за следећи, трећи састанак, чланови жирија одаберу своје прелиминарне предлоге за радове који остају за даљу селекцију и разматрање за награде и откупе, уз напомену да се сви остали конкурсни радови свакако могу поновно анализирати на иницијативу сваког од чланова жирија до краја жирирања.

Трећи састанак жирија се одржао 11.09.2022. године у 10,30 часова уживо у просторијама спроводиоца конкурса – чланови жирија проф.Горан Рако и Бојана Вишекруна су учествовали преко зоом платформе. Радови су се приказивали преко видео-бима, а приказ се паралелно репродуковао и на мониторе чланова жирија који су били у немогућности из оправданих разлога да уживо присуствују.

Присутни чланови жирија у пуном саставу излагали су своја запажања за сваки рад понаособ, са претходно утврђеним начином вредновања и општим критеријумима, са детаљнијим образложењима конкурсних радова са радним шифрама : 02, 03, 05, 08, 09 и 12.

Након анализе преосталих радова и додатних образложења, жири је једногласно одлучио да, пре него што донесу Одлуку о награђеним радовима, изврши другачију расподелу награда, и то како следи: 1 прва награда, 2 једнаковредне умањене друге награде, трећа награда да се не додели, и да се додели 3 откупа (1 откуп и 2 једнаковредна умањена откупа) - сходно тачки 10.7 Врста и висина награда – из Расписа програма – „ Жири ће расподелу награда извршити у свему према одредбама Правилника, са могућношћу и другачије расподеле награда у оквиру предвиђеног наградног фонда“.

Након тога се приступило детаљним образложењима чланова жирија за радове који су препознати за награде, са радним шифрама 02, 03 и 12; а за откупе су препознати радови са радним шифрама: 05, 08 и 09.

У наставку се наставила дискусија о радовима са радним шифрама 02, 03 и 12 за награде, након чега је донета једногласна Одлука да се:

- Прва награда додели раду са радном шифром 12
- Две Друге једнаковредне умањене награде доделе радовима са радним шифрама 02 и 03
- Трећа награда да се не додели
- Откуп да се додели раду са радном шифром 08
- Два умањена једнаковредна откупа да се доделе радовима 05 и 09

Жири је једногласно одлучио да се нето наградни фонд у укупном износу од 51.000 € додели према следећој расподели:

- Прва награда 24.000 €
- Две Друге једнаковредне умањене награде у износима од по 10.500 €
- Један откуп у износу од 3.000 €

- Два једнаковредна умањена откупа од по 1.500 €

Након тога се приступило отварању ауторских коверти ради идентификације аутора.

Прва награда у износу од 24.000,00 € додељена је раду:

RŠ 12 – AŠ MŽ26988

Рад је урађен у оквиру студија АКВС архитектура, Београд

Аутори: Анђела Карабашевић Суџум; Владислав Суџум

Пројектанти: Марија Матијевић; Дуња Дедић; Ненад Павловић; Вук Златковић.

Друга једнаковредна умањена награда – у износу од 10.500,00 € додељена је раду:

RŠ 02 – AŠ MP10101

Тим:

Аутор пројекта: Милош Пауновић, диа

Асистент – архитектура: Yihong Chen

Асистент – 3Д визуелизација: Jaden Mialzygrosz

Melburn, Victoria, Australia

Друга једнаковредна умањена награда – у износу од 10.500,00 € додељена је раду:

RŠ 03 – AŠ SA95209

Аутори: Јелена Милетић и Дејан Милетић

Откуп – у износу од 3.000,00 € додељен је раду:

RŠ 08 – AŠ BC04500

Аутори: Снежана Веснић, диа.; Владимир Миленковић, диа.

Сарадници: Синиша Саватијевић, м.арх.; Александра Радовановић, м.арх.; Марко Чекановић, б.арх.; Јелена Рајовић, м.арх.; Душка Продановић, м.арх.; Мила Луковић, м.арх.

Откуп једнаковредан умањен – у износу од 1.500,00 € додељен је раду:

RŠ 05 – AŠ MP23111

Ауторски тим:

„Spring Studio“: Маја Драгишић, диа.; Милан Божић, диа.; Милица Милосављевић, диа.

Пројектантски тим: Катарина Црљеница, диа.; Александар Бојанић, миа.; Тамара Конеска, миа.

Откуп једнаковредан умањен – у износу од 1.500,00 € додељен је раду:

RŠ 09 – AŠ MV20221

Ауторски тим: Богдан Ђокић, б.арх. / MART Architecture; Милош Комленић, доц.арх.; др

Немања Кордић, асс.арх. / MART Architecture; Ирена Николић, маст.арх. / MART Architecture;

Алекса Рашић, б.арх.; Иван Рашковић, проф.арх.; Илија Срдановић, б.арх.; Никола Стевановић,

маст.арх. / MART Architecture

Буклет: Ивана Деспотовић, маст.арх.

Фото дрон: Михајло Неимаревић, маст.арх.

Договорено је да се сачини Саопштење о резултатима дана 15.09.2022.године а да ће награђени и ненаграђени радови, у електронском формату бити постављени на следећем линку: <https://vinca.konkurs.rs/>

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ О РАДОВИМА

Прва награда - радна шифра 12 – АŠ МŽ26988

Рад је урађен у оквиру студија АКВС архитектура, Београд

Аутори: Анђела Карабашевић Суџум; Владислав Суџум

Пројектанти: Марија Матијевић; Дуња Дедић; Ненад Павловић; Вук Златковић.

Пројектовањем Археолошког парка Бело брдо у Винчи аутор користи елементе којима афирмише најважнија обележја овог јединственог места на свету, не уносећи нова која би им конкурисала.

Затак презентовања остатака цивилизације „изрониле“ из тла након осам хиљада година, решава избегавајући ортогоналност, јер зна да управо „нередом“ избегава непотребну хијерархију.

Затим „тачкастим“ урбанизмом и уважавањем мерила постојећег насеља избегава агресивност и самодопадност „егоархитектуре“.

Али његова обзирност не доноси архитектонску анонимност, већ напротив, избалансираност која нам открива ауторов архитектонски инстинкт.

На моменте нам се чини да су архитектонски елементи парка разбацани као алат по врту док ратари доручкују.

Кокетирајући с претпостављеном архитектуром неолитских грађевина, комбинујући древне и савремене материјале, аутор задржава потребну дозу неутралности, потребну за јасно разликовање новог од старог.

Слично постиже и одлуком о „лебдењу“ грађевина и стаза изнад терена који с правом доживљава као „свето тло“ које грађевине смеју тек тачкасто додирнути.

Нове грађевине јасно се разликују од оних у постојећем насељу, иако их мерило наизглед повезује.

Разнородни архитектонски елементи естетски су уравнотежени, а разликују се по важности функције коју обављају.

При пројектовању зграде Научно истраживачког центра у будућности би требало обратити више пажње могућности ширег коришћења центра од стране локалног становништа.

Једнако тако потребно је проверити и могућност паркирања уз Научно истраживачки центар.

У археопарку којег дефинишу и лебдеће стазе/пасареле препоручујемо да се преконтролишу њихова доступност људима с отежаним кретањем.

Изузетно успелим елементима Археопарка сматрамо архитектонске „кишобране/сунцобране“.

У Центру за посетиоце видимо и одјек неолитског „мегарона“, места већег и значајнијег од осталих јер из њега делују поглавица или врач.

Пресек Центра показује нам зграду на „штакама“, чини се као још једна успешна употреба прастарих елемената. Као комбинација сојенице с ногама у води и „летеће земунице“.

Поздрављамо и коришћење крова Центра као терасе, одакле не „кадрирати“ Дунав, било би неопростиво.

Рецимо и да је археолошко налазиште решено на једини добар начин.

Лонгитудиналне терасе/трибине прате Дунав, али испрекидано, тако да не постану доминантне.

Одлуку о ненасапању, које омогућује повремено „улазак“ Дунава у парк, држимо за мисао највише уметничке фреквенције.

На крају, верујемо да ће аутор својим урбаним „молекулима“ и архитектонским „атомима“ учинити место на којем ће настати Археолошки парк Бело брдо бољим, а то је једна од важнијих дефиниција архитектуре.

Друга једнаковредна умањена награда –радна шифра 02 – АЅ МР10101

Тим - Аутор пројекта: Милош Пауновић, д-р

Асистент – архитектура: Yihong Chen, Асистент – 3Д визуелизација: Jaden Mialszygrosz
Melburn, Victoria, Australia

Стратегија аутора генерише концепт решења одређен маркантно обликовним формама примарних планираних структура (Научноистраживачког центра, Центра за посетиоце и Тријажног центра) које стратешки „усидрене“ у постојеће нехомогено урбано ткиво бивају окосница артикулације целине комплекса, укључујући и однос према природној средини који тежи успостављању и ревитализацији природног, аутохтоног амбијента предела, као и јасан став аутора о мултидимензионалном значају овог пројекта за локалну заједницу, успешно су имплементирани и манифестују се кроз све елементе конкурсног рада.

Обликовне карактеристике „главних“ објекат комплекса, Центра за посетиоце и Научноистраживачког центра неолита, афирмишу њихов позициони и програмски потенцијал реперних тачак и „капија“ комплекса, сваког у свом контексту. Обликовањем и структуром, који у оба случаја подразумевају обједињујућу улогу скулпторалног елемента – крова, иако на различите начине, потврђујући *екстровеертан* карактер Центра за посетиоце, односно *интровеертан* карактер Научноистраживачког центра неолита, ова два објекта формулисана су и маркирана истим архитектонским језиком.

Насупрот томе архитектонски језик монтажно - демонтажних елемената намењених зони самог археолошког налазишта, укључујући и Тријажни центар, сасвим је неутралан, што суштински садржај ове подцелине – археолошко налазиште, истиче као примарни њеног елемент карактера.

Саобраћајно решење - кретање у оквиру комплекса, омогућава добру и вишезначну повезаност, како за посетиоце, тако и за истраживаче и запослене, с тим да позиција главног паркинга у непосредној близини Центра за посетиоце и увођење моторног саобраћаја (укључујући и аутобусе) „дубоко“ у комплекс не кореспондирају са програмском препоруком „меке“ мобилност унутар туристичког простора.

Препознатљив визуелни идентитет комплекса који интегрише вредности културног добра, сагласан је теми и комуникативан у односу на непосредно окружење, јасно структуриран простор, читљивост и ефикасност функционалне организације како целине, тако и свих садржаја понаособ, пејзажно уређење конципирано на начин да чини формативни елемент просторног решења како у функционалном тако и у обликовном и амбијенталном смислу, као и успешна контекстуализација предложеног решења, чине ово конкурсно решење изузетно афирмативним за програм Археолошког парка Бело брдо у Винчи.

Друга једнаковредна умањена награда – радна шифра 03 – АЅ SA95209

Аутори: Јелена Милетић и Дејан Милетић

Стратегија просторног концепта заснована је почетном ставу аутора да се просторна интервенција у задатом контексту сведе на неутралну форму која ће минимално утицати на постојеће окружење. Два су приступа коришћена у развоју и формирању склопова.

Први правац се односи на изграђене- сталне објекте формиране као покренути терен, док се други правац односи на привремене и променљиве склопове и структуре. Стални објекти су формиран са израженом хоризонталношћу која се стапа са околном природом, а променљиве склопове карактерише структурација са репетицијом као основним композиционим принципом.

Примарни приступ Археолошком налазишту за посетиоце је формиран из правца Центра за посетиоце, а обезбеђена је и веза са простором приобаља. Предвиђени начин кретања даје могућност представљања профила вертикалним сагледавањем дуж профила. Ова могућност постоји док се не изврше планирани радови на санацији клизишта, којим ће бити онемогућено сагледавање тих профила. У оквиру налазишта постављено више рампи. Није коришћено високо зеленило у зони Археолошког налазишта. Планирана је заштитна конструкција изнад дела где се врше истраживања.

Садржаји уређења простора обухватају уређене, слободне, зелене и рекреативне површине, пешачке токове и бициклическу стазу, као и угоститељски објект у зони ушћа са Болечицом и просторе за повремено организовање манифестација. У зони постојећег понтона планиран је пристан за мање туристичке бродове и чамце са мањим наткривеним простором.

Пројектовањем Археолошког парка Бело брдо у Винчи аутор жели да постигне неутралну модуларност. Привремени објекти комуницирају са околним тачкастим једнопородичним становањем као непосредним окружењем, док су стални објекти третирани као пејзажна архитектур. Своју неутралност постижу својом "landscape" волуметријом.

Рад, једноставан, доследан и функционално одмерен у својој исказаној намери, али нажалост стиче се неодрживи утисак, како аутор рада у својој жељи за неутралношћу недовољно користи архитектуру као алат у афирмацији веома значајне теме, теме археолошког налазишта из неолитског периода људске цивилизације.

Откуп – радна шифра 08 – АЅ ВС04500

Аутори: Снежана Веснић, диа.; Владимир Миленковић, диа.

Сарадници: Синиша Саватијевић, м.арх.; Александра Радовановић, м.арх.; Марко Чекановић, б.арх.; Јелена Рајовић, м.арх.; Душка Продановић, м.арх.; Мила Луковић, м.арх.

Уместо чисте архитектонске слике формиране чистим архитектонским средствима, полази се од архитектоничности секвенце. Она обухвата идеју да слике измичу како би археолошки карактер пејзажа постао њен најважнији садржај. Концептом се нуде структуре био порекла, огољени скелети без маса, мобилност која упућује на кинетичност, а кинетичност на временске токове.

Просторни концепт решења ослоња се на тумачење пејзажа, односно на одлуку аутора који наглашава везу материјалног односа тла и његовог садржаја. Решење, преферира брисање границе у корист пејзажа где су тло и небо истог интезитета.

Пројектовањем Археолошког парка Бело брдо у Винчи на овај начин аутор жели приказати реалну величину локације као идеју о територијалном утицају винчанске културе.

Смео, храбар и надасве занимљив приступ теми археолошког налазишта и неолитској култури издвојило је ово решење од својих конкурената, али решење остаје у својој коначници на нивоу концепта који није довољно читљив и разумљив.

Откуп једнаковредан умањен – радна шифра 05 – АЅ МР23111

Ауторски тим:

„Spring Studio“: Маја Драгишић, диа.; Милан Божић, диа.; Милица Милосављевић, диа.

Пројектантски тим: Катарина Црљеница, диа.; Александар Бојанић, миа.; Тамара Конеска, миа.

Основна идеја пројектованог решења гради се око питања временске компоненте места, краткотрајности материјалних остатака живота и трајности преношења знања о њима.

Концепт организације целине Комплекса базира се на принципима поља и мреже, са циљем успостављања јасних односа између конститутивних елемената простора. Стварање матрице кретања различитих видова саобраћаја има за циљ вишезначно умрежавање свих елемената

простора. У обликовном смислу предложен концепт се ослања на смену и преклапање праволинијских и сложенијих траса успоравања и убрзавања.

На исти начин на који је урбанистичка поставка предложеног решења условљена идејом о сталној комуникацији, кроз преклапање различитих врста мрежа, тако је и општи архитектонски концепт базиран на идеји о слагању просторних хоризонтала кроз време и таложењу материјалних остатака. Тежња за уклапањем нових објеката у постојеће окружење стапањем у целину, кроз коришћење принцип контраста између новог и старог и уз истицање њихових квалитета и кохабитацију, покушај је да се укаже да поменути принцип поседује потенцијал у ширем пољу деловања културе и образовања.

Читљивост и ефикасност функционалне организације, како целине, тако и садржаја понаособ, као и тематска заснованост концепције и релативна неутралност примењеног архитектонског језика, карактеристике су које ово конкурсно решење издвјају у односу на остала. Са друге стране, визуелни идентитет који недовољно афирмише уникатност предметне локације и карактер партерног уређење који не кореспондира са специфичностима локације по више основа, умањују његов квалитет.

Откуп једнаковредан умањен – радна шифра 09 – АЏ MV20221

Ауторски тим: Богдан Ђокић, б.арх. / MART Architecture; Милош Комленић, доц.арх.; др Немања Кордић, асс.арх. / MART Architecture; Ирена Николић, маст.арх. / MART Architecture; Алекса Рашић, б.арх.; Иван Рашковић, проф.арх.; Илија Срдановић, б.арх.; Никола Стевановић, маст.арх. / MART Architecture

Буклет: Ивана Деспотовић, маст.арх., Фото дрон: Михајло Неимаревић, маст.арх.

Пројектантско решења целине Комплекса афирмише став аутора да нови археолошки парк представља просторни палимпсест - слојевити амбијент различитих потенцијала и репрезентационих особина, манифестован и кроз системски, кинетичан амбијент комплекса.

Приступ посетилаца комплексу, примарни правци кретања у оквиру комплекса и приступи садржајима назначени су међусобни положајем објеката, као и комуниколошким карактеристикама архитектонског решења сваког од њих.

Грађену структуру, како сталну тако и привремену, међусобно повезује карактер њихове геометрије и материјализације, а специфичне разлике поменутих карактеристика доприносе разумевању хијерахије простора и садржаја.

Јасна артикулација простора комплекса, архитектонски језик који на неинвазиван начин генерише препознатљив визуелни идентитет Комплекса који добро комуницира са темом и ефикасност функционалне организације појединих садржаја, примарни су квалитети овог конкурсног решења. Са друге стране, имплементација допунских садржаја који не кореспондирају са препорукама Програма, сегменти решења партерног уређења који не узимају у обзир специфичности подцелина којима припадају, као и ограничена флексибилност структура сталних објеката, значајно умањују квалитет.

Закључак Жирија

Расписивањем *Међународног урбанистичко-архитектонског конкурса за уређење комплекса археолошког парка Бело Брдо са идејним решењем објеката Центра за посетиоце и Научноистраживачког центра* расписивачи конкурса Републички завод за заштиту споменика културе и национална платформа Србија ствара Владе Републике Србије у сарадњи са Удржењем архитектата Србије су пред учеснике конкурса поставили један од најкомплекснијих задатака обнове градитељске баштине – конципирање идентитета, ликовности и обликовног израза будућег добро уређеног археолошког парка кроз сложене

архитектонско-урбанистичке програме у циљу заштите и презентације археолошког налазишта и његовог окружења.

Анализирајући пристигле радове чланови жирија су ценили све аспекте обликовања који су допринели остваривању јасног просторног концепта и карактеристичног архитектонског израза сваког од понуђених решења. Свих дванаест пристиглих радова су одговорили на задату тему и мање или више успешно разрешили програмске захтеве, у складу са ограничењима и потенцијалима локације, а посебно у складу са значајем археолошког налазишта, приступајући проблему са различитих полазишта и нудећи разнородне могућности развоја будућег археолошког парка. Вреднујући различитост понуђених концепција и узимајући у обзир чињеницу да су понуђена решења рад домаћих и три инострана аутора жири је јединствен у ставу да се конкурс у потпуности може сматрати успешним.

У циљу израде високо квалитетног концептуалног и просторног решења будућег Археолошког парка Бело брдо са различитим наменским садржајима, жири је вреднујући пристигле радова у односу на постављене циљеве расписивача конкурса, посебно ценио она решења која интегришу све специфичности затеченог културног добра у један савремен, аутентичан и препознатљив мулти-функционалан простор, који кореспондира са окружењем, унапређује вредности амбијента и доприноси, новом креативном и иновативном духу града. Истанчана осетљивост решења, која архитектуру користе као алат за спознају свих слојева затеченог простора и која на једноставан, чист и разумљив начин интегришу нове структуре у постојећи простор високо вредног неолитског налазишта и већим делом спонтано насталог стамбеног насеља, селектована су од стране жирија у категорије награђених радова и откупа. Сваки од ових радова је у целости или у појединим сегментима квалитетно одговорио на циљеве конкурса нудећи решења за афирмацију вредности наслеђа и специфичности локалне културе. Решење које се издвојило нивоом понуђене архитектуре која кокетира са тековинама винчанске цивилизације, која је утемељена у концептима очувања културног наслеђа и активирања локалне заједнице и која је у највећој мери усаглашена са природним и ограничењима просторног планирања, вредновано је од стране жирија као најбоље. Транспонујући неолитску кућу на више начина архитектура првонаграђеног рада, према оцени жирија, промовише сва три атрибута будућег археолошког парка - очување и презентацију културне баштине, науку и истраживање, као и туризам и пружа више нивоа на којима може бити утемељен просперитет Винче, али и ширег простора.

У циљу транспоновања првонаграђеног концептуалног решења у конкретну планску и пројектну документацију, која ће бити основа за уређење, заштиту и презентацију Археолошког парка Бело брдо по фазама, жири сматра да су упутства дата у образложењу награде основа за даљу разраду, уобличавање и усавршавање конкурсног решења до његове пуне реализације.

У Београду, 11.09.2022.

Жири у саставу:

Председница жирија:

проф. Весна Цагић Милошевић, архитекта, с.р.

Чланови жирија:

Бојана Вишекруна, мастер филозоф, с.р.

проф. др Дубравка Ђукановић, архитекта, с.р.

проф. Горан Рако, архитекта, с.р.

Иља Микитишин, архитекта, с.р.